

FM 104.4, 105.7
ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව තොරතුරු ආදායම් විදුලි තැපෑල
"රංගිරි ශ්‍රී ලංකා"
සැසඳීමේ මාධ්‍ය සංස්කෘතියක පෙර ගමන්කරු

රංගිරි

ශ්‍රී ලංකා

RANGIRI SRI LANKA NEWSPAPER

FM 104.4, 105.7
ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව තොරතුරු ආදායම් විදුලි තැපෑල
"රංගිරි ශ්‍රී ලංකා"
සැසඳීමේ මාධ්‍ය සංස්කෘතියක පෙර ගමන්කරු

ශ්‍රී.ව.ව. 2564- ශ්‍රී.ව. 2020 අගෝස්තු(බ්‍රිතාන්‍ය) මාසික බෞද්ධි සාර සංග්‍රහය - අන්තර්ජාල කලාපය 21

රංගිරි ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනිය

UHF CH 60
PEO TV CH 22
Dialog Tv 21
Dish Tv 2532

RSL TELEVISION

රංගිරි ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලිය
දේශයේ රන් හඬ

RSL RADIO

FM 104.4 - 105.7

වෙබ් : www.rangirisrilanka.lk

රංගිරි දඹුලුල සංවර්ධන පදනමේ ප්‍රකාශනයකි.

නිකිණි පෝය වණිනාව

ශාසනික වශයෙන් වැදගත් සිදුවීම් රැසකට මූලික වූ පොහෝ දිනයක් ලෙස නිකිණි පොහොය හැඳින්විය හැකිය. බුදුරජාණන් වහන්සේ වස් විසීම පිළිබඳ දේශනා කර ඇත්තේ "අනුජානාමි නිකිණි වසසං උපගන්තුං" යනුවෙනි. එම බුද්ධ නියමයට අනුව උපසපන් වූ නිකුන් වහන්සේලා වස් සමාදන්විය යුතුමය. එය ඇසළ පොහොය මූලික කරගෙන සිදුවන්නකි. මොනයම් හේතුවක් නිසා හෝ එදිනට වස් විසීමට නොහැකි වූ නිකුන් වහන්සේලාට පසුවස් සමාදන්වීමට අවස්ථාව ලැබෙන්නේ නිකිණි පොහොයදාටය. එබැවින් නිකිණි පොහෝ දිනය ඉතාවැදගත්වේ. වස්විසූ නිකුන් වහන්සේලාත් දායක, දායිකාවන් අතරත් මනා සබඳතාවක් ඇතිවන්නේ, මෙම වස් සමාදන්වීම හේතුකොට ගෙනය. බෞද්ධ ජනතාවට ආගමික වශයෙන් වැඩි කාලයක් යෙදවීමට මේ හේතුවෙන් අවස්ථාව හිමිවේ. පසුවස් වීඝ්න නිකුන් වහන්සේලාට "කසීණ වීචරයක්" ලබා ගැනීමට නොහැකි වන බව බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් වේ.

මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේගේ මූලිකත්වයෙන් රජගහනුවර වේහාර පච්ඡා පාමුල සදහලද විශේෂ මණ්ඩපයක ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව පවත්වන ලද්දේද නිකිණි පොහොය මූලික කරගෙනය. ධර්ම-විනය දෙක සංගායනා කිරීම මෙහි අරමුණ විය. එමගින් සම්බුද්ධ ශාසනයේ පැවැත්මක් ඇතිවිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අග උපස්ථානයක ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ සියළුම කෙළෙස් නසා අර්භන් භාවයට පත්වූයේද නිකිණි පොහොය මූලික කරගෙනය. මේ අනුව සංඝ සාමග්‍රියක්ද ඇතිවිය.

දළඳ මාලිගාව ප්‍රධාන කරගෙන විශේෂ ආගමික උත්සව පැවැත්වීමත්, අනෙකුත් විහාරස්ථානවලද ආමිස හා ප්‍රතිපත්ති පුජාවන් පැවැත්වීම මෙම පොහෝදින දක්නට ලැබෙන්නකි. විවිධ ජනමාධ්‍යන් මගින්ද පෝදා ආගමික වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක වන්නේය.

ඇම්.ඩී.විජයවර්ධන

පුදබිමක අසිරිය

රිට්ගල

උතුරු මැද පළාතේ දකුණු භාගයෙහි පිහිටා ඇති රිට්ගල කන්ද ඓතිහාසික මෙන්ම ආගමික වූත් විශේෂ ස්ථානයකි. මීටර් 750ක් පමණ උසවූ තුමියක පිහිටි මෙය අතීතයේ "අර්ධ පබ්බත" යන නමින් හඳුන්වා තිබේ. ස්වාභාවික පිහිටි ගල්ගුහා, ගල්ලෑලි, ගල්කුළු වලින් ද සමන්විතය. මෙම පච්ඡා ආශ්‍රිතව ආදිවාසී ගෝත්‍රික ජනතාව වාසය කළ බවට නිදසුන් මෙහි දක්නට ලැබේ. මෙරට රාජ්‍යත්වයට පත්වූ රජවරුන්ට ආරක්‍ෂාව සපයාදීමක් මෙම ස්ථානයෙන් සිදු වූ බවට සාධක හමුවිය. රාමායණයෙහි "අර්ධ කන්ද" යනුවෙන් හඳුන්වා තිබෙන්නේ, රිට්ගල පච්ඡා බව ඉතිහාසඥයින්ගේ මතයකි.

මෙම කන්ද දිග රිට් ක ස්වරූපයකින් පෙනෙන බැවින් "රිට්ගල" යන නාමය යොදන්නට ඇතැයි මතයක් පවතී. රාවණාරජු සීතා දේවිය පැහැරගෙන ගියබව රාමකුමරුට පවසන්නට හනුමන්නා පිටත්වී ඇත්තේ, රිට්ගල පච්ඡා ලෙනක සිටය.ආදී කාලයේ සිට ලංකාවත්,ඉන්දියාවත් අතර සබඳතාවයන් පැවැති බවට පුරාවිද්‍යාවල තොරතුරු සඳහන් වේ.රාවණා යුගයේ මෙම කන්දේ දුර්ලභ බෙහෙත් පැළෑටිවර්ගී නිබුණා බවත්,ඒවා යස ගෝත්‍රිකයන් විසින් ආරක්‍ෂා කළ බවත් සඳහන්වේ. පණ්ඩුකාභය කුමරා තම මාමාවරුන්ට විරුද්ධව යුධ කිරීමේදී රිට්ගල පච්ඡා ආශ්‍රිතව සේනා සංවිධානය කලබවක් මහාවංශයෙහි සඳහන් වෙයි. දුටුගැමුණු කුමාරයා එළාර රජුට විරුද්ධව යුධ කිරීම සඳහා සේනා සංවිධානය මෙම රිට්ගල කඳු පාමුලදී සිදුකළ බවට මහාවංශයෙහි තොරතුරු සඳහන් වෙයි. පෞර්විකිස්ස රජතුමාද රිට්ගල කඳු බෑවුම යුධ කටයුතු සඳහා ප ට වි වි වි ක ර අ ර න .

යුධ ජයග්‍රහණයෙන් පසු එම ස්ථානයේ විහාර මන්දිරයක් කරවා පාංශුකුලික නිකුන්ට පුජාකළ බව වූලවංශයෙහි සඳහන් වෙයි. මෙම පච්ඡායෙහි ඇති ලෙන් නිකුන් වහන්සේලාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා පාවිච්චි කරන්නට ඇත යන පිළිගැනීමක් ඉතිහාසඥයින් තුල පවතී.මහින්දාගමනයෙන් පසු මෙම ස්ථානය පුදබිමක් වශයෙන් පැවැති අතර ලෙන් විහාරය, සක්මන් මළුව,ධර්මාසන යන විශේෂ ස්ථාන පැවැතිබවට සාධක දක්නට ලැබේ. රමණීය පොකුණක්ද පධානසරයක්ද, ගිමන්හලක්ද කඳුපාමුල අවට ප්‍රදේශයෙන් හමුවී තිබේ. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ රිට්ගල පච්ඡා නිකුන් වහන්සේලාගේ ආරාම සංකීර්ණයක් වශයෙන් පැවැති බවයි. මෙම පච්ඡා පාමුල ගල්ගුහා ආශ්‍රිතව සෙල්ලිපි රාශියක් හමුවී තිබේ. එකළ පැවැති ආරාම තොරතුරු හා පරිපාලන තොරතුරු මේවායෙහි අඩංගුවන බව පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ පිළිගැනීමයි.

වර්මානයේ නටඹුන් වී ඇති මෙම පුදබිම බෞද්ධ ජනතාව සතු මහඟු ස්ථානයකි. මේවා හැරුණිම වැදපුදා ගැනීම ඉතා වැදගත්ය.එම ස්ථාන ආරක්‍ෂාකිරීම ලාංකික බෞද්ධ ජනතාව සතු පරම යුතුකම වේ. මතුපරපුර සඳහා මෙම ස්ථාන දායාද කළ යුතු ව න ි ව න ි හ ි ය .

විජය කලවත්තෙහෙරුර

සසර දුක් නිවාරණ

බුදුහිමි සරණ යමු

භාවනාවෙන්ම උසස් ඵල ලබාගත යුතුයි. භාවනාවේ යෙදෙන්නෙකුට එයින් ලැබෙන ඵල පරලොවෙහි දී නොව මෙලොවදීම ලැබෙන්නේය. විදර්ශනා වඩා මාර්ඵල ලබා ගැනීමේ වේගතාවක් සැදහැවත් බෞද්ධයින්ට තිබේ. එබඳු උසස් ශුද්ධා අදහස් ඇතිවීම නුදුරු අනාගතයේ බුදුසසුන නැවතත් බැබළීමේ පෙර නිමිත්තකි. මාර්ගිකමය සඳහා විදර්ශනා වඩන පුද්ගලයින් බහුල වුවහොත් එය මහත් ශාසන දියුණුවකි.

ශාස්තෘන්වහන්සේගේ අත්දැකීම් වූ බුදු නුවණ කේන්ද්‍රකොට ගෙන නිර්දේශ කොට තිබෙන පටිපදා එසේත් නැතිනම් පිළිවෙත් මාර්ගය ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයයි. මේ මාර්ගයෙන් බැහැර අන් කිසිඳු පිළිවෙතක් බැහැර සසර කෙළවරකරගැනීමට ඉඩක් නොලැබෙනු ඒකාන්තය.

නූතන සමාජයේ බුදුමග ගමන් කිරීමට කැමැත්ත ඇති පුද්ගලයන් අල්පය. එබඳු කැමැත්ත නැති පුද්ගලයින් සුලභය.

ප්‍රතිපත්තිය වැදගත් වන්නේ බුදුහිමියන් උගන්වන, දුකින් මිදීම සිද්ධ කරගන්නා ආකාරය තුළින් තම සිත, කය හිළෑ කිරීමේ ව්‍යායාමයක් ද වන නිසාය.

පුරාණ ලාංකිකයන්ට විදර්ශනා භාවනාව නුහුරු නොවුවද, සියවස් දෙකක පමණ සිට එය බෞද්ධයන්ගෙන් මගහැරී

මිනිසා උපත ලැබූ මනුෂ්‍යභාවය තුළ තමන් නොදනුවත්ම ලැග සිටින සසර දුක් කන්දරාවෙන් මිදීමට හැකි වාසනා ගුණයක් සෑම මනුෂ්‍යයෙකු තුළම සැඟ වී ඇති බව දුටු බුදුරජාණන්වහන්සේ ඉන් මිදීමට අවශ්‍ය මාර්ගය අනුදන වදළහ. උන්වහන්සේ ප්‍රතප්පන භාවයෙන් ආර්යභාවයට පිවිසීම උදෙසා යෝග්‍ය වන ධර්මය පැහැදිලිව දේශනා කළ සේක. ලෝක සත්‍යයාගේ විමුක්තිය උදෙසා දහම් දෙසූහ. ඒ සත්‍යය පරම්පරා ගණනක් තිස්සේ අප වෙනුවෙන් රැකගෙන ආහ. දන් අවශ්‍යවන්නේ මේ ජීවිත කුසුම මිලිනවීමට පෙර සත්‍ය වූ ඒ ධර්මය වටහා ගැනීමයි. ඒ මාර්ගයේ ගමන් කිරීමයි.

බුදුන්වහන්සේ දේශනා කළ සෑම ධර්ම කොට්ඨාශයක්ම, සෑම සූත්‍ර දේශනාවක්ම, ශ්‍රවණය කර සිතේ තැන්පත් කරගෙන සිටි බුද්ධ පුත්‍රයන්වහන්සේ අප අපමණ ගරු බුහුමන් දක්විය යුතුයි. ශ්‍රී සම්බුද්ධන්ව පරිනිර්වාණයෙන් අවුරුදු 460 කට පසුව මුඛ පරම්පරාවෙන් රැකගෙන ආ ධර්මය තල්පත්වල සටහන් කර ආරක්‍ෂා කළේද මහා සගරුවනයි.

අන්ධ භූතෝ අයං ලෝකෝ තනුකෝඵ විපස්සති සකුන්තෝ ජාල මුත්තෝඵ අප්පො සත්තාය ගච්ඡති”

බුදුදහම යනු යථාවබෝධයෙන් ශ්‍රවණය කිරීම, කියවීම, මෙනෙහි කිරීම තුළින් ස්වකීය සිත තුළ ක්‍රියාත්මක වන මනෝමය සංසිද්ධිය වෙත සමාධියෙන් යුක්තව අත්විඳීම ලෙසත් අත්දැකීම් වශයෙන් දැනගන්නා වූ නිත්‍ය ක්‍රමය ලෙසත් හැඳින්විය හැකිය.

අංගුත්තර නිකායේ “ධම්ම විහාරී” සූත්‍ර දේශනාවේ සඳහන් පරිදි ධර්මයෙහි හැසිරිය යුත්තේ කෙසේද යන්න ශාස්තෘන් වහන්සේ පැහැදිලිව පෙන්වා දුන් සේක. ධර්මවිහාරීව හුදෙකලාවී භාවනාවේ යෙදී වින්ත අභ්‍යන්තරයේ සමාධිය උපදවා ගෙන එයින් උදවන ප්‍රඥාව තුළින් ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කර ගත යුතු බව වදළ සේක.

මෙම ධර්මය ගැඹුර වූද දැකීමට අපහසු වූද දුරාවබෝධ වූද, සියුම් වූද, නුවණැතියන් විසින් දැන ගත යුතු වූ ධර්මයකි.” (මහාවග්ග පාලි 10)

ඒ ගැඹුර දැකීම ලොව ජය ගැනීම බව, දුක නිවීම බව ධර්මය හදරන වර්තමාන තරුණ පිරිස වටහා ගනිමින් සිටිති.

පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය” දැන ඉගෙන දෘෂ්ටි ජාලයෙන් මිදී සත්‍ය අවබෝධ කරගන්නා තුරු සත්‍යයා දුකින් නොමිදේ. ඒ නිසා දුකින් මිදීම බලාපොරොත්තු වන සෑම දෙනා විසින්ම බුදුසසුනෙහි ඉතා උසස් තැනක් ගන්නා මේ පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය ගැන තරමක් දුරට හෝ දැන ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුයි.

බෞද්ධයකු විමෙන් ලැබිය හැකි උසස් ප්‍රතිඵල ලැබිය හැකි වනුයේ භාවනාවෙනි. දන් දීමෙන් සිල් රැකීමෙන් ලැබිය හැකි ඵලද භාවනාවෙන් ලැබිය හැකි නමුත්

“ පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය” දැන ඉගෙන දෘෂ්ටි ජාලයෙන් මිදී සත්‍ය අවබෝධ කරගන්නා තුරු සත්‍යයා දුකින් නොමිදේ. ඒ නිසා දුකින් මිදීම බලාපොරොත්තු වන සෑම දෙනා විසින්ම බුදුසසුනෙහි ඉතා උසස් තැනක් ගන්නා මේ පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය ගැන තරමක් දුරට හෝ දැන ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුයි.”

පුහුදුන් ලෝවැස්සා නුවණැස නැති හෙයින් අන්ධය. ස්වල්ප දෙනෙකු මෙහි ඇති තතු දකිත්, ස්වල්ප දෙනෙකු සුගතිගාමී වෙති.

තිබිණ.

දැන, ශීල, ප්‍රතිපත්තින්ට පමණක් ඔවුන්ගේ සිත් ඇඳී තිබිණි. යළි බෞද්ධයන්ගේ සිත් භාවනාවට යොමුව තිබේ.

නිර්වාණාවබෝධයට මේ යුගයේ බාධාවක් නැත. බුද්ධ ධර්මය ජීවමානව පවතින හෙයිනි. සංසාර උගුලෙන් මිදෙනු පිණිස මං පෙන් වර්තමානයේ පෑදී තිබෙන අතර නිවන් අවබෝධය සඳහා යා යුතු මධ්‍යස්ථාන තිබේ.

මෙත්තානි අසේකා සිල්මාතාව

නිකිණි පොහොය දින වැදගත්කම

1. ආනන්ද භාමුදුරුවන් රහත් වීම.
2. හිඤ්ඤා වහන්සේලා පසු වස් විසීම.
3. පළමු ධර්ම සංඝායනාව පැවැත්වීම.
4. වස් කාලයේ පිටතට යාමට සත්තාහකරණ හිතියෙන් ඉඩ ලැබීම.
5. සේරුවාවිල සෑයේ ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීම.

මිනිසන්ධව අභිබවා ගො

වස්තු නිෂ්චාය

මි

නිසා පරිභෝග කරන වස්තූන් අතර ධන සම්පත් ප්‍රධානත්වයක් ගනු ඇත. මිල - මුදල්, යාන - වාහන, හරක - බාන, වතු - පිටි, ඉඩ - කඩම්, රන් - රිදී, මුතු - මැණික්, ආදී සියලු වස්තූන් මිනිසාගේ දෛනික අවශ්‍යතා උදෙසා භාවිතා කරනු ඇත. ඒ සියල්ල ලබා ගැනීම උදෙසා සත්වයා බොහෝ වෙහෙසෙනු ඇත. උපතේ පටන් මියෙන තුරා වෙහෙසෙන්නේ භෞතික වස්තු සම්පත් උදෙසාය.

කාලීන වශයෙන් ගත් කල්හි අද බොහෝදුරට ධනයට මුල් තැනදී ඇත. ධනය ඇත්නම් ඔහු සියලු දේ තුළින් පරිපූර්ණ කෙනෙකු ලෙස දැකීමටද පුහුදුන් සත්වයා හුරුවී ඇත. මිල මුදල් සෙවීමට වෙහෙසීම කොතරම් දුරට උග්‍ර වී ඇද්ද යන්න ඒ ඒ ජීවිත වල අභ්‍යන්තරය නුවණින් පරීක්ෂාකර බැලීමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. හරියට ආහාර පානවත්, ඇඳුම් පැලඳුම්වත් පරිභෝග නොකර ධනයම ඉපයීමට සත්වයා හුරුවී තිබේ. මේ පිළිබඳ සාකච්ඡා කළ යුත්තේ ධනය පසුපසම හඹා යන පුද්ගලයන් තුළ ගුණධර්ම, යුතුකම් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ගිලීහී ඇති බැවිනි. බුද්ධ කාලයේ මුදල් වෙනුවට කහවණු භාවිතා කරන ලදී. ධනය සම්බන්ධව බුදු හිමිගේ දෘෂ්ඨිය සඳහන් වන පුවතක් බුද්ධ චරිතය තුළ ප්‍රකට වේ.

වරක් සැවැත්නුවර ධනවතකුගේ ගෙයක් බිඳ මුදල් සොරාගත් සොර කණ්ඩායමක් එම රාත්‍රියේම අසල කුඹුරකට ගොස් සොරා ගත් මුදල් බෙදා ගනිද්දී ඔවුන් අතින් එක් මුදල් පොදියක් කුඹුරේ වැටී තිබිණ. කුඹුරු හිමි ගොවියා උදෑසන සිරිත් පරිදි කුඹුරට ගොස් කුඹුර සාන්තට පටන් ගත්තේය. අළුම කරුණා සමාපත්තියට සමවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ අභිංසක ගොවියා කරදරයට පත්වන බවත් ඔහුට පිහිට වීමට හැකිබවත් දැන උදෑසනම ආනන්ද තෙරුන් සමඟ ගොවියා කුඹුර සාමන් සිටි ස්ථානයෙන් වැඩම කරන්නේ කුඹුරෙහි වූ මුදල් පොදිය දැක ආනන්ද තෙරුන්ට කථාකර "ආනන්ද, සර්පයෙක් දුටුවෙහිදැයි විමසූහ. "ස්වාමීන් දුටුමිසි" කියා පිළිතුරු දුන් ආනන්ද තෙරණුවෝ පසුමිබිය දකිමින්ම බුදුරදුන් පසුපස වැඩම කළහ.

මේ කථාව අසා ගොවියා සීසෑම නතර කර සර්පයා කොහිදැයි විමසන්නේ මුදල් පසුමිබිය දැක "බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙයට සර්පයෙකැයි" ප්‍රකාශ කළේ කිසියම් හේතුවක් නිසා වියයුතුයැයි සිතා එය රැගෙන පෙනෙන ස්ථානයක තබා සීසාන්තට පටන්

ගත්තේය. ගෙහිමියෝ සොරු සොයා ඒ මේ අත යන්නේ කුඹුරෙහි වූ සලකුණු දැක විමසන විට මුදල් පසුමිබිය දැක හැඳින ගොවියා ගැන සැක උපදවා ඔහුව රජුට අල්වා දුන්හ.

රජු ඔහුව මැරවීමට නියම කළේය. වධකයේ ඔහු වධකස්ථානය කරා ගෙන යද්දී "ආනන්දය සර්පයා දුටුවාද? ස්වාමීනී, දුටුමි" යි යන්න දිගටම කියන්නට වූයෙන් කුමක් නිසා එසේ කියන්නේදැයි රාජ පුරුෂයෝ ඔහුගෙන් විමසූහ. "රජු ඉදිරියට ගෙන ගියහොත් කියමි" යි ඔහු කියෙන් ඔහු වහා රජු ඉදිරියට පමුණුවන ලදී. එවැන්නක් කීමට හේතු කවරෙදැයි රජු ඔහුගෙන් විමසීය. උදෑසන බුදුන් වහන්සේ කුඹුර මැදින් වඩනා ගමනේදී එසේ කී පුවත ඔහු රජතුමාට හෙළි කළේය.

එදින සන්ධ්‍යාවෙහි ගොවියා ද රැගෙන රජතුමා විහාරයට ගොස් බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් මේ ගැන විමසීය. බුදුන් වහන්සේ කුඹුර මැදින් වැඩම කළ බවත්, ආනන්ද තෙරුන්ට මුදල් පොදිය පෙන්වා සර්පයෙකැයි ප්‍රකාශ කළ බවත්, බුදුහු රජතුමාට විස්තර කළහ. ස්වාමීනී, "මේ සිද්ධිය නොවුණි නම් මේ අසරණයාගේ ජීවිතය අද විනාශ වන්නට තිබිණි. ඔබවහන්සේ නිසා අද ඔහු ජීවිත දානය ලද්දේයැ" යි ප්‍රකාශ කළේය. බුදුරදුන් මේ සිද්ධිය මුල්කොට දෙසූ දහම අසා ගොවියා සෝවාන් වූයේය.

මෙම කතා පුවතින් පැහැදිලි වන්නේ මුදල් සර්පයෙකුට උපමා කර තිබීමය. මුදල් පසුපස හඹා යෑමේදී ගුණ ධර්ම පසකට දමනු ඇත. පුහුදුන් සත්වයාට මුදල් සෙවීමේ ඇතිවීමක් කිසිදා ඇති නොවේ. පැරණි සමාජය තුළ පැවැතියේ ධාර්මික ජීවන ප්‍රතිපදාවකි. අපේ රටේ ඉතිහාසය පරිශීලනය කර බැලීමෙන් ඒ බව මනාව පැහැදිලි වේ. පැරණි වැසියා ආගන්තුක සත්කාරයට මුල් තැනක් දුන්හ. දානය, ක්‍රියාවලනය, අර්ථ වර්යාව, සමානාත්මතාවය යන සතර සංග්‍රහ තුළින් පිරිපුන් වූහ. කරුණාව, දයාව, මෛත්‍රිය වර්ධනය කළහ. කළගුණ සැලකීම, මවිපිය උපස්ථානය, අසරණ අයට සැලකීම වැනි උතුම් ගුණාංග වලින් ජීවන ගමන් මග සැලසුම් කොටගෙන එය

ප්‍රායෝගික ජීවන මාර්ගයට සම්බන්ධ කරගත් ආකාරය ඉතා අගනේය. නුමුදු අද සමාජය දෙස බැලීමේදී එම උසස් ගුණාංග වලපල්ලට දමා මුදල් පසුපසම හඹා යමින් මිනිසන්කමේ වටිනාකම පවා අමතක කොට ඇත.

මුදල් මත හඹා යන අද සමාජය තුළ කරුණාවක්, දයාවක්, ඉවසීමක් නැත. දෛමච්චියන්ට සැලකීම, වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, කළගුණ සැලකීම, අසරණයින්ට පිහිටවීම වැනි උතුම් ගුණාංග ක්ෂය වී යමින් පවතී. ඒ සියලු දෙයටම හේතුව වී ඇත්තේ අද මුදල් වලට මිනිසන්කම පවා පරදුවට තබා ප්‍රමුඛස්ථානය දී තිබීමය. කෙනෙකුට කෙනෙක් පරයා ඉහළට යෑමට කරන උත්සාහය තුළ තරඟකාරී ස්වභාවයකින් සටනක් බිහිවී ඇත. මුදල් මත ජීවිත පවා විනාශ කිරීමට තරම් සමහර පිරිස් අඥාන වී ඇත.

සමාජයේ සෑම අංශයක් දෙසම බැලීමේදී එම ආර්ථික තරඟකාරී ස්වභාවය දැකීමට පුදුවන. මුදල රජ වී ඇත. ගුණධර්ම කැලෑ වැදී ඇත. උසස් මනසක් ලැබූ සත්වයා මිනිසා වුවද සමහර තැන්

වලදී තිරිසන් සත්වයින්ටත් අන්ත විධියට කටයුතු කිරීමට පෙළඹෙනු දක්නට ලැබේ. මුදල්, ධන සම්පත්, පරිහරණ කරන අඥාන සත්වයින්ට මිනිස්කමේ වටිනාකමක් නොපෙනෙනු ඇත. දුර්ලභව ලබාගත මිනිස් දිවියේ ඇති වටිනාම නොතේරීමට තරම් අන්ධ වී ඇත. පංචකාම සම්පත් තුළම ඇලී ගැලී මිරිගුව පසු පස හඹා යන මුව පෝතකයින් බවට පත්වී ඇත.

බුදුන් වහන්සේ වාග්ගපජ්ජ සූත්‍රය තුළින් ගිහි ජීවිතයක් ගතකරන අයුරුත් ධන සම්පත් නිවැරදිව පරිහරණය කරන අයුරුත් දක්වා ඇත. නමුදු එහි නොපෙනෙන පැත්ත පිළිබඳවද අවධානය යොමු කොට ඇත. සෑම දෙයකටම දෙපැත්තක් ඇති බැවින් අප අන්තයකට වැටීමට තරම් අඥාන නොවිය යුතුය. හොඳ - නරක, කුසල් - අකුසල්, මෙලොව - පරලොව මේ ආදී වශයෙන් සිතා බැලිය යුතුය. පුහුදුන්

සත්වයා කාමභෝගී ජීවිතයක් ගතකිරීමේදී ඒ ගැනද නිරන්තරයෙන් සිතිය යුතුය. මෙලොව - පරලොව මේ ආදී වශයෙන් සිතා බැලිය යුතුය. පුහුදුන් සත්වයා කාමභෝගී ජීවිතයක් නිරන්තරයෙන් සිතිය යුතුය.

බුද්ධ චරිතයෙන් ඒ සම්බන්ධව අවශ්‍ය පිටිවහල ලබාගත යුතුය. ඉපදී ටිකකලක් ජීවත් වී මරණයට පත්වන සත්වයා එම ජීවිත කාලය තුළ සිතිය යුත්තේ අවසන් ගමන යෑමේදී කුමක්ද ගෙන යායුත්තේ හා මොනවද අප පසු පස්සෙ ගමන් කරන ධන සම්පත් යන වගය. අපට භෞතික ධනය වස්තුව ගෙන යෑමට නොපුළුවන. එබැවින් ඒ මතම ඇලී ගැටී මනුස්සකම, ගුණධර්ම අමතක නොකිරීමට වගබලා ගත යුතුය. ශ්‍රද්ධා, ශීල, හිරි, ඕත්තප්ප, සුත, වාග, පඤ්ඤා ආදී

"ලාභ, කීර්ති, ප්‍රශංසා ලබාගැනීමට හෝ තවත් කෙනෙකුගේ බලපෑමට ලක්වීමට ආයු වුවත් කෙනෙකු කන්නා නිසාවට හෝ විය යුතුය. දන්දීම උතුම් වූ ජිවිතකමක් යන ගැටීමෙන් යුතුව කුසල වේතනාව ඇතිව දන්දිය යුතුය"

දහ දීමේ අනුසස්

ආසාදිතය වෙසක් පොසොන් සමය තුළ ඔබ දන්දීම කටයුතුවල නිරතවන්නට ඇති, තවත් විවිධ වූ ආමිස ප්‍රතිපත්ති පූජාවන්ට සහභාගී වන්නටත් ඇති. මේ වනවිටත් 'දානය ගැන දැන ගනිමු' ලිපි පෙළ ඔබ කියවා අවබෝධ කරගත්තේ නම් ඔබ කල පින්කම් ඒ අයුරින් කළානම් ඔබ දනපති දයකයෙක් වන්නට ඇති.

කිසියම් පුද්ගලයකු විසින් මහත්ඵල මහානිසංග ලැබෙන අන්දමින් දානයක් පිරිනැමීමේදී ඔහුට ත්‍රිවිධ දාන සම්පත්තියක් තිබිය යුතුය. අද දින ඒ ගැන විස්තරයක් මා ඔබට දසාද කරන්නෙමි.

විත්ත සම්පත්තිය වත්තු සම්පත්තිය බෙත්ත (පටිග්ගාහක) සම්පත්තිය

මේ සම්පත් තුන නැතිව යමෙක් දානය දුන්නේ නම්, ඔහුගේ දානය නියම අංග සම්පූර්ණ දානයක් නොවනු ඇත.

විත්ත සම්පත්තිය

දන්දීමට සිතීම යම් වේතනාවක් ඇති කරගැනීම විත්ත සම්පත්තියයි. දානයක් දෙමිය යන පිරිසිදු වේතනාව ඒ පුද්ගලයා වෙතින් මුලින්ම පහළවිය යුතුය. ලාභ, කීර්ති, ප්‍රශංසා ලබාගැනීමට හෝ තවත් කෙනෙකුගේ බලපෑමට ලැජ්ජාවට භයට තවත් කෙනෙකු කරන නියාවට නොවිය යුතුය. දන්දීම උතුම් වූ ජිවිතකමක් යන හැඟීමෙන් යුතුව කුසල වේතනාව ඇතිවම දන්දිය යුතුය.

දෙවි මිනිස් සැපම ප්‍රාර්ථනා කොට දන්දීමද නියම දන්දීමක් නොවනු ඇත. එහිදී සැප සම්පත් කෙරෙහි බැඳීම තුළින් ලෝභයක් තෘෂ්ණාවක් ඇතිවන හෙයිනි. මෙසේ වූ විට වේතනාව කිලිටි වීමට ඉඩ ඇත.

මෙහිදී දාන වේතනාව ආකාර දෙකකට පහළවේ. අනුග්‍රහ බුද්ධිය හා පූජා බුද්ධිය යන දෙආකාරයටය. අනුග්‍රහ බුද්ධිය යනු නොයෙක් ආකාරයේ අරමුණු සිතීහි දරා ගෙන යම් යම් දේ බලාපොරොත්තුවෙන් දන් දීමය. මෙය නියම වේතනාවක් නොවන්නේය.

පූජා බුද්ධියෙන් යුතුව අත්හැරියා යන අදහසින් යුතුව බාහිර අරමුණු වලින් තොරව දාන වේතනාවම ප්‍රධාන කොට ගෙන දෙන දානය නියම දානයකි. දානමය පුණ්‍යක්‍රියාවෙහි මූලික පරමාර්ථය වන්නේ තෘෂ්ණාව තුනී කරගැනීමකි. මෙම පුණ්‍යක්‍රියාවෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දෙවි මිනිස් සැප අප බලාපොරොත්තුව වූවත් නැතත් විපාක ලැබෙන අවස්ථාවල ලැබෙනු ඇත.

දන්දීමේ දී අවස්ථා තුනක සිත පිරිසිදු විය යුතුය. පූර්ව වේතනාව - දන්දීමට පළමුව පිරිසිදු සිතක් තිබීම

මුඤ්ඤ වේතනාව - දන්දෙන අවස්ථාවේ පැහැදුන සිතක් තිබීම.

අපර වේතනාව - දන්දී අවසානයේ දී සතුටු සිතක් ඇතිවීම

පූර්ව වේතනාව

දන්දිය යුතු යැයි මුලින්ම හටගන්නා කුසල වේතනාවය. එය ගොඩනැගිල්ලක අත්තිවාරම තරමටම ඉතාම ශක්තිමත් වේතනාවක් විය යුතුය. එසේ නොවී වංචල සැලෙන සිතක් ඔබට තිබුණි නම් පසුව නොයෙක් නොයෙක් අදහස් වෙනත් බාධක සිතුවිලි ඇතිවීමෙන් පූර්ව වේතනාව විනාශවීමට ඉඩ ඇත. සමහර විට ඔබ දානය සඳහා වියදම් කිරීමට බලාපොරොත්තුව වූ මුදල් හෝ අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය තමාගේ ස්වමිභූතයාගේ හෝ භායච්චයේ අකමැත්ත, නැයන්ගේ අකමැත්ත තමන්ගේ යහලු යෙහෙළියන්ගේ අප්‍රසාදය හෝ නොයෙක් කෙණෙහෙලි කථා ආදී දහසක් විරුද්ධ ආකල්ප මැද දන්දීමට

සිදුවුවහොත් ඔබගේ සිත ශක්තිමත් විය යුතුය. එසේ නොවුවහොත් ඔබගේ පූර්ව වේතනාව එතකින්ම බිඳ වැටෙනු ඇත. ඔබගේ පූර්ව වේතනාව නොසෙල්වී ස්ථිරවම තිබුණහොත් ඒ සියලු බාධා මැඩගෙන දානමය කටයුත්ත කළහැකි වනු ඇත.

මුඤ්ඤ වේතනාව

මුඤ්ඤ වේතනාව නම් දන්දෙන මොහොතේ පවත්නා පිරිසිදු වේතනාවයි. දානමය පුණ්‍යක්‍රියාව සිදුවන්නේ මේ අවස්ථාවේදීය. සෝමනස්ස සහගත, ඤාණ සම්ප්‍රයුත්ත අසංකාරික හා සසංකාරික මහා කුසල් සිත් දෙක පහළ වන්නේ මේ දානය පිරිනමන මුඤ්ඤ වේතනාවේදීය. මේ අවස්ථාවෙහි සිතේ ඇතිවන බලවත් ප්‍රීතිය බලය දුර්වල කරන ඇතැම් සිතුවිලි අපගේ සිත් වලට අතුළුවන්නට ඉඩ ඇත.

අන්තේ ම ඔබ ඤාණවත්ත නම්, බුද්ධිමත්නම් හැම විටම ඒ සිතුවිලි පහළවන්නට අවකාශ නොදී ආරක්‍ෂාවිය යුතුය. ඔබගේ නිවසේ දානයට වැඩමවූ ගිඤ්ඤන් වහන්සේලාට දානය පිළිගන්නා අවස්ථාවක් සිතියට නගාගන්න. ඇත්තෙන්ම මේ අවස්ථාව වන විට ඔබ බොහෝ විවිධ වූ ආහාර පාන සකස් කර පිළිගැන්වීම සඳහා සූදානම් වී සිටින අවස්ථාවේ උන්වහන්සේලාට දානය බෙදමින් යන විට සමහර විට උන්වහන්සේලා ආහාරයට ගැනීමට අකමැති හෝ නොයෙකුත් ශරීරික රෝගාබාධ හේතුවෙන් හෝ යම් අපහසු නිසා ඔබ ව්‍යඤ්ජනයක් බෙදනවිට එය අතින් වසා ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවකදී ඔබේ සිත එයින් කලකිරීමට පත් විය හැකිය.

සමහර දායකයන් ගිඤ්ඤන් දානයන් දෙන විට ව්‍යඤ්ජන දානයක් විස්සක් තරම් විශාල ප්‍රමාණයක් සකස්කොට පවුලේ සියළුම දෙනා හිතවතුන් අසල්වැසියන් පෝලිමේ පැමිණ

පාත්‍රයට හෝ දානය ගන්නා භාජනයට පුරවති. එවන් අවස්ථාවක එය ප්‍රතික්ෂේපකළ විට ඔබ විසින් දින දෙක තුනක් නිදීමට දුක් මහත්සියෙන් උපයා ගත් දෙයින් සකස්කළ දෙය දානයට ගෙන වැළඳුවේ නැහැනේ කියල සිත කලකිරීමට ඇවශ්‍ය තැන තේරුම් ගතයුතු දෙයක් නම් අනේ උන්වහන්සේලාට මේ අපි බෙදන හැමදේම වළඳන්න බැහැනේ එක්කෝ මේක අගුණ නිසා වෙන්න ඇති ප්‍රතික්ෂේප කලේ කියා සිතන්නට පුරුදු වන්න. මේ ආකාරයෙන් දූෂ්‍ය වීමට යන සිත එසේ වන්නට ඉඩනොදී මුඤ්ඤ වේතනාව ආරක්‍ෂා කරගන්න උත්සාහ ගන්න.

අපර වේතනාව

දන් දී අවසන් වූ මොහොතේ සිට දීර්ඝකාලයක් පුරා පවතින අරමුණු කරගත් දාන වේතනාව අපර වේතනාව වේ. ක්‍රමක් ක්‍රමයෙන් පින් වර්ධනය වන මාර්ගය සෑදී ඇත්තේ මේ අනුවය. දානයක් දී අවසානයේ ඒ ගැන සිතා යම් යම් කරුණු නිසා සිතෙහි කලකිරීමක්, පසුබෑමක් අමනාපකමක්, ඇතිවූව හෝ ලැබෙන විපාක අඩුවිය හැක. එයට බොහෝ කරුණු ඉදිරිපත්විය හැක.

දානමය පිංකමට වැයවූ මුදල එහිදී ඇතිවූ යම් යම් අඩුපාඩු බාහිර පුද්ගලයන්ගේ විවේචන දානය දීමෙන් පසුව නිවසෙහි තිබූ ගෘහභාණ්ඩ හෝ මුළුතැන්ගෙයි තිබූ භාජන පිගන් කෝප්ප වීදුරු කැඩී බිඳීයාම අවසානයේදී පින්අනුමෝදන් කරන විට තම තමන්ගේ නම් ගම් ප්‍රකාශ නොකිරීම යන හේතුව මත ඒවා ගැන සිතන්නට යෑමෙන් සිත දූෂ්‍ය විය හැකිය. එවන් අවස්ථාවලදී ඔබ විසින් කරන්නට යෙදුන දානය ගැන පමණක්ම සිතන්න දානය කියන්නේ අත්හැරීම කියලම සිතන්න පුරුදු වන්න. ගෙදර බඩු කැඩුණාට, මගේ නම නොකියවුණා කියල මම දන්නවනේ මගේ හිත දන්නවනේ මම මේ දේ කළා කියල ඒ මදිදි" එහෙම සිතන්න ඔබට මට ශක්තිය ලැබෙනවානම් අනේ අපි මේ කරන්නේ මහත්ඵල මහානිසංග දෙන කුසලයක්නෙ කියල අපර වේතනාව තුළින් සිත සතුටු කරගන්න උත්සාහ ගන්න.

මේ අපර වේතනාවට සීමාවක් නම් නැත. යම්තාක් කල් තමන් කල පිංකම් ගැන සිහිපත් වෙනවානම් අවංකවම සිත සතුටු කරගැනීමට හැකිනම් අවංකවම පිරිසිදු වේතනාවෙන්ම සිත සතුටු කරගැනීමට හැකි සෑම අවස්ථාවකදීම එය සිහිවන මොහොතක් පාසා සිතෙහි කුසල් සිතම ඉපදීම නිසා මරණාසන්න මොහොතක වුවද ඒ ඒ කළ පිංකම් සිතියට නැගුණහොත් එය වූකී" සිතට අරමුණු වීමෙන් එයම ජනක කම්‍ය බවට පත්වී එයින් සුගතිගාමී ප්‍රතිසන්ධි සිතක් පහළ වෙයි.

කොතරම් මුදල් වැයකර වෙනත් පළාතකවත් කෙනෙක් දනයක් නොදුන් විදිහට ගිඤ්ඤන් වහන්සේලා සිය දහස් ගණනක් වඩා වැඩි දානයක් දුන්නත් ඉහතින් සඳහන් කළ දන්දීමේ අවස්ථා තුනේම සිත පිරිසිදුව නොතිබුණා නම්, ඒ දානයෙන් මහත්ඵල මහානිසංගයක් නොලැබෙනු ඇත. තෘෂ්ණාව තුනී කරගැනීමටද නොහැකි වන්නේය. කුඩාලා මෙන් අත්හැරීම සමගම අල්ලා ගැනීමද සිදුවේ.

ලලිතා හෙට්ටිආරච්චි

ලෝක සත්ත්වයාට දිවයිනක් වශ සම්බුදු දහම

“නුවකයා වහාහි ධර්මය කෙරෙහි ගෞරවයෙන් යුක්තව එය ආසීය යුතු අතරම අවබෝධයෙන්ද ආසීය යුතුය. ඒ සඳහා සෘජුවම බලපාන මහජන පළමුව සංවර හා එක්තරා කරගත යුතුය. සිත, කය, වචනය, සංවරකොට ගෙන ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමේ පුර්වල මහත්ඵල මහානිසංසය, සුභාව, ධාරාව, චරාව, ධර්මය” යන දේශනයට අනුව ආසීව, එය සිතේ ධාරනය කර ගැනීම හා එය ප්‍රායෝගික ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගැනීමක් කළ යුතුය”

ලොව විවිධ ආගම් දර්ශන දක්නට ඇතත් බොහෝ දුරට ඒවා එක් කොටසකට එක් පාර්ශවයකට සීමා වූ ඒවාය. ඒවා තුළින් කෙනෙකුට යහපතක් වනවිට තම කෙනෙකුට අයහපතක් වේ. එක් පාර්ශවයකට අසාධාරණයක් වනු ඇත. එයට හේතුව බොහෝ ආගම් ශාස්ත්‍ර (ඇත) ආස්චන් (නැත) යන අන්ත දෙකට වැටීමය. එම අන්ත දෙකම සත්වයාට දුක කැඳවනු ඇත. එනිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ අන්ත දෙකම අන්තල සේක. එසේම එම අන්ත දෙකෙහි විපාකද පෙන්වා දුන්හ.

ධම්මවක්කප්පවත්ත සුත්‍රයෙහි” පැහැදිලි වන ආකාරයට ද්වේ” මේ හිකඩවේ අන්තා පබ්බතෙන නපෙවිතබ්බා යො වායං කාමෙසු කාම සුබල්ලිබානු යොගො හිනො ගම්මො පෝථුඡ්ඡන්තො අනරියො, අනන්ත පද සංහිතො. යො වායං අන්ථකිලමනානු යොගොදුකො අනරියො අනන්ත පද සංහිතො ඒනෙ තෙ උභො අන්තා අනුපගම්ම මජ්ඣමා පටිපදා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා” වසබුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය. අභිඤ්ඤාය සම්බෝධාය නිබ්බානාය සංවත්තනි ආදි වශයෙන්, හිතවූ, ග්‍රාමාවූ, ප්‍රථමජනපිත් විසින් පරිහරණය කරන ලද්දා වූ.....

මේ අයුරින් එම අන්ත දෙකම අන්තර මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවක් දේශනාකර ලෝක සත්වයාටම පොදු වූ දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කළේ බුදුරජාණන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ දේශනාකළ මැදුම් පිළිවෙත කිසිදු ආගමක දර්ශනයක දක්නට නොහැකි ස්ථිරසාර පොදුවූ දහමකි. උන්වහන්සේ අවබෝධ කරගත් එම උතුම් දර්ශනය පළමුව දේශනා කළේ පස්වග මහණුන් උදෙසාය. එම ඓතිහාසික සිදුවීම සිදු වූයේ ඇසළ පොහෝ දිනකදීය. ස්ථානය වශයෙන් සඳහන් වන්නේ බරණැස් ඉසිපතනාරාම මගදායයි. එහිදී දේශනා කළ ධර්මයේ පළමු හැඩ තුන්ලෝකයම සිසාරා රැඹි දුන් අතර දෙව් මිනිස් බ්‍රහ්ම හා තිරිසන් සත්වයන්ද එම ධර්මයේ අමා මිහිර ලැබූහ.

එම උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය පොදු වූ දහමක් වන්නේ විශේෂ කරුණු කීපයක් ඔස්සේය. එනම් ධර්ම රත්නය වදින ගාථාව තුළ ඒ කරුණු මනාව පැහැදිලි කොට

ඇත. “එනම් ස්වකධානො භගවතො ධම්මො සන්ධිට්ඨකො, අකාලිකො, එනි පසසිකො, ඕපනඤ්ඤා, පච්චන්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤාහිති” සන්ධිට්ඨකො :- ඒ ධර්මය නිසිසේ පිළිපදින්නා වූ සන්පුරුෂයන්ට වර්තමාන භවයේදීම ප්‍රත්‍යක්ෂ වන ගුණ වලින් යුක්ත වන්නේය. අකාලිකො :- ධර්මය පිළිපදින පුද්ගලයින්ට වර්ෂගණන් ගතවීමෙන් නොව ඵදිනෙදාම ලැබිය හැකි ගුණයෙන් යුක්තය. ඒනිපසසිකො :- ඇවිත් මේ සසුනෙහි පිළිවෙත් පුරා බලන්නැයි අන්තයනට නිර්ගිතව කිවහැකි අනුන් ඇදගැනීමට සුදුසු ගුණ ඇත්තේය.

ඕපනයිකො :- මේ ධර්මය අන්තර ම වැඩක්ම පසුව කරන්නටබො හැම වැඩකටම පෙරාතුවම තමන් කෙරෙහි පිහිටුවා ලීමට සුදුසුය.

පච්චන්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤාහිති :- ධර්මය අනුව පිළිපදින්නා වූ සන්පුරුෂයන්ට අන් තැනෙකින් නොව තමන් ගේ සිත් තුළම සැපය යහපත්ය කියා දනෙන ගුණයෙන් යුක්ත වන්නේය.

ඉහත සඳහන් ධර්මයෙහි ඇති උතුම් ගුණ කාටත් පොදු වූවකි. ජාති, කුල ආගම් වශයෙන් බෙදීමක් නැත. කාටත් මෙම ධර්මය පරික්ෂාකොට තමාගේ නුවණටම අවබෝධවූ පසු වැළඳ ගත හැකිය. එහිදී ආඥාවක් හෝ යාඥාවක් නැත. නීති දමා ආගමේ නිදහස සීමා සහිත කර නැති නිදහස් ආගමකි. එනිසා ශ්‍රී සද්ධර්මයේ වටිනාකම තවත් පැහැර දෙනු ඇත. බුදුරජාණන්වහන්සේ තම නුවණින්ම අවබෝධ කරගත් එම උතුම් දහම සදාකාලිකය.

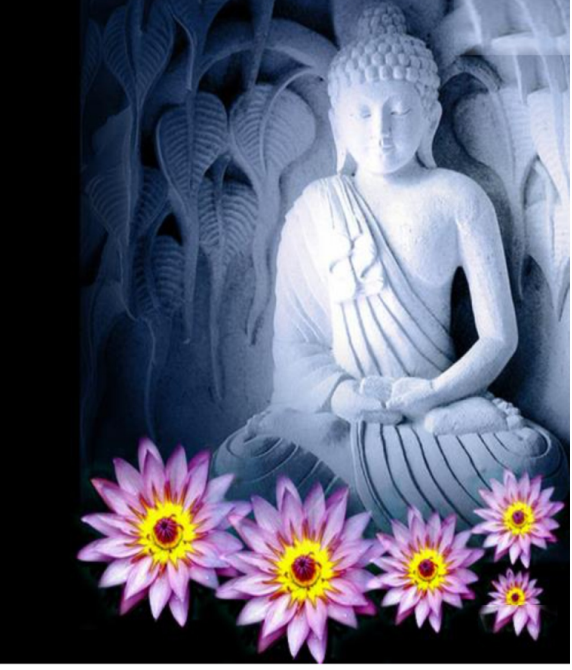
එම උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය යො ධම්මං දෙසෙති ආදී කල්‍යාණං මජ්ඣේ කල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං සත්ථං සබ්බාඤ්ජනං කෙවල පරිසුද්ධං පරි පුණ්ණං” වශයෙන් මුල මැද අග යහපත් වූවකි. අරුත් බරය. හොඳ තේරුමකින් යුක්තය. එම ධර්මයෙහි කිසිදු කිලුටක් නැත. පද ගැලපීමේ කිසිදු අවුලක් නැත. නිරවුල් නිර්මල හා ශාන්ත වූ බැවින් උපාලි වැනි ගෘහපතියන්ද, අංගුලිමාල වැනි කරවන්ද, නන්දෝපනන්ද වැනි නා රජුන්ද, ආලවක වැනි යක්ෂයන්ද, සහිය වැනි පරිබ්‍රාජකයන්ද පහසුවෙන් මෘදු මොලොක් බවට පත් වූහ.

එසේම මෙම දහම කාටත් පොදු වීමට ඉහතින් දැන්වූ එම කරුණුද බලපානු ඇත. එම උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමේදී බෙදියක් නොමැතිව තම හදවතේ වෙතසක් ඇති වේ. එලෙසම ඕනෑම කලබල සිතක් වුවද එ කලබලකාරී ස්වභාවයෙන් මිදී පොදුවේ උපදින යහපත් සිතුවිලි කීපයක්ද ඇත එනම් සද්ධා ජනනතො (ශ්‍රද්ධාව ඉපදීම) පඤ්ඤා ජනනතො (ප්‍රඤ්ඤාව ඉපදීම) සබ්බාඤ්ජනතො (ව්‍යඤ්ජන සහිත වීම) කේවල පරිපුණ්ණො (හුදෙක් සර්ව සම්පූර්ණ වීම)

මෙම කරුණු අවබෝධයත් සමග තම සිත් තුළ ධර්මය ගැන පහළ වන අතර එතුළින් ධර්මයට සමීප වී ධර්මය වැළඳ ගන්නෙකු බවට තරම් තම සිත එ කෙරෙහි ඇදී යාමක් සිදුවනු ඇත. බුදුරජාණන් වහන්සේ සොයාගත් එම උතුම් ධර්මය, ග්‍රාවක ග්‍රාවිකාවන් දේශනා කිරීමෙන් ද පිළිපැදීමෙන්ද එම ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමට පුළුවන. ඒ තරමට එම දහම පොදු වූවකි. ඒ සඳහා ප්‍රඥාවනා ශ්‍රද්ධාව තිබිය යුතුය.

ධර්මය ගත් කළ එය දේශනා කිරීමත් ශ්‍රවණය කිරීමත් පිළිබඳවද කරුණු මනාව අනාවරණය කොට ඇත. දේශනයත් ශ්‍රවණයත් දෙකම ඉතා වැදගත් කරුණු දෙකකි. ධර්මය දේශනා කිරීම ආවාට ගියාට නොකළයුතු දෙයකි. ඒ සඳහා දේශකයන් වහන්සේ පිළිපැදිය යුතු කරුණු කීපයක් පෙන්වා දී ඇත. එනම්,

1. ආනුසුබ්බි කථං කථෙස්සාමිති අවුලෙන් තොරව පිළිවෙතක් ඇති කථාවක් කරමිසි දහම් දෙසීම)
2. පරියාය කථං කථෙස්සාමිති (ඒ ඒ දෙය එසේ වීමට හේතු දක්වමින් සුදුසු කථාවක් කරමිසි දහම් දෙසීම)
3. අනුද්දයනං පටිච්ච කථං කථෙස්සාමිති (දුකට පත් සත්වයින් දුකින් මුදවමිසි කුළුණින් තෙත් හදවතින් දහම් දෙසීම)
4. ආමිසන්තරො කථං කථෙස්සාමිති (සිවිපසය හෝ කීර්ති ප්‍රසංසාදී වෙනයම් ආමිසයක් ලබමිසි යන අපේක්ෂාවෙන් තොරව දහම්

- දෙසීම)
5. අන්තානං පරං අනු පහච්ච කථං කථෙස්සාමිති (තමා හුවා ගැනීම හෝ අනුන් හෙලා දකිමි නැතිව අනුන් ගුණ නොසයන කථාවක් කරමිසි දහම් දෙසීම)
- මීට අමතරව ධර්මය දේශනා කිරීමේ දී ක්‍රම සතරක් උපයෝගි කරගෙන ධර්මය දේශනා කිරීම වැදගත් බව පැහැදිලි කොට ඇත. ඒ තුළින් ග්‍රාවකයාට ඉතා පහහසුවෙන් ධර්මාවබෝධය ලැබෙනු ඇත. එම කරුණු හතර නම්,
1. පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණී ය (ප්‍රශ්ණොත්තර ක්‍රමයෙන් කරුණු පැහැදිලි කොට දීම)
  2. එකංස ව්‍යකරණී ය (ම ප්‍රශ්ණයකට කෙලින්ම පිළිතුරු දීම)
  3. විහජ්ජ ව්‍යාකරණී ය (කොටස් වශයෙන් බෙදා විස්තර කර දීම)
  4. ධපනී ය (වැදගත්මකට නැති ප්‍රශ්න ඉවත් කරලීම)
- ධර්මය දේශනා කිරීමේ දී තවත් ක්‍රම හතරක් පිළිබඳ සඳහන් වේ.
1. අත්තජ්ඣාසය (තමන් වහන්සේගේ අදහස අනුව දේශනා කිරීම)
  2. පරජ්ඣාසය (අයා සිටින්නාගේ අනුව දේශනා කිරීම)
  3. පුච්ඡාවසිත (අසන ලද ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු වශයෙන් දේශනා

4. අවිසුප්පත්තික (යම් කාරණයක් අරමුණු කොට ගෙන දේශනා කිරීම)
- මෙම කරුණු ධර්ම දේශකයන් වහන්සේ කෙනෙකු විසින් අනුගමනය කළ යුතු කරුණු ය. ඒවා පිළිබඳ අවබෝධයකින් යුතුව කටයුතු කළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළහ. විවිධ විෂම පුද්ගලයින් ධර්ම ශ්‍රවණයකරන බැවින් ඉහත කරුණු වලට අනුව දේශනා කිරීම සියලු දෙනාටම ධර්මාවබෝධය ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව උදාවනු නිසැකය.
- නික්කුඡ්ඡනං වා උක්කුඡ්ඡෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුළුතස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය අන්ධකාරෙවා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමන්තො රූපානී දක්ඛිනිති. (යටිකුරු වූ දෙයක් උඩුකුරු කරන්නේද, වැසුණු දෙයක් විවර කරන්නේද, මං මුළාවූවෙකුට මග කියා දෙන්නේද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නායි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ වේද?)
- ඒ ආදී වශයෙන් ධර්මය මනාව අවබෝධවනවා පමණක් නොව අබෝධයකු වුවද එම ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමෙන් අවසාන වශයෙන් තුණුරුවන් සරණ ගිය උපාසකයෙකු බවට පත් වන්නේය.

පුජ්‍ය ගලගෙදර රතවංශ හිමි

බුදු දහමේ සැබෑ අරුත අපට කියා දෙන අටුවා ග්‍රන්ථ

“යො නිරුක්තිං ජානාති-ජානාති පිටකන්ත යං - පදෙ පදෙ විකච්චෙය්‍ය-වනෙ අන්ධ ගජෝ විය.”

“යො නිරුක්තිං ජානාති-ජානාති පිටකන්ත යං පදෙ පදෙ විකච්චෙය්‍ය-වනෙ අන්ධ ගජෝ විය.”

මොග්ගල්ලාන පඤ්චිකා ප්‍රදීපය නම් ග්‍රන්ථයේ සඳහන් වන මෙම පාඨයේ අර්ථය වන්නේ,

“යම්කිංසි කෙනෙකං ත්‍රිපිටකය දන ගත්තත් නිරුක්තිය- පද විභාගය දන්නේ නැති නම් මහා වනාන්තරයකට පිවිසි අන්ධ ඇතෙකු සේ පදයක් පදයක් ගානේ පැකිලෙන්නේය යන්නයි.”

මෙම පාඨයම අපට අටුවා වල ඇති වැදගත්කම තේරුම් ගැනීමට ප්‍රමාණවත්ය.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද අසුභාර දහසක් ශ්‍රී සද්ධර්මය ඉතාම ගැඹුරුය. එම ගැඹුරු ධර්මය ඉතාම සරල බසින් නිරුක්තිය හෙවත් පද වෙන් කර පද විභාග කර තේරුම්කර දෙන්නේ අවිධි කථාවයි.

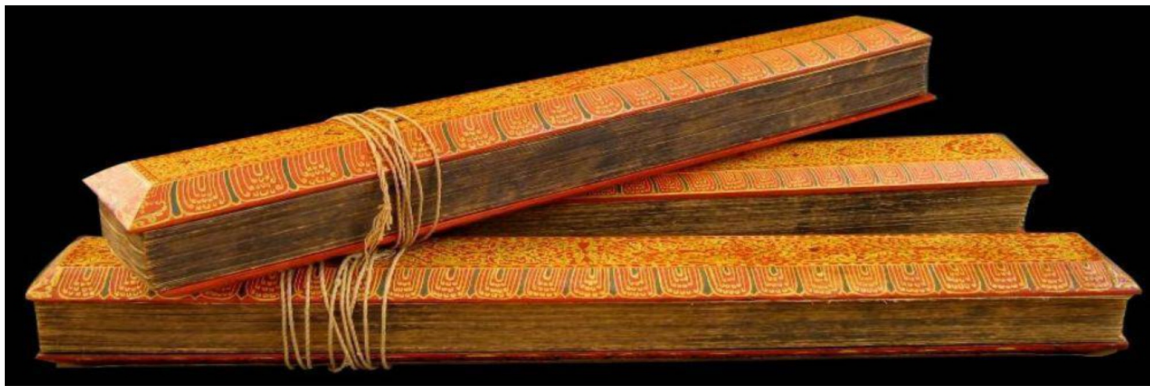
ඇස් දෙකම අන්ධ වූ ඇතෙක් වනාන්තරයට පිවිසි කල්හි උගේ විශාල ශරීරය එහි ඇති සෑම ගසකම, ගලකම, පර්වතයකම හැපෙයි. ඒ ඇතාට ගරු ගාමි හි ර ආකාරයෙන් සිය විශාල පාද තබමින් උගේ නිජ බිම වූ වනාන්තරයේ ගමන් කිරීමට නොහැකිය.

එනිසා ඉතා බියෙන් සෙමින් පාද තබමින් වනයේ මහත් උවදුරු ගොඩක් මැද සැරි සරයි.

ඒ ආකාරයෙන්ම යම් කිසි කෙනෙක් මුළු ත්‍රිපිටකයම කියවා එහි පදයක් පදයක් පාසා ආර්ථය නොදන සිටියේ නම් එයින් පලක් නැත. ඔහුට එම ත්‍රිපිටක ධර්මය මනාව අවබෝධ කර ගැනීමට හෝ දේශනා කිරීමට නොහැකිය. ඇතා ගසක් ගසක් ගානේ හැකිලීමට පැටලීමට පත්වේ.

අටුවාවද අනිවාර්යෙන්ම හැදෑරිය යුතුම වේ.

අවිධි කථාවක් නිර්මාණය කරන්නේ රචනා කරන්නේ කේසේද? යන්න පිළිබඳව දීඝ නිකාය විකාවේ මෙසේ සඳහන් වේ.

“අථාච සංවණ්ණතා සාතබ්බා සච්චන්ධනෝ, පදනෝ පද විභාගනෝ”, අනුයෝගනෝ, පරිභාරනෝවාති”

අථාච- යනු එහි ආකාරයෙන්ම යන තේරුමයි.

සච්චන්ධනො - යනු නිධානය ඉදිරිපත් කිරීමයි.

එනම් යම් සූත්‍රයක් අර්ථ නිරූපණය කිරීමේදී එය කවදා කොතැනකදී කවුරුන් අරභයා දේශනා කළේද, විනය ශික්‍ෂා පදයක් අර්ථ විවරණය නිර්මේ දී එම විනය ශික්‍ෂා පදය

කුමන කරුණක් අරභයා කවුරුන් උදෙසා කොහේ දී දේශනා කළේද යන්න සඳහන් කිරීමයි.

පාදනෝ-

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් කරන ලද පාලි පාඨ වලින් උපුටා ගන්නා ලද කොටස් වල අර්ථය පදයක් පදයක් පාසා පැහැදිලි කිරීම. මෙහිදී එම පදයට සමාන වෙනත් වෙනත් සූත්‍ර වල ඇති පද අර්ථ විස්තර කරනු ලැබේ.

පද විභාගනෝ- අදළ විස්තර කරන පදයේ ව්‍යාකරණ විධි ගැන සඳහන් කිරීම. එම සූත්‍රයේ සඳහන් පදය නාම පදයක්ද, ආබ්‍යාන පදයක්ද, නිපාත පදයක්ද, සමාස, උපසර්ග, තද්ධිත ආදී කුමන පදයක්ද යන්න විස්තර කරනු ලැබේ.

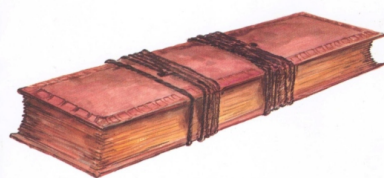
මේ ආකාරයට අටුවාවාරින් වහන්සේලා අටුවා රචනා කරනු ලැබේ. උන්වහන්සේලා තථාගතයන් වහන්සේ කුමන හෝ සූත්‍රයක් දේශනා කර අදහසක් ඉදිරිපත් කර තිබේ නම් එම අදහස තහවුරුවන තවත් සූත්‍ර පාඨ උපුටා දැක්වීමක් කර ඇත. ඒවායේ ව්‍යාකරණ විධි දක්වා ඇත.

අත්තෝ- එක එක පදවල ඇති වෙනත් වෙනත් අර්ථ පැහැදිලි කිරීම. උදහරණයකින් පැහැදිලි කළොත් සෑම සූත්‍රයක වගේ දක්නට ලැබෙන විවිධ මේ සුත්‍රය..... යන පාඨයේ එවං” යන පදයට බුද්ධසෝඡ අටුවාවාරින් වහන්සේ අර්ථ රාශියක්ම ඉදිරිපත් කර ඇත. විවං-උපමා, උපදේශ, සකුට, ගැරහීම, පිළිගැනීම, ආකාරයන්, නිදේසන, අවධාරණ, යන ආදී අර්ථ රාශියක් එම පදයට ඇත. එවං ජානේන මව්වෙන කත්තබ්බං කුසං බහුං” යන්නෙන් අදහස් කරනුයේ උපමාවකි. මේ අයුරින් එවං යන පදයට විවිධ අර්ථ යොදා ඒ ඒ තැන් වල යොදන බව අටුවාව විස්තර කරයි.

අනුයෝගනො පරිභාරනො- අනුයෝගනො ක්‍රමය යනු ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කිරීම හෝ ප්‍රශ්න වල වැදගත් කම විවේචනාත්මකව පරීක්‍ෂා කිරීම. පරිභාරනො යනු එම ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු සැපයීමයි. උදහරණයකින්

අටුවා ග්‍රන්ථ 27 කි

- 1 අංගුත්තර නිකාය අවිධි කථාව (මනෝරථ පුරාණි)-බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 2 අපදාන අවිධි කථාව - විසුද්ධජන විලාසිනි.
- 3 උදන අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි.- ධම්මපාල හිමි.
- 4 ඉති උත්තක අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි.- ධම්මපාල හිමි.
- 5 බුද්දක පාඨ අවිධි කථාව - පරමත්තජෝතික - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 6 වතුභාණවර අවිධි කථාව - සාරාත්ථිසමුච්චය.
- 7 වරියා පිටක අවිධි කථාව - පමත්ත දීපනි- ධම්මපාල හිමි.
- 8 ජාතක අවිධි කථාව - ජාතකට්ඨ කථාව - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 9 චේතනා අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි - ධම්මපාල හිමි.
- 10 චේතනා අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි- ධම්මපාල හිමි.
- 11 දීඝ නිකාය අවිධි කථාව - සුමංගල විලාසිනි - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 12 ධම්ම පද අවිධි කථාව- ධම්ම පදවිධි කථාව - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 13 ධම්මසංගති අවිධි කථාව - අත්තෝ සාලිනි - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 14 නිද්දේස අවිධි කථාව - සද්ධම්මපජජෝතිකා- උපසෙන හිමි.
- 15 තෙත්තිපජ්ජකණ අවිධි කථාව - ධම්මපාල හිමි.
- 16 පඤ්චප්පකරණ අවිධි කථාව - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 17 පටිසම්භිදා මග්ග අවිධි කථාව - සද්ධම්මපජකාසිනි - මහානාම හිමි.
- 18 පතිමොක්ඛ අවිධි කථාව - කංඛා විතරණි - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 19 චේතවත්ථු අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි - ධම්මපාල හිමි.
- 20 බුද්ධවංශ අවිධි කථාව - මඤ්ජන විලාසිනි - බුද්ධදත්ත හිමි.
- 21 මජ්ඣිම නිකාය අවිධි කථාව - පපංවසුදනි - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 22 විභංග අවිධි කථාව - සම්මොහවිනෝදනි - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 23 මාන වත්ථු අවිධි කථාව - පරමත්ත දීපනි - ධම්මපාල හිමි.
- 24 විසුද්ධි මග්ග - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 25 සංයුක්ත නිකාය අවිධි කථාව- බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 26 සමන්තපාසාදිකාව - බුද්ධසෝඡ හිමි.
- 27 සුත්ත නිපාත අවිධි කථාව - බුද්ධසෝඡ හිමි.

මෙය පැහැදිලි කරන්නේනම් කිං සමාධි” සමාධිය යනු කුමක්ද? සමාධියේ ප්‍රභේද මොනවාද? සමාධිය උපදවා ගන්නේ කේසේද? සමාධිය ලබා ගැනීමෙන් ඇති ප්‍රයෝජන මොනවාද? යනුවෙන් අටුවාවාරින් වහන්සේලා ප්‍රශ්න අසමින් ඒවාට පිළිතුරු සපයමින් අටුවා ග්‍රන්ථ රචනා කර ඇත.

මේ ආකාරයට අවිධි කථා රචනා කිරීමේදී අටුවාවාරින් වහන්සේලා නිවැරදි ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර ඇත. චර්තමානයේ බොහෝ දේශකයන් වහන්සේලා ධර්ම දේශනා කිරීමේදී නිවැරදි දහම් කරුණු ඉදිරිපත් කරනවා, වෙනුවට තමන්ගේ අදහස් මතිමතාන්තර ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

15 පිටුවට...

ශාස්ත්‍රපති මිහිරිපුර ධම්මප්‍රදීපා හික්‍ෂුණිය

බුදුදහමින් ජෛව විද්‍යා දෙහි සහනශීලී දිව මග

සමාජගත ජීවිතයක් ගතකරන සෑම පුද්ගලයෙකුගේම මූලික අරමුණ වනුයේ තමා ගත කරනු ලබන ජීවිතය සතුටින්, සැනසීමෙන්, යුතුව ගත කිරීමයි. සෑම පුද්ගලයෙකුම සැපයට කැමති බවත් සැපය නිරතම අපේක්ෂා කරන බවත් බුදුන්වහන්සේ අනු දන වදාරා ඇත.

“ සුඛ කාමනී භුතානි යෝ දුක්ඛෙන විනිසති අත්තනො සුඛ මෙසානො පෙචසො න ලභනෙ සුඛං” (ධම්ම පදය)

මේ නිසා අප කරන කියන සෑම ක්‍රියාවකම යටි අරමුණ වනුයේ සැප ලබාගැනීමයි.

අංගුත්තර නිකායේ වතුන්තක නිපාතයෙහි ‘වක්ක සුත්‍රයට’ අනුව සන්තුෂ්ටිය යනු තිබෙන ලැබෙන හැටියෙන් යමක් පිළිගෙන තෘප්තිමත් වීම නොවේ. ස්වකීය කුසලතාවය, ශක්තිය, තත්වය ආදිය හරිහැටි අවබෝධ කරගෙන එය ඉක්මවා අනවශ්‍ය ප්‍රාර්ථනා ඇතිකර නොගත යුතුය. හැමවිටම අසහනයෙන් පෙළෙන තත්වයට පත් නොවී සතුට උපරිම අයුරින් භුක්ති විදිය යුතුය.

සැප ලැබීමට ඇති කැමැත්ත (සුඛ කාමී) මිනිස් ස්වභාවයයි. සැපය ළඟාකර ගැනීමට මිනිසුන් බොහෝ දේ කරති. ආශාවන් හැකිතාක් දුරට සපුරාගැනීමට උත්සහ දරන්නේ එමගින් සැප ලැබෙනැයි යන විශ්වාසයෙනි වැඩි වැඩියෙන් පරිභෝජනයෙහි යෙදීම, ආශාවන් සපුරා ගැනීම සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රියා මාර්ගයයි. බුදු දහමේ සුභරතාවය” ලෙස දක්වන්නේ පහසුවෙන් පෝෂණය කළ හැකි බවයි. අධි පරිභෝජනය නිසා පෝෂණය කිරීම අපහසු තත්වයට පත්වේ. අධිපරිභෝජනය (Over consumption) නිසා බොහෝ දෙනා ස්වකීය අදායම ඉක්මවා විශදම් කිරීමට සිදුවේ. එය ණය වීමට මග පාදයි. ණය වූ මිනිස්සු සැප විදීම වෙනුවට නොයෙකුත් දුක්පීඩා මැද අභාග්‍ය සම්පන්න අසහනයකට පත්වෙති.

පුද්ගලයෙකු ඉතාමත් උසස් අධ්‍යාපනයක් හෝ ශිල්පීය නිපුණතාවයක් ලබාගත්තේත්, ධනය වැඩියෙන් උපයාගතහැකි කර්මාන්තවල යෙදෙන්නේත්, විදේශගත වී රැකියාවක් කරන්නේත් මෙම ඉහත අවශ්‍යතාවය සපුරාගැනීම සඳහාය. ඒ අනුව සලකා බලන විට පුද්ගලයා විසින් සිදුකරනු ලබන සෑම ක්‍රියාදාමයක්ම සිදු කරනු ලබන්නේත්, ඒවායේ අරමුණු ගොඩනැගී ඇත්තේත් සැපය කේන්ද්‍ර කරගෙනය.

කොතෙක් තිබුණත් ඇති නොවීම, හැම විටම අඩු බවක් යන හැඟීමද (උග්‍රණො අත්ථනො) මිනිස් ස්වභාවයයි. එය වටහා නොගැනීම නිසා මිනිස්සු අනුකරනයට, තරඟයට හෝ ප්‍රදර්ශනයට පරිභෝජනයෙහි යෙදෙති. එයින් සමාජයේ සුභරතාවය” ගිලී යයි. දකින්නට අසන්නට ලැබෙන අලුත් මෝස්තර වල හෝ ඇසුරු කරන්නන්ගේ වර්ථා රටා වල සීමාවක් නැත. ඒ නිසා තමාගේ පරිසරයට ඔරොත්තු දෙන පමණට යැපීමෙහි නිරතවන්නේ නම්, පුද්ගලයාට ඔහු අවට සමාජයෙන් හා පරිසරයෙන් හිතකර ප්‍රතිචාර ලැබේ.

මිනිසා ජීවිතය සැපවත් කරගැනීමේ අරමුණින් අසීමිත ලෙස ධනය රැස්කිරීමට උත්සහා ගැනීමත්, අවශ්‍යතාවයකින් තොරව භාණ්ඩ පරිහරණය කරන්නට කටයුතු කිරීමත් තුළ ජනිතව ඇත්තේ අසහනයයි. අසම්පූර්ණ වූ රුචිකත්වයයි. මෙසේ ජීවිතය සුබදායක කර ගැනීමේ ප්‍රයත්නය තුළ සැහැල්ලු බව, සරු බව, ඉක්මවා සංකීර්ණත්වයකරා පුද්ගලයා ගමන්කරන විට එම පුද්ගලයා මානසික පීඩාවෙන් පෙළීමට පටන් ගනී. මෙම අසහනය මානසික මෙන්ම කායික අසහනය දක්වා පරිවර්තනය විය හැකිය. මේ නිසා වාමි සරල, බවකින් යුක්තව ජීවිතය සකස්කරගත හොත්

ජීවිතයේ පරම සතුට ඇතිවේ. සංතුෂ්ඨී පරමං ධනං” (සතුට පරම ධනය වේ) සැහැල්ලු සරල ජීවිත පැවැත්මක් ඇතිකර ගැනීමට අසීරු පුද්ගලයන් ගේ ගති ලක්ෂණ පිළිබඳ ධර්මයේ සඳහන් කර ඇත. ඒවා මෙලෙස විග්‍රහ කෙරේ.

01. අතිච්ඡතා :-

තමාට කොතරම් තිබුණත් එයින් සැහීමකට පත්නොවී අනුන්ගේ සම්පත් ප්‍රාර්ථනා කිරීම මේ ලක්ෂණයෙන් යුතු පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවයයි. මේ අය සෑම විටම තමාට ලැබෙන දෙය අනුන් සමඟ සංසන්දනය කිරීමටත්, තමාට ලැබෙන්නේ වටිනාකමෙන් අඩු දේ බවත්, අන් අයට ඉතා වටිනා දේ ලැබෙන බවත් සිතමින් සෑම විටම රිණාත්මක (-) ලෙස කල්පනා කරමින් අතෘප්තිකර ජීවිතයක් ගත කරති.

02. පාපිච්ඡතා :-

ලාභ අපේක්ෂාවෙන් තමා කෙරෙහි නැති සුදුසුකම් පෙන්වීමත්, එසේම යමක් භාරගැනීමේදී නැත්නම් එකතු කිරීමේ දී (මුදල් හෝ භාණ්ඩ) අකමැත්ත පෙන්වා එම සිතින් බොහෝ බලාපොරොත්තු ඇතිකර ගැනීම මෙබන්දන්ගේ ලක්ෂණයකි.

03. මහිච්ඡතා :-

අධික ලාභ ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් තමන් තුළ ඇති ගුණ ප්‍රදර්ශනය කිරීම හා ප්‍රචාරය කිරීමට උත්සහා දරයි. මේ නිසා මහා සාරගයට කොතරම් ජලය ගලා ගියද එය පිරී ඉතිරි නොයන්නාසේ මේ අය තෘප්තිමත් කිරීම ඉතා අසීරු අපහසු කාර්යයක් වේ. එසේම සමාජයේ සිටින ඇතැම් පුද්ගලයින් අනුකරණයට යන පුද්ගලයාද සැහීමකට පත්නොවන්නෙකි. තමාට ප්‍රමාණවත් තරම් ධනය මිල මුදල් තිබුණද ඊට වඩා වැඩි යමක් ඇති අයෙකු දුටු විට ඒ හා සමානවන්නට උත්සහ දරයි. ආහාර පාන ඇදුම් පැළඳුම්, යාන වාහන, නිවාස වතුපිටි, රැකියා යන මේ හැමදෙයක්ම අනෙකුත් අය හා සමාන වීමට හෝ ඊට වඩා ඉහළයාමට උත්සහ දරයි. ඒ සඳහා අධික ලෙස වෙහෙසෙයි. එහෙත් එම අරමුණ ඉෂ්ඨකර ගැනීමට නොහැකි තත්වයක් උදවු විට මානසික අසහනකාරී තත්වයට පත් වෙයි. ඒ අනුව දොම්නස් සහගතව සන්තාපයෙන් අසහනයට හා අතෘප්තිමත්ව ජීවිතය ගත කරයි. මේ නිසාම නොලැබූ දේම ප්‍රාර්ථනා කරනවා මිස ලැබුණු දේ පිළිබඳව සං තෘප්ති යක් ගොඩනගාගැනීමට ක්‍රියාකරන්නේ නැත. එබඳු තැනැත්තන් මුළු ජීවිත කාලයම අඬමින් අතෘප්තියෙන් අසහනයෙන් කාලය ගත කරයි. එහෙත් බෞද්ධ දර්ශනයට අනුව පරම සතුට ලඟාකරගත

හැක්කක් බව ප්‍රචිඨස්ස ලෝක ධම්මෙහි වින්තං යස්සන කම්පනී අසෝකං විරජං බෙ මං” එතං මංගල මුත්තමං..... යන්නට අනුව අටලෝ දහමින් (ලාභ-අලාභ, යස-අයස, නින්ද-ප්‍රශංසා, සුඛ-දුක්ඛ) කම්පා නොවී සිටීම තුළින් සිත සැහැල්ලු වී සරල වී මානසික තත්වයක් ගොඩනගා ගැනීමට කළ හැකි බව දක්වා ඇත.

එසේම සතුට ඇතිකරගන්නා ආකාරයන් තුනක් පිළිබඳව බුදුන් වහන්සේ දේශනා කොට ඇත.

1. යථාලාභ :- ලැබෙනදෙය හොඳ වුවද, නරක වුවද එය භාරගෙන නැවත නැවත ඒ පිළිබඳව නොසෙවීම තුළින් සැහීමකට පත් වීම.
2. යථාබල :- තමාට ඔරොත්තුදෙන පමණට ගැනීම හා ඔරොත්තු නොදෙන දේ ගැන නොසොයා සැහීමකට පත් වීම.
3. යථා සාරුජ්ජ :- තමාට ගැලපෙන දෙය පමණක් ගැනීම හා නොගැලපෙන දේ ගැන නොසෙවීම තුළින් සැහීමකට පත් වීම.

පුද්ගලයාගේ මානසික සහනය ගොඩනගා ගැනීම සඳහා ඉහත කරුණු තුන මැනවින් පිළිපැයිය යුතු බව දහමේ විග්‍රහකොට ඇත. මෙයින් අපේක්ෂිත වූයේ මානසික සහනයකින් යුතු ගිහි සමාජ සංස්ථාවක් ගොඩනැගීමයි. එසේම මෙම කරුණු පිළිබඳව අවබෝධයකින් යුතුව කටයුතු කිරීමෙන් තෘෂ්ණාවද පාලනය කරගත හැකිවේ. තෘෂ්ණාව නිසා පුද්ගල සන්තානය තුළ ජනිතවන සංකීර්ණමය සිතුවිලි ඔහුව අසහනයට කරදරයට පත් කරයි. එය වර්ධනය වූ විට ශෝකයෙන් පීඩා විඳීමට, බියෙන් දුක් විඳීමට ඔහුට සිදු වෙයි. මේ නිසා ජීවිතයට සැහැල්ලු බව හුරුකිරීම තුළින් මානසික සහනයකින් යුතු සරල සංයම ජීවිතයක් ගත කිරීමට පුද්ගලයාට හැකි වේ. එසේම රැස්කිරීමෙන් ලබාගන්නා මානසික තෘප්තියට වඩා ඉහළ තෘප්තියක් අත්හැරීමෙන් ලදහැකි බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගත යුතු වේ.

තතං කම්මං කතං සාධු
යංකත්වා අනුතප්පනී
යස්ස අස්සුමුබෝ රෝදං
විපාකං පටිසේවනී”
(ධම්ම පදය)

යම් කර්මයක් කිරීමෙන් පසු තැවෙන්නට සිදු වේද, යම් කර්මයක විපාක කඳුළුමුසු මුහුණින් හඬ හඬා විඳින්නට සිදු වේද ඒ කර්ම නොකරනු මැනවි. කළ අයහපත් කටයුතු සිතා පසු තැවීම, අනුතප්පනී” යන්නෙන් පැවසේ. පශ්චන්තාපය පුද්ගලයෙකුගේ සැපය නැති කොට ශරීරයෙහි නොයෙක් වේදනා ඇති කරවයි. සිතා බලා යමක් කළ යුතුය. එවිට සහනශීලී, තෘප්තිමත් ජීවිතයක් ගත කළ හැකි වනු ඇත.

විග්‍රාමලත් සහකාර සංස්කෘතික අධ්‍යක්ෂ
ඩී.වී.වී.කරුණාරත්න මහත්මාගේ
අභාවයෙන් පසු උපහාර පිණිස පළ කෙරේ.

රංගිරි - ශ්‍රී ලංකා මාධ්‍ය ජාලය
රංගිරි දුම්රිය සංවර්ධන පදනම,
අංක 130, දඹුල්ල.

දුරකථන: 066-2283606 (දැව 161) හෝ 071 5361328
ෆැක්ස්: 066-2281603
වෙබ්: rangirine newspapers@gmail.com
වෙබ් අඩවිය: www.rangirislanka.lk

සදහම් වැසි දියෙන් ජන දුක නිවැරදි

ශ්‍රී ලාංකීය ජන සමාජය පුරා කැලඹීම් රැසක් හට ගෙන ඇති බවක් පෙනී යයි. ඉන් බොහොමයක් හිංසනයට, දණ්ඩනයට, සානනයට බරය. ඒ අතරම සමාජ ආර්ථික සහ දේශපාලනික වාතාවරණයන්හි විෂමතාද වරින් වර ඉස්මතු වන බවක් දිස්වෙයි. අහිතකර කාලගුණයද එහි ජනතා පීඩාවට පත් කරන බවට පුවත් රැසකි. බුදු සසුන අරඹයාද මනවාද රැසක් ජාතික තලයේ සාකච්චාවට භාජනය වී ඇත. මේ සියල්ලෙන් අදහස් වන්නේ ලාංකික ජනතාව සුවපත් කරවන සනසවාලන වැඩ පිළිවෙලක් දියත් විය යුතු බවයි. වසරක් නොව දසවසරක්ම පිළිවෙතින් පෙළගැසුණු රටකය.

අතිපූජ්‍ය තෙනිකායික මහා නාහිමිවරුන් ද ජනාධිපතිතුමා වෙත සංදේශයක් යවමින් සමාජය සහ ශාසනය මුහුණ දී ඇති ගැටළු සඳහා අවධානය යොමුකරන්නැයි ඉල්ලා සිටි බව මාධ්‍ය මගින් වාර්තා කොට තිබුණි.

ඇත අතීතයේ විසූ ජනයාද තමන්ගේ ගැටළු සහ ප්‍රශ්න විසඳාගැනීම පිණිස විවිධ උපක්‍රම සෙවූහ. ඇතැම්හු යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර තන්ත්‍ර මෙන්ම ඉරහඳු තාරකා ගස් ගල් ඇතුළු සිය ගණනක් අත්කිලමනානු යෝගයෙහි යෙදුණහ. තවත් අය කාමසුබල්ලිකානු යෝගයන්හි යෙදී විමුක්තිය සෙවූහ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ සියලුදේ නිසරු බව දක්වා මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් ජීවන විමුක්තිය අවබෝධකරගන්නා අයුරු මනාලෙස පෙන්වා සේක. තාක්‍ෂණය හා විද්‍යාව අත්හල විට එදා සමාජය මුහුණ දුන් ප්‍රශ්න සහ අද ඇතිවන ප්‍රශ්න වල මූලික ස්වරූපය එකමය.

මේ සියල්ලේ ඇත්තේ රාගය ද්වේශය හා මෝහයයි. ඒ සියල්ලටම මූල තණ්හාවයි. සමාජවාදී හා ධනවාදී ලෙස බෙදී ගිය ලෝකය යළිත් නව දර්ශනයක් ඉල්ලමින් සිටියි. ලොව පුරා රටවල් මුහුණ දී ඇති සමාජ ආර්ථික දේශපාලනික සහ පාරිසරික ගැටළු තුළ ඇත්තේද එදා බුදුරජාණන් වහන්සේ නිවැරදිව පෙන්වා දුන් ලෝක යථාර්තයම නොවේද?

බුදුදහම තුළින් මේ සියළු ප්‍රශ්න හිරු දුටු පිණිමෙන් නසා දමිය නොහැකි බව සත්‍යකි.

නමුත් මේ ගෞතම බුද්ධ රාජ්‍යයාදී කියමින් සිතමින් ඊට පටහැනිව ක්‍රියා කොට පරිසරයන් මානව සමාජයන් අවධානමකට ලක්කරගත් ලාංකිකයන්ට හෝ මින් පිළිසරණක් ලැබිය හැකිය.

අඩුම තරමින් පන්සිල් රකින සමාජයක් සහ දානය, ප්‍රියවචනය, අර්ථවර්යාව, සමානාත්මතා ආදී සතර සංග්‍රහ වස්තු සුරකින මානව සමාජයක් බිහිකරගැනීමට අප පෙරමුණ ගතයුතුය.

දහස් ගණනින් දූෂණයට ලක්වන දැරියෝද, සිය ගණනින් මරණයට පත්වන වැඩිහිටියෝද, ගිනිය නොහැකි ලෙස ජීවන දුක් පීඩා විඳින ජනී ජනයාද ඉන් මුදවා ගැනීම මිනිසුන් වන අප සතු වගකීමකි. තවද බටහිර ගැති, මාධ්‍ය මගින් සිදු කරන බාල තරුණ වැඩිහිටි මනස් දූෂණය කෙරෙන් ද ඔවුන් එයින් බේරාගත යුතුය.

ලෝකය පුරාවට ලංකාවෙන් බුද්ධ සාසන විරෝධීන් පෙළගැසී සිටිති. අප රටට බුදු දහම දායාද කළ මිහිඳු මා හිමියන්ගේ පියා වූ අශෝක අධිරාජ්‍යයා එදා කළාක් මෙන් මෙරටද ධර්ම විජග්‍රහණයක් සඳහා වන මානුෂීය මෙහෙයුමක් වන අවැසිව ඇති බව ඉතා පැහැදිලිය.

කවුන් කැපුණු පවුල්

පවෙති බිය දැක පිහිටි සැප දැක ජීවත් වෙමු.

මෙලොවට බිහිවූ සෑම සත්ත්වයෙක්ම සෑම මොහොතකම කුමන හෝ ක්‍රියාවක නිරතව සිටිති. එය හැම සජීවී සත්වයෙකුගේම ස්වාභාවයයි.

මෙම ක්‍රියාකාරකම් මානසිකවත්, කායිකවත්, වාචසිකවත් සිදුවෙයි. මෙලෙස ක්‍රීඩාකාරයකින් සිදුවන සත්ත්වයින්ගේ ක්‍රියාකාරකම් අතර මිනිසා නැමැති සත්වයා සිදු කරන ක්‍රියාකාරකම් ඉතා සුවිශේෂී තැනක් ගනී. මන්ද, එය තමාට මෙන්ම සමස්ත සමාජයටම බලපාන බැවිනි.

පුද්ගලයෙක් කරනු ලබන ක්‍රියාව බුදු දහම හඳුන්වන්නේ කර්ම හෙවත් කර්මය ලෙසිනි. මෙම කර්මය බුදු දහමට අනුව දෙයාකාරයකි. එනම් කුසල කර්ම හා අකුසල කර්මයි. සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේදී අප කුසල කර්මය පින හැටියටත් අකුසල කර්මය පව හැටියටත් හඳුන්වන්නෙමු. මෙම විවිධ නම් වලින් හඳුන්වන කර්මය සිත, කය, වචනය මුල්වී සිදුවෙයි. එම සෑම ක්‍රියාවකටම සිත ප්‍රධාන වෙයි.

ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාලේ "චේතනාහං භික්ඛවේ කමම. වදාමී චේතයිත්වා කායේන වාචා මනසා" මහණෙනි, මම චේතනාව කර්මය යයි පවසමි. මනස මුල්වී කයින් වචනයෙන් කර්ම සිදුවෙයි." යනුවෙනි. මනස මුල්වී කුසලා කුසල කර්ම හෙවත් පවි පිං සිදුවන්නේ මනසේ උපදින සිතුවිලි වල බලපෑම මගින්ය. එනම් ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතුවිලි මනසට පැමිණි විට සිදුවන්නේ අකුසල කර්ම හෙවත් පාප කර්මයන්ය. ඒවාගේම අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ යන කුසල සිතුවිලි මනසට පැමිණිවිට සිදුවන්නේ කුසල කර්ම හෙවත් පුණ්‍ය කර්මයන්ය.

පුද්ගල මනසට මෙම සිතුවිලි පැමිණි විට පාලනයකින් තොරව එම සිතුවිලි පරිදි කටයුතු කිරීම බොහෝ පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවයයි. කුසල සිතුවිලි මනසට පැමිණි විට එම සිතුවිලි අනුව කටයුතු කිරීමට වඩා අකුසල සිතුවිලි මනසට පැමිණිවිට ඒ අනුව කටයුතු කිරීමට පෙළඹීම මිනිසුන් ඉතා කැමතිය.

මේ නිසා බොහෝ පුද්ගලයෝ පවිකම් කොට මෙලොව වශයෙන් පිරිහීමට පත්ව පරලෝක වශයෙන් දුක් විඳින අවශ්‍ය පසුබිම සකසා ගනී. එයට හේතුව වන්නේ පුද්ගලයා විසින් කරනු ලබන ක්‍රියාවන් පිළිබඳ පූර්ව ස්වයං විචේතනයකට ලක්කර නොගැනීමයි. මනසට එන සිතුවිලි අනුවම කටයුතු නොකොට මෙම ක්‍රියාව සිදු කළහොත් මෙවැනි ඵල විපාක ලබන්න සිදුවෙනවාය යන අවබෝධයෙන් පවෙති ප්‍රතිවිපාකය ගැන බිය ඇති කරගත් කල්හි සැම කෙනෙකුටම පවිත් වැලකී සිටිය හැකිය. එසේ පවට බියවී පිනට

මෙලොව වශයෙන්ම පවෙති බිය දැක පවිත් වැලකී සිටීමටත් පිනෙහි සැප විපාක දැක පිංකම්වල යෙදීමටත් ත්‍රිපිටකයේ බුද්දක නිකායේ විචිත වන්ද්‍රව සහ ජේත වන්ද්‍රව නිදසුන් සපයා ඇත. මෙළොවදී පිං කළ අය දෙවිලොව ගොස් දිව්‍ය සම්පත් විඳින අයුරු විමාන වන්ද්‍රවේන් මෙලොවදී පවිකොට ප්‍රේත ලොව ඉපදී දුක් විඳින අයුරු ජේත වන්ද්‍රවෙන් සඳහන් වී ඇත.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වමන් සවි සාද්ධිමතුන් අතර අගතැන්පත් මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ සාද්ධි බලයෙන් දෙවිලොව වැඩමවා එහි දෙවියන් දිව්‍ය සම්පත් විඳීමට හේතුවත් ප්‍රේත ලොව ප්‍රේතයන් දුක් විඳීමට හේතුවත් සොයා විමසා මනුලොව මිනිසුන්ට පවසා පවෙති බිය ඇතිකොට පිනෙහි යෙදීමේ වටිනාකම මිනිසුන්ට වටහා දුන්න. ප්‍රාණඝාතය, අදන්තාදානය, කාම මිත්‍යාවාරය, මුසාවාදය, රහමෙර පානය වගේම අල්ලස, දුෂණය, වංචාව, ඊර්ෂ්‍යා, ක්‍රෝධ, වෛර, මිත්‍යා දුෂ්ඨිය යන අකුසල කර්ම නිරතම මිනිසුන් අතින් සිදුවන්නාහ.

මෙම අකුසල කර්මවල යෙදී අපාගතවූවන් වාගේම දාන, ශීල, භාවනා ආදී පිංකම් කොට දෙවිලොව ගියවුන් පිළිබඳ කථා පුවත් විමාන වන්ද්‍රවේද පවිකළ අය ජේත වන්ද්‍රවේද අන්තර්ගතව ඇත. මේ එවන් සිදුවීමකි. මහා මොග්ගල්ලාන මහ රහතන් වහන්සේට දෙවිලොවදී සැප විඳින දෙවි දුවක් හමුවූවිට මෙසේ විවාරා ඇත.

"මේ විමානය හරිම ලස්සනයි. ලස්සන මල් පිපිලා අලංකාරවී තියෙනවා. විචිත්‍ර රූප සෝභා ඇති දෙවිවරුන් දිව්‍යාංගනාවන් නිරතම ඔබ වටා ගැවසෙනවා. කෝකිලයන්ගේ මධුර වූ හඬ හැමතැනම පැතිරෙනවා. පින්වත් දෙවිදුව ඔබ මහානුභාව සම්පන්නයි සාධ්‍යබල සම්පන්නයි. ඔබේ සිරුරෙන් විහිදෙන ආලෝකයෙන් හැම දිශාවම බබලනවා. මෙවන් සැප සම්පත් ලබන්න ඔබ කළ පිංකම

කුමක්ද? එවිට දෙවිදුව පවසන්නේ පිංවත් ස්වාමීන් වහන්ස, මම මිනිස්ලොව ඉපිද ඉන්න කාලේ කවදාවත් වෙනත් පුරුෂයෙකුට ඇලුම් කළේ නැ. පතිවාහාව රැකගන්නා මං මගේ ස්වාමියාව හොඳින් රැකබලා ගන්නා. නපුරු වචන කිව්වේ නැ මං ඇත්තමයි කතා කළේ. දන් දෙන්න මං හරි කැමති. සිත පහදවාගෙන දන් දුන්නා" පිංවත් ස්වාමීන් වහන්ස, මා මේ කළ පිං හේතුවෙන් මේ සැප විඳිනවා" යනුවෙනි.

පිංකළ අයට මෙවැනි සැප විපාක ලැබෙනවා සේම පවිකළ අයට දුක් විපාකද ලැබෙන බවට වටහා ගන්න මෙම කතා පුවතද ඉවහල් වෙයි. එනම් එක් අවස්ථාවකදී නාරද මහ රහතන් වහන්සේට අරුම පුදුම ශරීරයක් ඇති පෙරේතයෙක් හමුවී ඇත. එම පෙරේතයාගේ ශරීරය හරිම ලස්සනයි. සුන්දරයි. නමුත් ඔහුගේ කට ඉතා දුර්වලයි. කට පුරා පණුවෝ පිරිලා කට පණුවෝ කනවා. මේ නිසා මහන් වේදනාවකින් පසුවෙනවා. මෙයට හේතුව නාරද තෙරුන් විමසන විට එම පෙරේතයා පවසා ඇත්තේ "මම පෙර ගික්ඛුවක්. හොඳින් කායික සංවරයෙන් හිටියා. නමුත් මම වචනය සංවර කර ගත්තෙ නැ. බොරු කිව්වා. කේලාමි කිව්වා. ඒ නිසා මම ප්‍රේත ලෝකයේ මේ විඳිනට ප්‍රේතයෙක් වෙලා දුක් විඳිනවා" යනුවෙනි.

මෙම කතා පුවත් වලින් අපට අවබෝධ කරගත හැක්කේ පුද්ගලයන් විසින් කරනු ලබන සැම සුඵ වරදකට පවා ප්‍රතිවිපාක අත්වන බවයි. අතීතයේ මෙන්ම අදත් මිනිසුන් පවි පිං කොට දෙවිලොව මෙන්ම අපාගත වීමද සිදුවෙයි. නමුත් අතීතයේ මෙන් වර්තමානයේ ඒ සම්බන්ධව තොරතුරු හෙළිකිරීමට නොහැකි වී ඇත්තේ රහතුන් වහන්සේලා අද දුලබ බැවිනි. කෙසේ නමුත් මෙම කථා පුවත් මැනවින් තේරුම් ගෙන පවට බියත් එම බිය තුළින් පිං කිරීමේ ආශාවත් ඉස්මතු කරගෙන ජීවත් වන්න උත්සාහ කිරීමය. එවිට දෙලොවම සතුටින් ජීවත් විය හැකිය.

මිහොල්ල ශ්‍රී ජිතරාජ විවේක සේනාසාධිපති
දාස්ගිරිය ශ්‍රී සාසනාරාම මුලික පිරිවෙණේ පරිවේණාධිපති
ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය කෝන්ගහවෙල සුමන හිමි

සඳු සිසිල

සංස්කාරක
"සඳු සිසිල"
රංගිරි ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත
අංක 130,
නුවර පාර,
දඹුල්ල.

එවකල මරග

යිතමිණි හැටනකට මා දින	කිරිතද
සැපයු මුතු දුපුරු මුදු පැයමල්	දුසිතතට
හත්මිණි මුතු පැරදු සොමිනස ගොයින්	ගොට
බෙදු බෙදු යන්න හැකිවේ නම් දැමුවේ	මට
දැමුවා විශ්වාසී ගම තැප සිය	මිතුරු
කැපුලුලු දුකට මතුපිට මනකය	මියුරු
බිම් හි කිරිය දැමුවා දෙසවන	බැඳුණු
තැපුලුවේ ගින ගම දැනට දැන	දුකට

වෙල්ලු පුදු හැනිනලා මල් කුරුලු	තද
දැලු දොලු වැසුපැටව් දුරුපෙළ සෙයනේ	කැප
දුපුදු ගොදුරු ගම හට පැම බැදුණු	හද
තැන වන සිහින දැමුවා මගේ පුරා	හද

දෙවිලොව කොණක් බිම දැමී	දැනට
මගේ පණ විශ්වාස කවදන් මට	කිරිතද
යැසියුරු ගමට දෙනු මත හැම	දෙවිතද
දැමුවා නොමැති මම යම්	සැකවලිතද

දැවනක් තැනි ව දිවිමග වුනි සින	සොදුරු
ලොවකට දැමුවේ ගිය පුදු පුදු කැප	දුකට
තුරුලට ගනු මතේ මිහිකන් මවුනේ	මියුරු
විපෙනා විනිස නාදනනා මල්	පොකුරු

වත්පුණි විකුමසිංහ - මාතර, කිරිඳි

කිරිඳි අම්මයි

හිරු මස යඳි දැමුවා ගොයි මුදු	පහන
රංගිරි ගුවන දම්පද දෙසවනට	ගෙන
මරණය දිනුම් සිහිකර හිමි දුකක	ඒන
මගෙ සරසවිය ආවා කෙලි තුඩද	ගෙන

ඉපදුම් පසුපස මරණය සිවකුරුද	එන
ගලකෙටු ඉර වගේ ලියවිණ එයන ද	මනින
සිහිකර නොමැති හිමි දෙනු මග	යම්න
මම දිරි ගනිමි මරු ගොදුරක් නොවන	මෙන

ආ දුර විභිය යා යුතු දුර කෙටිව	දැන
ආ මග හමුවු කටු කොනොමුල් දිරා	දැන
යා යුතු දුරෙහි මග දැමුවේ දුකට	දැන
ඒ දුර වුවත් යාමට සවි නොමැත	ගත

පොල් ගස මුදුන ගොස් කොළ දැන	සෙලවුවාට
හඩවා උලුමකුත් මා සින බිය	නොමැත
හද රන හලෙහි බියකරු රු	රැගුවාට
මම බිය නොවෙමි මරුවෝ ඔබ කළ	ගැසුවාට

හැන්කැ තුන් වසන් වනතුරු ආ මේ	ගමන
මා ගිලගන්න කී සරසවිය ආවාද	ඉතින
හිමි දෙනු දැමුවෙහි නිවැරදි ලෙස	යම්න
දිරි ගම් මරුව ඔබගෙන් මා මිදෙන	මෙන

මරු පරදවා පයගත් මගෙ මුදු	පියාණනි
මරුගෙන් මිදෙන මග අපටත් කියා	දුකි
දෙනෙක් පන්සිය හැට වසරක් දුන්	ගෙවුනි
පනනෙමි මෙන් මුදුන් දින මරුගෙන් මිදෙන	මෙන

අදමුදු නුහන නොමිනිස් ගති තුරන්	කර
මුදුනිමි දෙනු දැනමෙනි රැඳෙමින්	නිකර
අදිඅද මගෙහි යනවිට වරදක්	නොකර
බබ මට සැමට හැක අදිනට නිවන්	දොර

මෙම නව සසරේ යන එන ගමනින්	මිදෙමි
මුදුනිමි දෙනු සදහාම මගෙ පිය	නගිමි
මෙන් මුදු නිමගෙ දම් දැනුමට දිරි	ගනිමි
එමිබල මරුව බබ මරණය මම	දුකිමි

මහකතරුවේ සුගතාරාම දහම්පාසලේ ආචාර්ය ආර්.ඒ.ලීලාවතී පෙරේරා

නිකිණි පොහොදු

සවිබුදු පිරිනිවෙන්න නෙවසන්	ගනවුද
දනඳු නෙරුන් වැඩුවේ විදුහන්	එවද
සසර දුක නිවි නිවනට පත්වු	ද
අරහන් එලය ලැබ නිවනේ හිමි	දනද

දහම ගැටළු විසඳන්නට එකතු	වුනේ
නෙවල බුදුවනේ ගැන නිරන්	ගැනුනේ
පිරිසිදු දහම වේ යැයි සවිබුදු	වෙමින්
සැහැණු සැවොල එක්සත් වී	නුවනේ

ජනතාවට දහම දෙසුටට වෙහෙරෙහි	සැමදාම
රැකගන යුතුය වස්තුවල නිරතුරුව	බොහොම
පෙර වස් ලබන්නට බැරිවු	සැමදාම
පසුවස් විසය යුතුවිය එලෙසිනි	සැවොල

ලැබගත් විනිස් පිරිනෙස් වටන	කම
කියන්නට හැකිද පුහුදුන් ලෙස මෙ	මම
බුදුවනින් ලැබෙන සැනසුම වෙන	කොහොම
මගාවල ලැබු සැහැණු පවසනි	වෙහෙම

සැහැටි අමා පැන් සැමහට	ලැබෙමා
අදටත් බලෙන් ඒ බව අවබෝධය	වේවා
දුක් දොවනස් සිනෙහි සැම හැටුන්	දුරුවේවා
සැම සන් වෙනම වේ බව දන්	වැටහේවා

අප්පත්තා ශිවෙර්මනී දිසානායක - තලවත්තේගෙදර

සඳු දි

නිකිණි සදෙස් ගෙන හා පැටියගෙ සිනා මගෙ ලොව පිලිකළ සඳු රෑ වාසනා

එරන් කැටියෙ හනා කන් පෙනි සල සල කිතු කිතු ගල සඳු වැනුවේ සහ දනා

සක් දෙවිදුට සිනා රන් රිදී පාට සිනා වලකුලක් ඉරා අහක පිසලෙන්නට දනා

හා හා හර පුනා දුක කරන්න එලා කේ කේ මගෙ පුනා පහලා හැංගුනා

හමේ අදහස සසා දුක් හර විස්සියා මුළු ලොවම පිලිස කලා හිරු මවගේ වාසනා

සස පාතක කථා කුස ගිනි හිවහා කථා කලකුණ සලකන කථා මුළු ලොවම හෙළිකලා

සුමනසිරි ගමගේ උරුමලමුව

මොන පාට තැවරලද...?

සෙවිවේමි හැමතැනම විශ්වේ සොයන්නෙමි මම තවම නිතිනේ අහස් ගැබ සිසාරා දුකයේ පොළොව ගැබ පෙරළලා සිත දේ

කිමිදුනෙමි පතුළටම සලුබේ ඉගිලනෙමි එවරස්වි මුදුනේ මරියානා ආගාමි පතුලේ කිමද හැකගවේ මගෙ සිහිනේ

කිවිවේම මමමයිල ප්‍රාණේ දෙඩුවේම හද තියන් අත්ලේ රැවටුනාවන්ද මම නොතේරේ මොන පාට තැවරලද ප්‍රේමේ

ලියා විජේසේකර

දුකාවල විසඳුම

දැස හවා බුදු හිමි සිරි පද	වැදිමි
දොනුව දහම සග සරණය සිහි	නැව්මි
සිල්ල දුන්න ගුරුවරු සැම සිතට	ගම්මි
පියගුණ වනන්තට මම අවසර	පතම්මි

ඉපදුන දු පටන් අප වේ	මනුලොවට
ඔබ වෙහෙසුන තරම් කිවහැකි දේ	අපට
සුව සැප දෙන්න අපගේ වේ ගත	සිතට
කෙළවර කරන්නේ කොහොලද	කවියකට

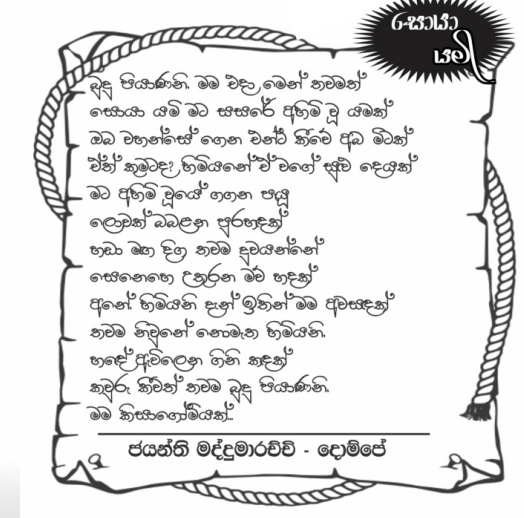
සිය දැරැවුල රනිතට අරලුණෙහි	නියා
සිත යට පැහැම දහසක් සැමවමින්	නියා
යහමග පෙන්නවත් හද පිරි ගුණය	දැන
අඟි රැඹි කළේ එහෙමයි අපි අපේ	පියා

කම්බිල ලේප්පුව බැඳගෙන ඉත	වටට
ඉසවට සුවබරය බැඳගනිමින්	තදට
සුදයෙන් දිනන්නට යන සෙබලෙකු	ලෙසට
ගොවි බව දෙසට යයි ආයුද ගෙන	කරට

සිවින සතුන් එනවා ගොවිපල	පස්සේ
බඩගිනි නිනා ගන්නට දැලයි රිසි	සේ
ගිනිහුල දල්වමින් අරගෙන	හනස්සේ
ගොවිපල රකිනවා දඩ ඉද පැල්	මැස්සේ

හැල ඔබ බිඳ අපි කොහොමත් ගනින්න	ල
කළු පැඬ කා සලග අප අද කියන්න	ද
විසෙකුගෙ අහස මෙපවසා කර මිසින්න	ද
සිහිකර නර කියමි අද ඔබ දෙන	පැල

ආර්.ඒ.එච්.එම්. සුමන කුමාරනාමි - කිරිමැටියාව

කාදු කාදු මම ගෞතම බුදු බණ කමදින්නේ

මුල මඳ අග පිරිසිදු ලෙස	- අරුතියන් සැප වන්නේ
අවබෝධය අරුතියන් වන	- වචන හසුරුවන්නේ
වහා කාරුණික නුවණින්	- සඳහාම දෙසවන්නේ
අප මුනිදන් වදනල බණ	- ස්වභාවික වන්නේ
සාදු සාදු මම ගෞතම බුදු බණ	නමදින්නේ

පහලොව නොව වෙලොවදිව	- දැකගන හැකි වන්නේ
අකුසල් දුරුකොට සිල්ලුණ	- මතුකළ යුතු වන්නේ
කළණ මතුරු අරුණ අරුණ	- සඳහාම අසවන්නේ
සන්දිවිධික වූ බුදුබණ	- දැනගන යුතු වන්නේ
සාදු සාදු මම ගෞතම බුදු බණ	නමදින්නේ

රණතුංග රත්දෙනි

තුළ සිය දිවි පුරුදුව විසුවද නොමඳ දුල ගුණ සුදහන්ගෙ නොදනිති දහෝ දද

තුළ සිය දිවි පුරුදුව විසුවද නොමඳ දුල ගුණ සුදහන්ගෙ නොදනිති දහෝ දද විල වැඩි මැඩිහු නොදනිති පියමෙහිසුවද වල බිඟු එමුවරද ගෙන මත්ව දෙති නඳ (සුභාමිතය)

මෙයින් කියවෙන පරිදි ජීවිත කාලය පුරාම යහපත් වූ පණ්ඩිතයන් ඇසුරු කළද, දුදනන් ඇසුරු කළද, ඔහු කිසිදු යහපත් ප්‍රයෝජනයක් ලබා ගත්තේද නැත. එය හරියට විලෙහි තිබෙන නෙලුම් මලෙහි අගය වටිනාකම එහිම හැඳී වැඩී මුළු ජීවිත කාලය පුරාම එම විලෙහිම ජීවත්වන මැඩියන්ටද දැනෙන්නේ නැත යන්නය. නමුත් ඇත වනාන්තරවල සිටින මීමැස්සන් වින් එම නෙලුම් මලෙහි රොන් ගෙන ඔවුන්ගේ ප්‍රයෝජනය, සතුට සඳහා යොදා ගන්නාක් මෙනි. අප ජීවත් වන වත්මන් සමාජයේද ඉතා වටිනා යහපත් වූ සත්පුරුෂ මිනිසුන් ජීවත් වෙති. ඔවුන් ඇසුරු කිරීමෙන් ජීවිතයට හරවත් යමක් අපට ලබාගත හැක්කේ නම් එය ඉතා වටිනා කමක් ගෙන දෙති. එමෙන්ම එම උතුම් පුද්ගලයන් ඇසුරු කිරීමට නිතර නිතර ලැබීමෙන් ඔහුගේ වටිනාකම හඳුනා ගැනීමට බොහෝ දෙනෙකු නොපෙලබෙයි. එය ද සුභාමිතය පෙන්වා දෙන්නේ මෙපරිද්දෙනි.

සසොබන මහකුට වන් නොමඳ ගරුකර දින දින පුරුදු වීමෙන් කරති අනදර නොමඳින සුවද විහිදෙන සොඳ සඳුන් හර හිම වන වසන වැදී අඟනෝ කෙරෙති දර (සුභාමිතය)

බොහෝ සෙයින් ගරු කළ යුතු වූ ඉතා යහපත් පුද්ගලයන් හට දිනපතා පුරුදු වීම නිසා සමහරුන් අගෞරව කරති. එය හරියට හිමාල වනයේ තිබෙන සඳුන් ගස නිතර දකින වැදී කාන්තාවන් එයට කිසිදු ගෞරවයක් නොදක්වා දර සඳහා ලබා ගන්නාක් මෙන් බව මෙම කවිය පෙන්වා දෙයි.

බුදුන් වහන්සේ මෙය ධම්ම පදයේ පෙන්වා දී ඇත්තේ මෙසේය.

යාව ජීවම්පිවෙ බාලෝ පණ්ඩිතං පයිරු පාසති නසෝ ධම්මං විජානාති දබ්බි සුපරසං යථා (ධම්මපදය-බාලවර්ගය)
මුහුත්තමපිවෙ විඤ්ඤු පණ්ඩිතං පයිරුපාසති බ්ජපං ධම්මං විජානාති ජ්චිතා සුපර සං යථා (ධම්ම පදය-බාලවර්ගය)

බුදුන් වහන්සේ එයින් දේශනා කරන්නේ මෝඩයෙකු ජීවිත කාලය පුරාවටම පණ්ඩිත වූ යහපත් පුද්ගලයන් ඇසුරු කළත්, හැන්දට මාළුපිහිටල රස නොදනන්නා සේ එම යහපත් පණ්ඩිත පුද්ගලයාගෙන් යහපත්වූ කිසිදු ධර්මයක් අවබෝධ කර නොගන්නා

බවයි. නමුත් නුවණැත්තෙකු එක් දවසක් හෝ එබඳු පණ්ඩිතයෙකු ඇසුරු කළහොත් දිවට මාළුපිහිටල රස දැනෙන්නාසේ එම පුද්ගලයාගේ වටිනාකම ඔහු ඉතා ඉක්මණින් හඳුනා ගනී” යනුවෙනි.

මේ අන්දමට ලොව පළමු විද්වතාණන් වූ අපේ බුදු රජාණන්වහන්සේ අපට පුද්ගල ඇසුර පිළිබඳව නන් අයුරින් දේශනා කර ඇත. එම දේශනාවන් අපේ දිවිය අරුත් ගන්වන්නට මහත් ආලෝකයක් ලබා දෙන්නේය. යහපත් වූ ණුවනැත්තන් හඳුනාගැනීමට උන් වහන්සේගේ දේශනාවන් තුළින් අපට හැකියාව ලැබේ. ඔවුන් තුළ ඉවසීම, කරුණාව, දයාව, ආදී ගුණයන් නිතර දක්නට ලැබෙයි. කුමන දෙයක් දෙස වුවද එබඳු පුද්ගලයන් ඉතා ඉවසීමෙන් හා මනා ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව ක්‍රියා කරයි. මේ අන්දමින් සුදනන් හඳුනා ගත හැකිය.

යහපත් වූ මිනිසුන් හඳුනා නොගන්නා හේතුවෙන් වත්මන් සමාජය තුළ බොහෝ ගැටලු උද්ගතවී තිබේ. දෙමාපියන් දිවිය පුරාම යහපත සැළසුවත් දෙමාපිය ගුණය හඳුනා නොගන්නා දරුවන් නැත්තේද නොවේ. එමෙන්ම දාරක ස්වභවය නොහඳුනන දෙමාපියන්, ගුරුවරුන් නොහඳුනන ශිෂ්‍යයින්, සස ගුණය නොහඳුනන ගිහියන්ද, මිතුරා නොහඳුනන මිත්‍රයන් ද අද සමාජයේ අපට දක්නට ලැබේ. එසේ දකින්නට ලැබෙන්නේද මෙබඳු උතුම් ඔවදන් කිසිවක් නොදන්නා නිසාවෙනැයි ද සිතිය හැකිය. පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට ඔවුනොවුන්ගේ වටිනාකම හඳුනාගෙන ගරුකළ යුත්තන්ට නිසි ගෞරව ලබා දීමෙන් එම පුද්ගලයන් තුළින් දිවියට ගතහැකි යහපත් දෙය දිවියට අදාළකර ගැනීමටත් කාලය දැන් උදා වී ඇත. දහම් දිවයිනක් වූ අප රට තුළ එබඳු උතුම් පුද්ගලයන් හඳුනා උතුම් මිනිසුන් පිරිසක් බිහි කිරීමට මේ ඔවදන් වලින්ද යමක් ලබා ගත හැකි වේ නම් එය ඉතා අගනේය.

අප රට තරම් බණ කියන, බණ අසන, පින් කරන, පින් පුරන රටක් ලොව අන් තැනෙක නොමැති තරම්ය. එම නිසා මේ රට සුන්දර වන්නේ එහි ජීවත් වන මිනිස් සම්පතෙනි. මනං උස්සති මනුස්සා” යනුවෙන් මනසින් උසස් වූ පුද්ගලයා මිනිසා බව බුදුන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත. එම නිසා එම උතුම් මනසින් ප්‍රයෝජන ගෙන දිවිය යහපත් කරගන්නේ නම් මේ දහම් දීපය කොතරම් අලංකාර වේද? උසස් මනසක් ඇති මිනිසුන් තුළ උතුම් මිනිස් ගුණය යහපත් ලෙසින් හඳුනාගත හැකි මිනිසුන් පිරිසක් මේ දහම් දීපය තුළින් බිහිවී ලොවට දම් සුවඳ ගුණ සුවඳ දස අත විහිදුවන්නට මේ ඔවදන් තුළින් තරමක හෝ හැකියාව ලැබේවා යන්න අවසන් වශයෙන් පැනීමට කැමැත්තෙමි.

එස්. දිල්ලැක්කි අබේකෝන්

මේ ලෝකයෙහි ජීවත් වන අපි සෑම කෙනෙක්ම යහපත් සමාජ ඇසුරට සතුටින් පිරි දිවියකට ඉතාමත් ප්‍රිය කරන්නෝ වෙමු. බොදු පිළිවෙතට අනුව හැඩ ගැසුණු අපට දිනපතා එක්වරක් හෝ කියැවෙන දෙයක් ඇත. එනම් බාලයන් ඇසුරු කිරීමට නොලැබේවා යන්නයි. උදේ හවස පන්සිල් සමාදන් වීමෙන් අනතුරුව තෙරුවන් වැඳ අපගේ අවසාන ප්‍රාර්ථනය ලෙස අප පවත්වන්නේ,

ඉමිනා පුඤ්ඤකම්මේන මාමේ බාල සමාගමෝ”

යනුවෙනි. එනම් මේ කළ පින් බෙලෙන් අනුවනායන් හෙවත් මෝඩයන් ඇසුරට නොලැබේවා යන්නයි.

එමෙන්ම යහපත් පුද්ගලයන් ඇසුරුකිරීමට ඔවුන් හඳුනා ගත යුතුය. එයද තරමක් අපහසුය. හඳුනා ගන්නේද එබඳුම යහපත් පුද්ගලයෙකි. සත් පුරුෂ වූ යහපත් පුද්ගලයන් ඇසුරට හඳුනාගෙන බොහෝ කාලයක් හෝ ජීවිත කාලයම ඇසුරු කළත් මෝඩ අනුවන පුද්ගලයෙකු එබඳු උතුම් මිනිසෙකුගේ වටිනාකම හඳුනා නොගනී. ඔහුගෙන් යම් යහපත් යමක් ඉගෙන ගන්නේද නැත. අපගේ ගැමියන් මෙය හඳුනා ගෙන ඇති බවට මාහැඟි එක්තරා ජන කවියක් මට සිහිපත් වෙයි. එනම්,

මැණික් ගලේ පය හැපුණට කණාඅහුලලා ගනීද කොහාඹ රුකේ මල් පිපුණට මී මැස්සා රොන් ගනීද සුරක්ෂිතව ඇති කළාට උරුලාවගෙ ගඳ ඇරේද කොතෙක් කීවත් මෝඩයාට උගේ ගතිය උඹ අරීද

(ජන කවි)

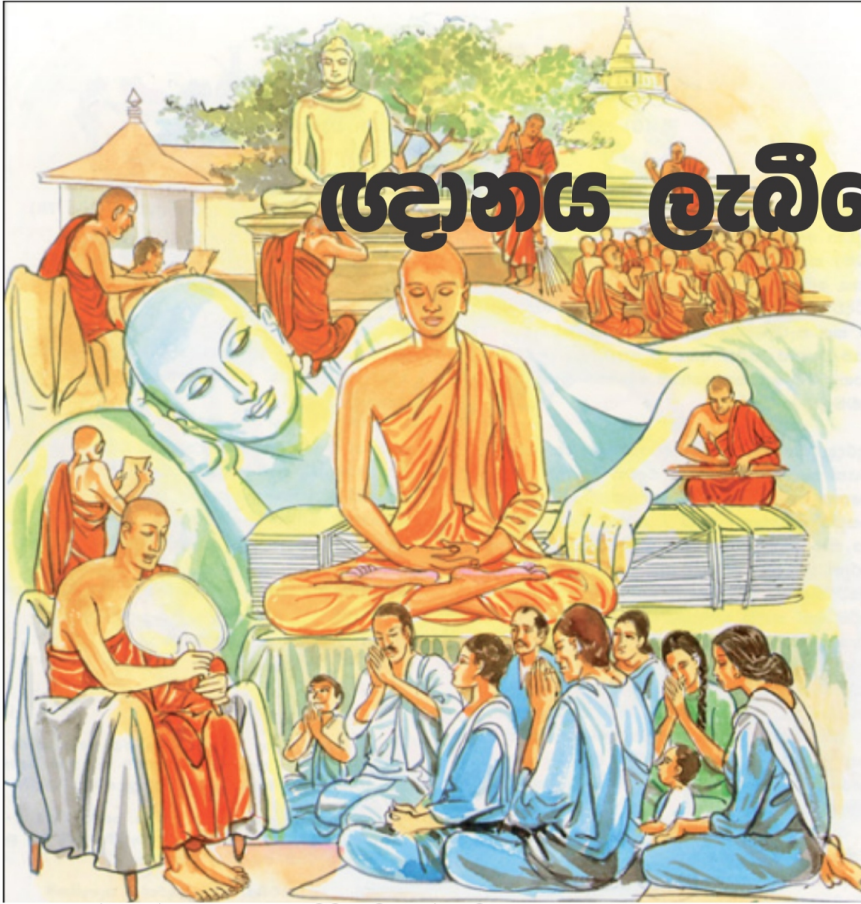
මෙයින් දක්වෙන පරිදි ඇස් නොපෙනෙන පුද්ගලයාට මැණික් ගල පයේ හැපුණත් එය අහුලා නොගනී. ඒ ඔහුට එය නොපෙනෙන නිසාත් එය මැණික් ගලක් බව නොහඳුනන නිසාත්ය. එමෙන්ම කොහොඹ ගසෙන් කොතරම් ප්‍රයෝජන තිබුණත්, මල් පිපුණත් මී මැස්සා එහි රොන් ගන්නේද නැත. කැලෑවේ සිටින උරුලාවා යන සත්ව විශේෂයද කොතරම් ආරක්ෂා සහිතව ඇති කළත් දුගඳ හමයි. එමෙන්ම මෝඩ පුද්ගලයාට කොතරම් නිවැරදි දේ කියා දුන්නත් ඔහුගේ වර්තය එලෙසමය.

එහි ප්‍රයෝජන ඔහුටවත් නොමැත්තේය. එම නිසා මෙම කියමනෙන් අපට පැහැදිලි වන්නේ අපේ ගැමියා අපටත් වඩා හොඳින් මේ සමාජයේ ජීවත් වන විලාසය තේරුම් ගෙන ඇති බවත් සමාජය සහ පුද්ගලයන් ද හඳුනා ගෙන ඇති බවත්ය.

සීතාවක යුගයේ ජීවත් වූ අලගියවන්න මුඛවෙටි තුමන් සුභාමිතය නම් කාව්‍යය කෘතියේදී එය ඉතා අලංකාර ලෙස උපමාවක් ද යොදාගෙන අපට පෙන්වා දී තිබේ.

“ යහපත් පුද්ගලයන් ඇසුරුකිරීමට ඔවුන් හඳුනා ගත යුතුය. එයද තරමක් අපහසුය. හඳුනා ගන්නේද එබඳුම යහපත් පුද්ගලයෙකි. සත් පුරුෂ වූ යහපත් පුද්ගලයන් ඇසුරට හඳුනාගෙන බොහෝ කාලයක් හෝ ජීවිත කාලයම ඇසුරු කළත් මෝඩ අණුවන පුද්ගලයෙකු එබඳු උතුම් මිනිසෙකුගේ වටිනාකම හඳුනා නොගනී ”

“ශ්‍රද්ධාව” ඥානය ලැබීමේ ආරම්භයයි.

“දැය්‍යන කාලො සීලවනං
සද්ධිමමං යොතුවිච්ඡති
විනෝය්‍ය චචෙඡ්ඡ චලං
සචෙ සද්ධාති චුච්චති”

ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකු තුළ තිබිය යුතු ලක්ෂණ තුනක් ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට ඇත. එනම් සිල්වතුන් දැකීමට කැමතියි. බණ අසන්නට කැමතියි. මසුරු මළ දුරු කොට දන්දීමට කැමතියි යන්නයි. ශ්‍රද්ධා සංකල්පය මේ වස්සාන සමයේ කාලේන් සුභ සිද්ධියට විමසා බැලීම වටී.

වස්සාන සමය ගිහියා හා පැවිද්දා අතර අන්තෝන්‍ය සුභදතාව වර්ධනය වන ගස හා පොත්ත සේ බැඳීම් වර්ධනය කරගත යුතු සමයක් ලෙස ද දැක්විය හැක.

ශ්‍රද්ධාව ගැන විමසීමේදී කාලාම, කකචුපම, කුටදන්ත, විමංසක, චංකී, මහා තණ්හාසංඛය, කීටාගිරි වැනි සූත්‍ර ඉතා වැදගත් වේ. බුදු සමය ශ්‍රද්ධාව පිළිබඳ පැහැදිලි කර ඇත්තේ ඤාණ පූර්වකවය. එහි හක්කි පූර්වක ශ්‍රද්ධාවක් නැත.

බුදුසමය තුළ ඇත්තේ යථාර්ථය දැකිය හැකි ශ්‍රද්ධා පිළිවෙතකි. ශ්‍රද්ධාව නිවනට යන ගමන් මගෙහි මූලික පිළිවෙත වශයෙන් දී.නි සුභ සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. නමුත් බුදුදහම තුළ මූලිකත්වය ලැබෙනුයේ ප්‍රඥාවට බව පැහැදිලිය. එහෙත් ශ්‍රද්ධාව ද නිවන දක්වාම අවශ්‍ය වන බවත්, රහත් වූ පසු එහි වැදගත් කමක් නැති බවත් සඳහන්ය. ශ්‍රද්ධාවේ ප්‍රභේද දෙකක් ඇත. එනම්,
• ආකාරවන ශ්‍රද්ධා
• අමූලිකා ශ්‍රද්ධාව
යනුවෙනි.
විමසීමකින් තොරව

පිළිගැනීමෙන් ඇතිවන ශ්‍රද්ධාව අමූලිකා ශ්‍රද්ධාව යි. අන්ධ විශ්වාසය, හක්කිය වැනි වචනවලින් ද එය හැඳින්වේ. බුද්ධ ශාසනයේ සමහර පැවිදි වූ අය අමූලිකා ශ්‍රද්ධාවෙන් පැවිදි වූ අතර එවැනි අයට එනිසාම නිවන් පසක් කරගැනීමට ද අපහසු විය.

ආනන්ද හිමියන්ගේ, වක්කලී හිමියන්ගේ චරිතවලින් එය මනාව ප්‍රකට වේ. අංගුත්තර නිකායේ මේසිය තෙරුන්ගේ කථාවෙන් පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රද්ධාවෙන් පමණක් නිවන් දැකිය නොහැකි බවයි. කාලාම සූත්‍රයට අනුව ද අමූලිකා ශ්‍රද්ධාව ප්‍රතික්ෂේප වූ ආකාරය මනාව පැහැදිලි වේ.

කරුණු මනාව අවබෝධ කොටගෙන ඇතිකර ගන්නා වූ ශ්‍රද්ධාව ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හැඳින්විය හැක. ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව ම ස්ථිර නොහොත් අවල ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හැඳින්විය හැක.

අවධිකතාවන්හි ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව හඳුන්වා ඇත්තේ ආකාරවනිති කාරණංකාරණීපර්යේ සිත්වා ගති තත්තාසරණ ආදී වශයෙන් සොයා බලා විමසා ශ්‍රද්ධාව ඇතිකර ගතයුතු

බවය. විමංසක සූත්‍රය තුළින් බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්මා සම්බුද්ධය. ධර්මය ස්වාක්ඛාතය. සංසයා සුපටිපන්නය. යන්න විමර්ශනයට ලක්කර ඇති ආකාරය පැහැදිලි වේ.

ඒ අනුව ත්‍රිවිධ රත්නයම සරණයැම යනු සොයා බලා පරීක්ෂා කොට තීරණයක් ගැනීමයි. ආකාරවන ශ්‍රද්ධාවට තවත් නම් කිහිපයක් යොදනු ලබයි. අවෙච්චප්පසාද ස්ථාවර ශ්‍රද්ධා යනුවෙන්ද දැක්වෙයි. අවෙච්චප්පසාද යනු කරුණු පරීක්ෂා කිරීමෙන් ලබන අවබෝධය මත ඇතිවෙන ශ්‍රද්ධාවයි.

මනෝර්ථපූරණියේ ද ඒ ගැන විස්තර කරයි. අවල ශ්‍රද්ධාව ස්ථාවර ශ්‍රද්ධා යන්නත් මෙහි ඇත. එය වෙනස් නොවන ශ්‍රද්ධාවකි. මෙම ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත වුවෙකු වෙනත් ශාස්තෘවරයෙකුගේ සරණ යාමට කිසි අයුරකින්වත් නොපෙළඹෙනු ඇත.

“යෝඅරිය සච්චානි අවෙච්ච පස්සති” යන්නෙන් ද ආර්ය සත්‍ය පිළිබඳ අවල ශ්‍රද්ධාව අදහස් කරයි. බුදු සමයෙහි දැක්වෙන ශ්‍රද්ධාව අර්ථ දෙකක් යටතේ යෙදී ඇති අයුරු තවදුරටත් දැකිය

හැකිය. එනම් ප්‍රීතිය ඇති කරන්නාවූ ප්‍රසාදය, චීර්ය, ඇති කරන්නාවූ ආත්ම විශ්වාසය යනුවෙනි. ශ්‍රද්ධාව ශීලය හා සම්බන්ධ වන්නේ සත්‍යාවබෝධය කරා මෙහෙයවන අනුප්‍රබ්ඛ සික්ඛා, අනුප්‍රබ්ඛා කිරියා, අනුප්‍රබ්ඛ පටිපදා යන පදනම අනුවයි.

ශ්‍රද්ධාවෙහි ඥානය පිළිබඳ අංශය ඉතා වැදගත් වේ. බුදු දහම අනුව ශ්‍රද්ධාව සඳහන් වනුයේ ඥාණය ලබා ගන්නා ක්‍රමය හා සම්බන්ධය. ඥානය ලැබිය හැකි ක්‍රම පහකි. එනම්,
• ජාතං - දන ගැනීම
• පස්සං - නුවණින් දැකීම
• සප්පටිභාරියං - ප්‍රාතිභාර්යය සහිතව ලබන දනුම

• සහිදානං - යමක් පිළිබඳව හේතුව ස්ථානය කාරණය ආදී නිධාන සහිත දනුම
• අභිඤ්ඤා - මෑතවත් ගැඹුරින් සියුම් ලෙසින් දැකීම.

ශ්‍රද්ධාව නොමැති නම් මින් කිසිදු ක්‍රමයකින් ඥානයක් ඇති නොවේ. ඥාණය ලබා ගැනීමට නම් ඒ ගැන පැහැදීම තිබිය යුතුය. ශ්‍රද්ධාව නැති නම් පදනමක් ඇති නොවේ. එබැවින් ශ්‍රද්ධාව අගයනු ලබයි. ශ්‍රද්ධාවෙහි ප්‍රතිවිරුද්ධ දර්ශනය විචිකිච්චාවයි. එය මුළුමනින්ම ප්‍රතික්ෂේප කෙරේ.

ශ්‍රද්ධාවෙන් පමණක් විමුක්තිය ලද හැකියැයි යන මතය පෙන්වා දෙන්නේ විමුක්තිය කරා මෙහෙයවන මාර්ගයේ මුල් පියවර ශ්‍රද්ධාව ලෙසිණි. ශ්‍රද්ධාවෙන් ඇරඹෙන

වරණය ප්‍රඥාවෙන් කෙළවර වේ. ශ්‍රද්ධාව හා ප්‍රඥාව අතරතුර පිරිය යුතු පිළිවෙත් රැසකි. ඒ පුද්ගල චරිතානුරූපීව අඩු වැඩි වෙයි. නිදසුන් ලෙස,

- 01. සද්ධා , ශීල, වාග, පඤ්ඤා (ම.නි 2 -66ම. නි 1)
- 02. සද්ධා, චීර්ය සති, සමාධි, පඤ්ඤා (ම. නි 1)
- 03. සද්ධා , අප්පාබාධා, ආරද්ධ විරියය, පඤ්ඤා (ම.නි 2)
- 04. සද්ධා , හිරි, ඔත්තප්ප, අක්කෝධ, පඤ්ඤා (සං.නි.4)
- 05. සද්ධා , ශීල, මනුස්සුත, පටිසල්ලිත, ආරද්ධචීර්ය, සති, පඤ්ඤා

මේ සියල්ලෙන් පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රද්ධාවෙන් ආරම්භ වී ප්‍රඥාවෙන් අවසන් වන බවයි. “සද්ධා ජානෝ උපසංකමති උපසංකමන්තෝ පයිරු පාසිති” ශාස්තෘවරයෙකු වෙත යාම පිණිස ශ්‍රද්ධාව මූලික වශයෙන් ඉවහල් වේ. ශ්‍රද්ධාව ඇති වී ශාස්තෘවරයෙකු වෙතට යයි.

“සෝතන් ඔදයාතිති” දෙසවන් යොමු කරති. “ඔද හිත සෝතෝ ධම්මන් සුනන්තිති” දෙසවන් යොමා දහම් අසති. “සුත්තා ධම්මං ධාරෙන්නි” දහම් අසා සිතෙහි දරා ගනිති.

ජංකි සූත්‍රයේ දැක්වෙන පරිදි මෙසේ ක්‍රමයෙන් ධර්මය අවබෝධ ජංකි සූත්‍රයේ දැක්වෙන පරිදි මෙසේ ක්‍රමයෙන් ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීම දක්වා පුද්ගලයා ඉදිරියට ගෙනයාම පිණිස ශ්‍රද්ධාව මූලික වන බව පැහැදිලි වේ.

දී. නි. සුභ සූත්‍රයේ ද විමුක්ති මාවතේ ආරම්භය ශ්‍රද්ධාව බව මෑතවත් දැක්වේ.

15 පිටුව...

කරුණු මනාව අවබෝධ කොටගෙන ඇතිකර ගන්නා වූ ශ්‍රද්ධාව ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හැඳින්විය හැක. ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව ම ස්ථිර නොහොත් අවල ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හැඳින්විය හැක. අවධිකතාවන්හි ආකාරවන ශ්‍රද්ධාව හඳුන්වා ඇත්තේ “ආකාරවනිති කාරණංකාරණීපර්යේ සිත්වා ගති තත්තාසරණ” ආදී වශයෙන් සොයාබලා විමසා ශ්‍රද්ධාව ඇතිකර ගතයුතු බවය.

ශාස්ත්‍රපති පානදරේ උත්පලවණ්ණා දීපති මෙහෙණින් වහන්සේ ශ්‍රී උත්පලාරාමය, වැල්ලව.

විශ්‍රාමලත් සහකාර සංස්කෘතික අධ්‍යක්ෂ ඩී.එම්.එම්.කරුණාරත්න මහත්මාගේ අනාවයේන් පසු උපහාර පිණිස පළ කෙරේ.

“සද්ධර්මය”

තෙයං ජච්චුපකාරකං”

යනුවෙන් හික්කුන් වහන්සේලාට සිව්පසයෙන් ඇප උපස්ථාන කරන ගිහි පිරිසට ධර්මදානයෙන් ප්‍රත්‍යුපකාර කළ යුතු බව එහිදී පැහැදිලි කළ සේක. ලාභයත්, කීර්තියත්, ප්‍රසංසාවක් ගැන නොතකා කරුණාධ්‍යානයෙන් පින් පවි හඳුන්වාදීම සඳහා දහම් දෙසීම ධර්ම දානයයි. ලෝක සත්වයාගේ අවසාන විමුක්තිය වූ නිවන්මඟට පමුණුවනු සඳහා වතුරුර්‍ය සත්‍ය සහිත දහම් දෙසීම ශ්‍රේෂ්ඨතම ධර්ම දානයයි.

ධර්ම කට්ඨකයින් මගින් ධර්මය කියවීමට සැලැස්වීමද, බණ නොඅසන්නන් ලවා බණ ඇස්සවීම ද, බණ පොත් මිලට ගෙන පුජා කිරීම ද ධර්මය හදාරණ අයට පොත පත සපයා දීමද ධර්මයේ විරස්ථිතිය සඳහා ධර්මය උගන්වන ගුරුවරුන්ට හා ඉගෙන ගන්නා ශිෂ්‍යයින්ට උපකාර කිරීමද පොත්ගුල් (පුස්තකාල) දහම් ශාලා කරවීමද ධර්මයේ ව්‍යාප්තිය හා පැවැත්ම සඳහා කළහැකි කිනම් හෝ දෙයක් වුවත් කිරීමද ධර්ම දානය ලෙස සඳහන් වේ.

ධම්මපදයේ තෘෂ්ණා වග්ගයේ එන 21වන ගාථාවෙන්ද ධර්ම දානයේ ඇති උතුම් බව පැහැදිලි කරයි ඇත.

“**සබ්බි දානං ධර්ම දානං ජිනාති**
සබ්බි භසං ධර්ම භසා ජිනාති
සබ්බං භනිං ධර්මා භනී ජිනාති
තණ්හාකම්භො සබ්බි දුක්ඛං ජිනාති”

(ධර්ම දානය සියලු දානයන් දිනන්නේය. ධර්ම රසය සියලු රස දිනයි. ධර්ම රතිය (ධර්මයට ඇති ඇල්ම) සියලුම රතීන් දින්නේය. තෘෂ්ණාක්‍ෂය (තෘෂ්ණා දුරු

කිරීම) සකල දුක්ඛය දින්නේය) යනුවෙන් එය පෙන්වා දී ඇත.

බුදු, පසේ බුදු, මහ රහතන් වහන්සේලාට පාත්‍රා පුරා දෙන මහා දානයටද, එසේම පාත්‍රා පුරා දෙන ගිලාන ප්‍රත්‍යය දානයටද, මහා විහාරයන් ලක්‍ෂ ගණනක් කරවා ලෝවාමහා ජේතවනාරාමය සඳහා අනේපිඬු සිටුතුමා විසින් කළ පරිත්‍යාගයට වඩාද සහර පාදයකින් පවත්වන ධර්ම දානය ශ්‍රේෂ්ඨබව, උතුම් බව, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සේක.

සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ එන සද්දිසා නමස්කාරය යටතේ හික්කුන් වහන්සේලාගෙන් ගිහි සමාජයට ඉටුවිය යුතු යුතුකම් සයක් ගැන සඳහන් වන අතර එහි එන සතරවන හා පස්වන කොටස් වලින් ධර්මය දේශනා කළ යුතු අයුරු පහදා දී ඇත.

ඒ අනුව, නො ඇසු දේ කියාදීම (අස්සුනේ සාවේන්ති) ඇසුදේ තවදුරටත් ප්‍රගුණ කරවීම (ඇසු දේ කියාදීම) යනුවෙන් එය දක්වා ඇත. අන්‍යයන්ට දහම් දේශනා කිරීමේදී එහි පාරිශුද්ධත්වය උදෙසා කවර නම් ආකල්පයක් දැරිය යුතුද යන්න සංයුක්ත නිකායේ එන වන්දුපම සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කොට ඇත.

ඒ අනුව, කරුණාව පෙරදැරි කරගෙන අන්‍යයන්ට දහම් දෙසිය යුතුය. (කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති)

ධර්මයෙහි සුධර්මතාවය ප්‍රත්‍ය කරගෙන එනම් ස්වාත්ඛාතො හගවා... යනාදී වශයෙන් ධර්මයෙහි ගුණ මෙනෙහි කරමින් අන්‍යයන්ට ධර්ම දේශනා කළ යුතුය. (ධම්ම සුධම්මං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති) දයාව පෙරදැරි කරගෙන අන්‍යයන්ට දහම් දෙසිය යුතුය. (අනුද්දයං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති)

අනුකම්පා උපදවමින් අන්‍යයන්ට දහම් දෙසිය යුතුය. (අනුකම්පං උපාදාය පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති)

මේ ආකාරයට ධර්මය ශ්‍රවණය කරන ශ්‍රාවකයාගේ හිත සුව පිණිස දේශනා කළ යුතු යයි බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ සේක. ධර්මය අසන්නාගේ සිතැති තේරුම් ගෙන දේශනා කිරීම බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ වර්ගාවකි. එහෙත් අධ්‍යයන හික්කුන් වහන්සේලාට එසේ කළ නොහැකි වුවද තැනට, පිරිසට, කලට හා අරමුණට ගැළපෙන ආකාරයෙන් ධර්මය දේශනා කිරීම වඩාත් ඵලදායී වන්නේය.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා ගෛලියේ එක්තරා අනුක්‍රමිකතාවයක් දක්නට තිබුණි. එනම් දාන කථා, සීල කථා, සත්ග කථා, කාමානං ආදී නව, තෙක්ඛම්මේ අතිසංස යනාදී වශයෙන් පෙළපොත්වල සඳහන් වන්නේ එකී අනුක්‍රමිකතාවයයි.

ධර්ම දේශනාවේ පාරිශුද්ධත්වය උදෙසා හේතුවන තවත් දේශක ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් ඇත.

- ගැටළු සහගත බවින් තොරව පිළිවෙලක් ඇති කථාවක් කරමිනි දහම් දෙසිය යුතුය. (ආනුසුඛිකථං කාටෙස්සාමිති ධම්මො දෙසිතබ්බො)

- ඒ ඒ දෙය එසේ වීමට හේතු ගෙනහැරපාමින් සුදුසු ආකාරයේ කථාවක් කරමිනි දහම් දෙසිය යුතුය. (පරියාය කථං කටෙස්සාමිති ධම්මොදෙසිතබ්බො)

- දුකටපත් සත්වයින් දුකින් මුදවාලමිනි කුළුණෙන් තෙත් වූ හඳවනින් දහම් දෙසිය යුතුය. (අනුද්දයං පටිච්ච කථා කටෙස්සාමිති)

- සිව්පසය හෝ කීර්ති ප්‍රශංසාදී ආමිසයක් ලබමිනි යන අපේක්‍ෂාවෙන් තොරව දහම් දෙසිය යුතුය. (ආමිසන්තරො කතං කටෙස්සාමිති)
- තමා හුවා දක්වීම හෝ

ධර්ම ශ්‍රවණය හා ධර්ම සාකච්ඡාව ද උතුම් මංගල කරුණු බව “කාලෙන ධම්ම සවණං කාලෙන ධම්ම සාකච්ඡා” යනුවෙන් මංගල සූත්‍රයේදී පැහැදිලි කර ඇත.

ලෝකික වශයෙන් යහපත් වූද, නිරවුල් වූද, අන්තර් පුද්ගල සම්බන්ධතාවන් ගොඩනැගීමෙන් සාරධර්ම අතින් පරිපූර්ණ වූ සුවර්තවත් සමාජයක් ස්ථාපිත කිරීම බුදුසමයේ එන මූලික පරමාර්ථයයි. එම අරමුණ මුදුන්පත් කරගත හැක්කේ අර්ථ පුරුණ ධර්ම දේශනාවක් තුළින් නිවැරදි ධර්මාවබෝධයක් ජනනාවට ලබාදීමෙන් පමණක් බව විද්‍යාමාන වන්නාවූ ප්‍රපංචයකි.

අද්‍යයන සමාජය දෙස විමර්ශනාක්‍ෂිය යොමුකරන විට බාහිර පුදපුජා හා ඇදහිලි විශ්වාස කෙරෙහි ජනතාව වැඩි රුචිකත්වයක් දක්වන බව දෘෂ්‍යමාන වන කරුණකි. ධර්මය කෙරෙහි ඇති නැඹුරුවෙහි මන්දගාමී බවක් උසුලන බැව් දක්නට ලැබේ. බහුතරයක් සියලු වර්ගධර්ම අමතක කරමින් මුදල් හඹායමින් සිටිති.

ඒ නිසාම අභ්‍යන්තරික ආධ්‍යාත්මික ගුණධර්ම අතුරුදහන් වෙමින් පවතී. මෙසේ ගුණධර්ම හෙවත් ධර්මය අතුරුදහන් වීමට හේතු වූ කරුණු වලින් ප්‍රමුඛත්වයෙහි ලා සැලකිය හැකි ප්‍රධාන කරුණු තුනක් ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ අංගුත්තර නිකායේ එන සද්ධර්ම සම්බෝස සූත්‍රයේදී දේශනා කොට ඇත.

- නවාංග ශාස්තෘ ශාසනය ප්‍රගුණ නොකිරීම
- ප්‍රගුණ කළ ධර්මය සවිස්තර වශයෙන් අන්‍යයන්ට දේශනා නොකිරීම.
- ප්‍රගුණ කළ ධර්මය සවිස්තරාත්මකව වාචිකව සම්භාවනාවට පාත්‍ර නොකිරීම යන ඒවාය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රථම රහතන් වහන්සේලා හැටනම (60) අමතා “වරථ හික්ඛවේ වාරිකං බහුජන හිතාය, බහුජන සුබාය, අත්තාය හිතාය, ලෝකානුකම්පාය” (මහණෙනි, සඳහම් වාරිකාවෙහි හැසිරෙන්නා) යනුවෙන් අවවාද දුන් සේක.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පන්සාලිස් වසක් (වසර 45) මුළුල්ලෙහි ස්වකීය ජීවිතයේ දීර්ඝතම කාල පරිච්ඡේදයක් ලෝක සත්වයාට ධර්ම දේශනා කිරීම සඳහා කැප කිරීමෙන්ද පෙන්වා දීමෙන් ද සඳහම් දෙසීම කෙරෙහි විශේෂ ස්ථානයක් හිමිකර දී තිබුණු බවයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කරන හික්කුන් වහන්සේලා පිළිපැදිය යුතු ආකාරය ගැනද යම් යම් අවස්ථාවලදී දේශනා කොට ඇත.

“**ගිහීනමුපක භොත්තානං**
නිව්වාමානිස දානෙතො
කභොච්ච ධර්ම දානෙත

ධර්ම කට්ඨකයින් මගින් ධර්මය කියවීමට සැලැස්වීමද, බණ නොඅසන්නන් ලවා බණ ඇස්සවීම ද, බණ පොත් මිලට ගෙන පුජා කිරීම ද ධර්මය හදාරණ අයට පොත පත සපයාදීමද ධර්මයේ විරස්ථිතිය සඳහා ධර්මය උගන්වන ගුරුවරුන්ට හා ඉගෙන ගන්නා ශිෂ්‍යයින්ට උපකාර කිරීමද පොත්ගුල් (පුස්තකාල) දහම් ශාලා කරවීමද ධර්මයේ ව්‍යාප්තිය හා පැවැත්ම සඳහා කළහැකි කිනම් හෝ දෙයක් වුවත් කිරීමද ධර්ම දානය ලෙස සඳහන් වේ.

හත්ථි පඤ්ඤා සමා අහා - නුවණට සම කල හැකි ඵලියක් නැත

දේශනා කිරීම ද ශ්‍රවණය කිරීම ද උතුම්ය.

• අනුන් හෙළා දකිමක් නොමැතිව අනුන් ගුණ නොනසන කථාවක් කරමිසි දහම් දෙසිය යුතුය. (අන්තානං පරං අනුපහච්ච කථං කථෙස්සාමිති)

මෙම කරුණුපස තමන් තුළ පිහිටා නැත්නම් එම බණ දේශනා කරන හික්කුන් වහන්සේගේ ධර්මදේශනාව ශුද්ධ එකක් නොවන බවත් එය දේශක, ශ්‍රාවක දෙපිරිසටම අවැඩදායක වන බවත් සඳහන් කොට ඇත. සද්ධර්මය දේශනා කිරීම සඳහා පණවනු ලබන හෙවත් සුදානම් කරනු ලබන ධර්මාසනය සුළුකොට තැකිය හැකි ස්ථානයක් හෝ වේදිකාවක් නොවන අතර එය අති උතුම් ආසනයකි.

කෙතරම් බණ දහම් දත් අයෙකු වුවත් අභිධර්මය ප්‍රගුණ නොකර වියත් ධර්ම ධරයෙකු හෝ ධර්ම කථකයෙකු හෝ විය නොහැක. (අභිධම්මික හික්කුයෙව කිර ධම්ම කථිකානම අවසෙසා ධම්ම කථං කථෙන්නාපින ධම්මික ටීකා....

යනාදී වශයෙන් එය ප්‍රථම අභිධර්ම අවුවා ග්‍රන්ථය වන අන්ථසාලිනියෙහි සඳහන් වේ. අභිධර්මය දන්නා බණ කියන්නේ හෝ වේවා නොකියන්නේ හෝ වේවා අන්‍යයන් ඇසූ විටෙක නොවරදවාම ධර්මය කරුණු පැහැදිලි කරන බැවින් එකී හික්කුන් වහන්සේලාම ධර්ම කථකයෝ නම් වෙති.

ත්‍රිපිටකයේ සඳහන් ආකාරයට ධර්ම දේශකයන් වහන්සේලාද ගැඹුරු ධර්මය අර්ථ ගැන්වීම වස් විවිධාකාර වූ අරුත්බර උපමා භාවිතා කළ යුතුවේ. එසේම ධර්ම උපදේශයක් දීමට පෙර තමා ධර්ම ඥානයෙන් පිරිපුන් අයෙකු විය යුතුවේ.

අන්‍යයන්ට ධර්ම දේශනා කරන දේශකයා විසින් කරුණු පහක් ගැන සැලකිලිමත් වියයුතු බව සඳහන් වේ. ඒ අනුව,

• අනුපිලිවෙලින් කථාවක් කරන්නෙමැයි අන්‍යයන්ට දහම් දෙසිය යුතුය.

• ඒ ඒ අර්ථයට සෑහෙන කරුණු දක්වා කරන කථාවක්

• කරන්නෙමැයි අන්‍යයන් හට දහම් දේශනා කළ යුතුය.

• අනුකම්පා නිසා කරන කථාවක් කරන්නෙමිසි අන්‍යයන් හට දහම් දෙසිය යුතුය.

• ආම්සයක් බලාපොරොත්තු නොවන කථාවක් කරමිසි අන්‍යයන් හට දහම් දෙසිය යුතුය.

• තමාගේ හා අන්‍යයන්ගේ ගුණ නොනසන කතාවක් කරමිසි අන්‍යයන්ට දහම් දෙසිය යුතුය.

බුදු සිරිතට අනුව එහි ස්වභාවය මෙසේ පැහැදිලි කොට ඇත.

• බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමුව ධර්මය අවබෝධ කොට ගෙන දෙවනුව ලෝක සත්වයාට ධර්මය අවබෝධ කරවූහ. (බුද්ධො සොහභවා බෝධාය ධම්මං දෙසෙති)

• පළමුව දමනය වී දෙවනුව ලෝකය දමනය කරවූහ. (දන්නො සො හභවා දමථාය ධම්මං දෙසෙති)

• තමා පළමුව ශාන්ත බවට පැමිණ දෙවනුව ලෝකයා තම තත්වයට පත් කළහ. (සන්නො සෝ හභවා සමථාය ධම්මං දෙසෙති)

• පළමුව සසර තරණය කොට නිමවා දෙවනුව ලෝකයාට ඒ ධර්මය දේශනා කළහ. (තිණ්ණො සො හභවා තරණය ධම්මං දෙසෙති)

ඉහතින් සඳහන් කළ ආකාරයට ධර්ම දේශකයන් වහන්සේලා ගැන කරුණු දැක්වූවා පමණක් නොව ධර්මය අසන හෙවත් ශ්‍රවණය කරන අයද ඒ සඳහා පැවතිය යුතු ආකාරය ගැන සූත්‍ර දේශනාවල සඳහන් කොට ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් "දුතියසම්මන්තනියාම" නම් සූත්‍රයෙහි විස්තර වශයෙන් කරුණු සඳහන් වේ. ඒ අනුව,

- ධර්ම කථාවට පරිභව

• නිතරම දොස් දකිමේ අපේක්ෂාවෙන්ම සිටින අයෙකු බැවිනි. (කථං පරිභොති)

• ධර්ම දේශකයාට පරිභව කරන සුළු පුද්ගලයා ධර්මය තේරුම් නොගන්නා අතර ඔහු කථකයා කෙරෙහි ද්වේෂයෙන් පසුවන නිසා ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමට සිත යොමු නොවේ. (කථිතං පරිභොති)

• තමාටම පරිභව කරගන්නා පුද්ගලයා ධර්මය තේරුම් නොගනියි. ධර්මය තේරුම් ගැනීමට යෝග්‍ය පුද්ගලයෙකු ලෙසින් තම අගය නොදකීම එයට හේතුවයි. (අන්තානං පරිභොති)

• දුෂ්ප්‍රාඥ, ජඩ පුද්ගලයාද ධර්මය අවබෝධයෙහි අසමත් අයකු වේ. ඊට හේතුව ඔහු ව්‍යවහාරික ප්‍රඥාවක් නැති මන්ද බුද්ධික අයෙකු වන බැවිනි. (දුප්පඤ්ඤා හොති ඡාලො ඵලමුගො)

මෙම පස්දෙනා ගෙන් සිව්වැන්නා හැර අනිකුත් සෑමට මේ පීචිතයේදීම දහම් අවබෝධයට අවශ්‍ය ව්‍යාචාරණය සකස් කරගැනීමේ ශක්තියක් ඇත. අව්‍යාජ විවාහ මනසකින් ක්‍රියාකරන සියලුම දෙනාහටම ධර්මාවබෝධය ලැබිය හැකි බව මේ අනුව පැහැදිලි වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ

අංගුත්තර නිකායේ අනුරුද්ධ සූත්‍රයෙහි (පඤ්ඤාවන්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස) යනුවෙන් ධර්මය නුවණැත්තන්ට මිස අනුවණයන්ට නොවේ කියා දේශනා කොට ඇත. බුදු සමයෙහි දහම් ඇසීම සිදුවිය යුත්තේ පහත දැක්වෙන කරුණු වලින් යුක්තව බව දක්වා තිබේ. ඒ අනුව,

- **අයුධො (කැවැත්මින් නොබව)**
- **උජුජානිනො (අවටක ධර්මාවැසිති යුතු බව)**
- **අමාගාචි (ව්‍යාජ මුහුණුවරකින් නොබව)**

මෙසේ දහම් අසන පුද්ගලයාට අනුශාසනා කළ පරිදි ක්‍රියා කළහැකිය. එසේ හෙයින් ඇසූ ධර්මය වැඩිකල් නොගොස් තමාගේම ඥානයක් බවට පත්කර ගත හැකිවේ. මෙසේ බුදුදහම නුවණැත්තන් සඳහා පමණක් යැයි කීමෙන් අර්ථවත් වනුයේ ධර්මය සියලු දෙනාටම අන්විදිය හැකි අනුභූතියක් බවට පත්කර ගත හැකි බවයි.

ධර්ම ශ්‍රවණයෙහි ආනිසංස පිළිබඳව ද කරුණු සඳහන් වී ඇත.

"පඤ්චවේ තිකඛවේ ආනිසංසා ධම්මඝවණේ, කතවේ පඤ්ච, අස්සුතං යුණාති, යුතං ජර්ගොදුපෙති, කංඛං විතර්ති, දුට්ඨිං උජුං කණ්ඨති, විත්තඛස්ස පඤ්චති. ඉමෙ ඛො තිකඛවේ පඤ්ච ආනිසංසා ධම්ම ඝවණේ"

යනුවෙන් නොඇසූ දෑ අසන්නට ලැබීමය. ඇසූ දෑ පිරිසිදු වීමය. සැක දුරුවීමය. දෘෂ්ටිය සෘජු වීමය. සිත පැහැදීමය. යන ආනිසංස පස දහම් ඇසීමෙන් ලැබෙන බව සඳහන් වේ. එසේම,

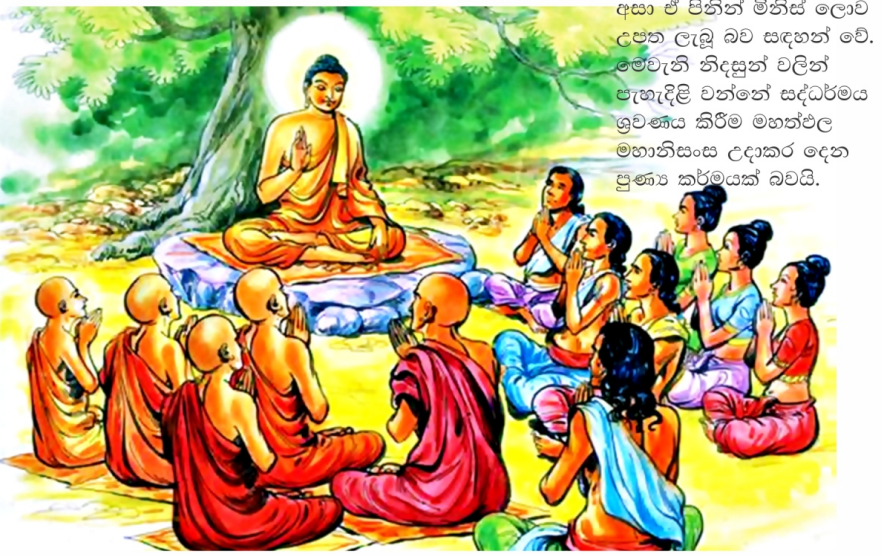
සුද්ධම්ම චෙය්‍යනා කාලෙ - සාධු සාධුති ආරුහනො මුඛනො හිබ්බන්තති ගන්ධො - උප්පලංච යථොදකෙ

යන ආකාරයට දහම් දේශනා කරන අවස්ථාවේ සාධකාර දෙන පින්වතාගේ මුඛයෙන් මානෙල් මල් සුවඳ වහනය වන බව දැක්වෙන කථා වස්තුවක් මනෝරථ පූරණ නම් වූ අංගුත්තර නිකායේ අටුවාවේ සඳහන් වේ.

දානාදී පිංකම් වලින් ලැබෙන යම් ආනිසංසයක් වේද, ඒ සියල්ලම දහම් දෙසීමේ කුසලයාගේ ඵල වශයෙන් ලැබේ. එසේම ප්‍රඥාව ලැබීමට විශේෂ ඵලයක් වන්නේ බණ දේශනා කිරීමයි. මේ සඳහා විවිධාකාර වූ උදාහරණ සූත්‍ර දේශනාවල දැක්වේ.

මිම්පා නුවර ගන්ගර නම් පොකුණෙහි විසූ මැටියෙක් දහම් දේශනා කරන හඬ පමණක් අසා දෙව්ලොව උපන් බව විමානවත්ථු ප්‍රකරණයෙහි සඳහන් වේ.

තිස් පව්වෙහි විසූ පන්සියයක් පමණ කිරිවවුලන් සතුව සිතින් දහම් දෙසන හඬ පමණක් අසා ඒ පිතින් මිනිස් ලොව උපත ලැබූ බව සඳහන් වේ. මෙවැනි නිදසුන් වලින් පැහැදිලි වන්නේ සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීම මහත්ඵල මහානිසංස උදාකර දෙන පුණ්‍ය කර්මයක් බවයි.

මලක් නොවුණාට කමක් නෑ නුඹ දුවේ...

දැන කරගැට මතු වුණාදෙන් සිලිටි ගත හැඩි දඩි වුණාදෙන් මලක් නොවුණට කමක් නෑ නුඹ සුවඳ නොතකන ලෝකයේ....

ගේය පද සිඩිනි මාකස් ඩයස් සංගීතය හා තනුව විශාරද ගුණදාස කපුගේ ගායනය ජගත් වික්‍රමසිංහ

දැස මිණි කැන් විසිරුණාදෙන් කෝල හසරැල් බොඳ වුණාදෙන් සඳක් නොවුණට කමක් නෑ නුඹ එළිය නොදකින ලෝකයේ.....

දෙනොල මී බිඳු වියළිණාදෙන් තෙපුල් මධු ගී ගොළු වුණාදෙන් ගගක් නොවුණට කමක් නෑ නුඹ පවස නොසිඳෙන ලෝකයේ.....

සිඩිනි මාකස් ඩයස් ගී පද රචකයෙකු ලෙස දොරට වැඩියේ 1984 වසරේ රකුණු සේවයට වෙනුවෙන් රචනා කළ සිප්හල සෙවනෙ ගීතයෙනි.
ඔහු විසින් ටෙලි භාට්‍ය කිහිපයකට ද තේමා ගීත රචනා කර තිබේ. සමහල රැනක් සහ සිංදු මිහිරු ළමා ගීත සංයුක්ත තරට දෙකක් එළි දක්වා ඇති ඔහු ළමා ශ්‍රවණ රැසක්ද රචනා කර තිබේ.
අද ඔබට හඳුන්වා දෙන දැනේ කරගැට මතු වුණා දෙන්” ගීතය ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රවණ විදුලි සංස්ථාවේ රජරට සේවය බිහි කළ හොඳම ගීත 07 න් එකක් ලෙස සම්මානයට පාත්‍ර විය. මෙහි මුල් ගායනය ජයතිලක බණ්ඩාරයන් සිදු කළ අතර සෙනෙහසේ මල් ” සංයුක්ත තරටියට ගීතය ගායනා කරන්නේ ජගත් වික්‍රමසිංහයන් විසිනි.

මලක ගති ස්වභාවය උරුම කරගන්නා නිසාම කාන්තාවට අවට සමාජයේ උවදුරු වලට මුහුණ දෙන්නට සිදුවේ. කාන්තාව මලක් වුවද අවට ඇත්තේ විෂ කටු පඳුරුය. සමනලයින්, බඹරුන්, මීමැස්සන් පවා උත්සහා ගන්නේ මලෙහි රොන් උරාගෙන ඉවත යන්නටය.

බණ්ඩාර ඇහැලියගොඩ විවහ දිවියට එළඹෙන තම දියණියට අපූර්ව ගීතයක් රචනා කරයි.
 “මං මලක් සේ නුඹ නොහැදුවේ පෙනි හැලී පරවෙන නිසාමයි” යනුවෙන් ඔහු පවසයි.

ඉන් විහිදුවන්නේ මෘදු බවයි. අඳුර දුරලන සොඳුරු සෞම්‍ය සඳට ළඳක් උපමා කළද ආලෝකයේ වටිනාකම නොහඳුණන ලොවක සඳක් වීමෙන් එලක් නැත. කෝලබව, මෘදු බව රැදුණු පෙම්වතියකට වර්තමාන සමාජයේ ඉඩක් නැත.

සිඩිනි මාකස් දියණියට “මලක් නොවුණට කමක් නෑ” යයි පවසන්නේ මේ නිසාමය.

අතීතයේ ලදකගේ අගනාකම් ලෙස සැලකූ යහපත් ගතිගුණ අද සමාජයේ පෙම්වතෙකුට අවැසි නැත. ආදරය නොව, රාගයෙන් මුසපත් වූ ඔවුන්ට අවශ්‍යවන්නේ තම හැඟීම් සන්තර්පනය කරගැනීම පමණි. එනිසා එවන් මිනිසුන් හමුවේ සඳක් නොවුණට කමක් නැත. කොතරම් යහපත් දේ කළත් එහි වටිනාකමක් නොමැති ලොවක ළඳක් නිර්ලෝභීව කටයුතු කිරීමෙන් එලක් නැත. එවන් ලොවක මදුර බවෙන්, සෞම්‍ය බවෙන් එලක් නැත. මේ නිසා ගගක් නොවුණට කමක් නැත.

අතීතයේ සවර්ණාභරණයෙන් සැරසුණු ළදකට අගනා මාණික්‍යයක්ද අතින් ගෙන තනිවම දෙවුන්දර තුඩුවේ සිට පේදුරු තුඩුවට ගමන් කිරීමේ හැකියාව තිබුණි. නමුත් සංවර්ධනයෙන් වඩාත් ඉදිරියට පැමිණි වර්තමානයේ එලෙස බියක් සැකයක් නැතිව ගමන් කරන්නට තරුණියකට නොව පිරිමි අයෙකුටවත් නොහැක. සංවර්ධිත ලෝකයේ උභය සංවර්ධිත මනසක් ඇති මිනිසුන්ගේ අවකල් ක්‍රියා නිසා නිරන්තරයෙන් බියෙන් සැකයෙන් වෙසෙන්නට අපට සිදු වී තිබේ. මෙවන් කුරු විෂම සාමාජික ජීවත් වෙන්නට නම් ඒ අනුව අප හැඩගැසිය යුතුය. පරිසරයට අනුගත විය නොහැකි ජීවිත පරිසරයෙන් වඳ වී යන බවට වූ ඩාවින්ගේ අදහස අනුව සමාජයේ හිරිහැර වලට එරෙහිව නැගී සිටිය නොහැකි අය අධමයින්ගේ ගොදුරක් බවට පත් වී විනාශ වී යයි. මේ නිසා සිඩිනි මාකස්” පවසන පරිදිම සුවඳ නොතකන නොදනෙන ලොවක මලක් වීමෙන් එලක් නැත. බණ්ඩාර ඇහැලියගොඩ විවහ දිවියට එළඹෙන තම දියණියට අපූර්ව ගීතයක් රචනා කරයි.

අතීතයේ වනිතාව වනාහි පියාගෙන්, සැමියාගෙන්, යැපෙන්නියකි. ඇයට පැවරුනේ නිවසේ කටයුතු හා දරුවන් බිහිකිරීමේ හා පෝෂණය කාර්යයි. එහෙත් විවෘත ආර්ථිකයේ දහසකුත් ආර්ථික ගැටළු මැද කාන්තාවන්ටද රැකියාවක නිරතවීමට සිදුවී තිබේ. ඒ නිසා විවිධාකාර ස්වරූපයේ විෂම අදහස් ඇති මිනිසුන් හා එක්ව සේවය කරන්නට සිදුවී තිබේ. ඒ නිසා නොසැලෙන මනසකින් නොබියව කටයුතු කරන්නට සිදු වෙයි. ඇතුම් විට තම ආත්ම ගරුත්වය ආරක්‍ෂා කරගන්නට රළු ස්වරූපයන් පෙනී සිටින්නට ද සිදුවේ.

සිඩිනි මාකස් ඩයස් සිය ගී පද රචනාව තුළින් වත්මන් සමාජයේ නොපෙනෙන අඳුරු තැන් සියුම්ව පෙන්වා දෙමින් දියණිවරුන්ට අපූර්ව උපදේශයක් ලබාදෙයි. ඇතමුන් මෙය කාන්තාවන්ගේ සාම්ප්‍රධායික ස්වරූපය වෙනස් කිරීමට ගත් උත්සහයක් ලෙස දකින්නට පුළුවන. එහෙත් ගැටළුකාරී සමාජයක නොවැටී සිටින්නට නම් දියණිවරු වෙනස් විය යුතුය. නැති නම් ඇය පෙනි හැලී පරවෙන මලක් සේ මියදෙනු නිසැකය. සියලු බාධක හමුවේ නොසැලී සිටින්නට නම් ඇය සිත දඩි කර ගත යුතුය. එහෙත් තම යහපත් ගති ගුණ තමා තුළම තබා ගත යුතුය.

“මං මලක් සේ නුඹ නොහැදුවේ පෙනි හැලී පරවෙන නිසාමයි” යනුවෙන් ඔහු පවසයි. සිඩිනි මාකස් දියණියට “මලක් නොවුණට කමක් නෑ” යයි පවසන්නේ මේ නිසාමය.

එමෙන්ම අතීතයේ පුරුෂ පාර්ශවයට හා කාන්තා පාර්ශවයට යැයි වෙන් කර තිබූ රැකියා හා කාර්යයන් පිළිබඳ දැනුවත් වීම නිසා ස්වාධීනව ජීවත් වීමටත් නොබියව තම ආරක්‍ෂාව සලසාගෙන ජීවත් වීමටත් හැකිය. මේ නිසා දැනේ කරගැට මතු වුවත් කම් නැත.

විශාරද ගුණදාස කපුගේ කලාකරුවාගේ සංගීතය හා තනුවත් ජගත් වික්‍රමසිංහගේ ගැයුමත් සිඩිනි මාකස්ගේ අරමුණ සාක්ෂාත් කරන්නට සමත් වී තිබේ.

“ කෝලබව, මෘදු බව රැදුණු පෙම්වතියකට වර්තමාන සමාජයේ ඉඩක් නැත. අතීතයේ ළදකගේ අගනාකම් ලෙස සැලකූ යහපත් ගතිගුණ අද සමාජයේ පෙම්වතෙකුට අවැසි නැත ”

චාමිකා ජනානි ද සිල්වා

වැඩි ආයුෂ

ලබන්න

කෙලෙස් දුරලන්න

මනුෂ්‍ය චිත්ත සන්තානයේ කෙලෙස් වැඩිවන විට මනුෂ්‍ය ආයුෂ අඩුවන අතර, මනුෂ්‍ය චිත්ත සන්තානයේ කෙලෙස් අඩුවන විට මනුෂ්‍ය ආයුෂ වැඩි වේ. මේ අනුව කෙලෙස් සහ ආයුෂ අතර ඇත්තේ ප්‍රතිලෝම හෙවත් ඍණ සම්බන්ධයකි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ, දීඝනිකායේ එන වක්කවත්ති සිංහනාද සූත්‍රය (බු.ජ.ත්‍රි.දී.නි.3 -පි.අ 96) තුළින් මේ බව වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි වේ.

මහත් සම්පත් ඇති, දීර්ඝ ආයුෂ ඇති සක්විති රජ කෙනෙකුගේ වුවද සක්විති සම්පත් අතුරුදහන් වන බව එම සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. සක්විති රජකෙනෙකුට රත්න හතක් ඇත. එනම්,

- චක්‍රරත්නය (සාද්ධිමත් රථයකි),
- හස්තීරත්නය (සාද්ධිමත් ඇතෙකි),
- අශ්වරත්නය (සාද්ධිමත් අශ්වයෙකි),
- මණිරත්නය (ආලෝකමත් මැණිකකි),
- ස්ත්‍රී රත්නය (මනවඩනා ස්ත්‍රියකි),
- ගෘහපති රත්නය (නිදාන දකින, කර්ම විපාක දකින දිවැස් ඇති ගෘහපතියෙකි),
- ප්‍රජාපායකරත්නය (ප්‍රඥාවන්ත, ව්‍යාකෘත රජුට අවශ්‍යම ආකාරයටම රාජ්‍ය පාලනය කරන පුත්‍රයෙකි).

සක්විති රාජ සම්පත් අභිමිචන බවට වන පෙර නිමිත්ත වශයෙන් චක්‍රරත්නය තිබුණ තැනින් පසුපසට ගොස් අහසට නැගී පවතී. චක්‍රරත්නය වෙනස් වූ විට සක්විති රජතුමා තව බොහෝ කලක් ජීවත්විය නොහැකි බව දැනගෙන, තම පුත්‍ර රත්නයට රජකම භාර දී හිසරැවුල් බා, කසාවත් හැඳ, ගිහිගෙය හැරදා තපස් බවට පත් වේ. ඉන් සතියකින් චක්‍රරත්නය අතුරුදහන් වේ.

පසුව නව රජු (පෙර රජුගේ පුතා) නුවණැත්තන්ගේ උපදෙස් මත සක්විති වත් හෙවත් නැවත සක්විති සම්පත්තින් ලැබෙන කුසල කර්මයන් සිදුකර අභිමි වූ චක්‍රරත්නය ඇතුළු අනෙකුත් සක්විති සම්පත්තින් ලබාගනී. පසුව දීර්ඝ කාලයක් රජකම් කර පියා අනුව යමින් චක්‍රරත්නය තිබුණ තැනින් වෙනස් වූ කල්හි තම පුත්‍රයාට රජකම භාර දී ඔහු ද තපස් රකින්නට යයි.

පසුව ඔහුගේ පුත්‍ර රත්නය සක්විති වත් පුරා නැවත සක්විති සම්පත් ලබාගනී. හත්වෙනි සක්විති රජු ද මෙසේ ක්‍රියා කලේය. නමුත් ඔහුගේ පුත් සක්විති වත් නිසි ලෙස පිරුවේ නැත. දිලින්දන්ට ධනය නොදුන්නේය. එබැවින් දිලිඳුබව වැඩි විය. පසුව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් කෙලෙස් වැඩිවී මනුෂ්‍යයන්ගේ ආයුෂ පිරිහිණි.

දිලිඳුකම වැඩි වූ විට මිනිසුන් අත්සතු දේ සොරකම් කරන්නට (අදත්තාදානය) පටන් ගත්හ. දිලිඳුකම නිසා සොරකම් කළ බව රජුට දැනුම් දුන් විට සොරකම් කළ අයට රජු ධනය දී යහපතෙහි යෙදවීය. නමුත් රජු සොරකම් කළ අයට ධනය දෙන බව දැනගත් අන් මිනිසුන්ද සොරකම් කරන්න පටන් ගත්හ.

සොරකම වැඩි වූ බැවින් රජතුමා වධකයන් ලවා සොරුන්ගේ ගෙල සිඳින ලදී. පසුව වැසියන්ද එය අනුගමනය කරමින් අවි ආයුධ සාදාගෙන (අවි දැරීම සහ ප්‍රාණඝාතය) සොරකම් කළ අයගේ දිවි තොර කළේය. මෙසේ අකුසලයන් සමාදන් වූ සත්වයන්ගේ ආයුෂය සහ වර්ණය පිරිහිණි. අවුරුදු අසූ දහසක් (80,000) ආයුෂ තිබූ මිනිසුන්ගේ ආයුෂ හතලිස් දහස (40,000) දක්වා අඩු විය.

මෙසේ සොරකම් කළ පුද්ගලයන් එසේ සොරකම් නොකළ බවට දැන දැන ම බොරු කියන (මුසාවාද) ලදී. එසේ කාලයක් ගිය කල්හි මනුෂ්‍ය ආයුෂ අවුරුදු හතලිස්

දහසේ(40,000) සිට විසි දහස(20,000) දක්වා අඩු විය. මෙසේ 'අසවලා සොරකම් කළා යැයි අන් අය කේලාම් (පිසුනාවාව) කිවේය. එසේ කාලයක් යන විට ආයුෂ අවුරුදු විසි දහසේ (20,000) සිට දස දහස (10,000) දක්වා අඩු විය.

අවුරුදු දසදහසේ කාලයේ සමහර මිනිසුන් වර්ණවත් වේ. සමහරු දුර්වර්ණ වේ. දුර්වර්ණ අය, වර්ණවත් අය දෙස බලා රාග සිත් ඇති කරගෙන කාමය වරදවා (කාමමිථ්‍යාවාරයේ) හැසිරෙන්නේය. කාලයක් මෙසේ ගතවන විට අවුරුදු දස දහසේ (10,000) ආයුෂය අවුරුදු පන් දහස (5,000) දක්වා අඩු විය.

මෙසේ සිටින සත්වයන් පරුෂ වචන සහ හිස් වචන (පරුසා වාචා සහ සම්ඵප්පලාපා) කියන්නට පටන් ගත්හ. මෙසේ කාලයක් ඇවැමෙන් ආයුෂ අවුරුදු පන්දහසේ (5,000) සිට දෙදහස් පන්සියක් (2,500) දක්වා අඩු විය.

අවුරුදු දෙදහස් පන්සියක්(2,500) ආයුෂ ඇති සත්වයන්ගේ චිත්තයේ යමක් අභිද්‍යාව ද, තැපේවා මැරේවා යි සිතන ව්‍යාපාදය ද හටගන්නා ලදී. මෙසේ විප්‍රලබව පත්වන විට ආයුෂය අවුරුදු දහසක් (1,000) දක්වා අඩු විය.

පසුව දුන් දේ විපාක නැත යනාදී මිත්‍යාදාෂ්ටීන් හටගත් නිසා අවුරුදු දහසේ (1,000) ආයුෂය අවුරුදු පන්සිය (500) දක්වා අඩු විය.

පසුව අධර්ම රාගය, විෂම ලෝභය සහ මිත්‍යා ධර්මයන් වැඩී ගිය කල්හි අවුරුදු පන්සියයේ (500) ආයුෂ ඇතැමුන්ට දෙසිය පනහක් (250)ක් ද, ඇතැමුන්ට දෙසියක් (200)ක් ද, දක්වා අඩු විය. ඉන් පසුව මවට/පියාට නොසැලකීම, මහණ බමුණන්ට ගරු නොකිරීම, වැඩිහිටියන්ට ගරු නොකිරීම යන අකුසල දහම් වැඩීමට ගිය කල්හි ආයුෂය අවුරුදු සියය (100) දක්වා අඩු විය.

තව තවත් පාප ධර්මයන් වැඩී ගොස් මිනිස් ආයුෂ අවුරුදු දහසක් (10) බවට පත් විය. මෙකල

අවුරුදු පහේ (5) දී කුමරියෝ පතිකුලයට යයි. ආහාර වල රසයන් අතුරුදහන් වේ. කුසල්/පින් යන නමින් අසන්නට නොලැබෙයි. මව, පුංචි අම්මා, නැන්දා, සහෝදරිය යන්න තැකීමක් නොකර එළවන්, බැටළුවන්, කුකුළන්, ඌරන්, බල්ලන්, හිවලුන් මෙන් ඔවුනොවුන් කාමයේ හැසිරෙයි.

සෑම දෙනා කෙරෙහිම දැඩි චෛර්යක් සිතේ හටගනී. වැද්දෙකුට මුවෙක් දකින විට මරන්න සිතෙන්නේ යම් සේද, එසේ එකිනෙකා සත් දවසක් කපා කොටා මරාගනී. මෙය ආයුධ වලින් සිදුවන අන්තර් කල්ප විනාශයකි. එහිදී පෘථිවිය විනාශ නොවේ. සත්වයන් විනාශ වේ. පෘථිවිය විනාශ වන්නේ මහා කල්ප විනාශයේදීය.

මේ අතරින් යම් කණ්ඩායමක් 'අභි කිසිවෙකුගේ දිවි තොර නො කරමු, අන් අයත් අපගේ දිවි තොර නොකෙරේවා සිතා කැලෑ, ගල්ගුහා ආදියට ගොස් දිවි රැක ගනිති. සත් දවසක් වනයේ එලවැල අනුභවකොට ජීවත් වෙති. තමන් අකුසල් දහම් සමාදන් වූ බැවින්, මෙවන් ඥාති විනාශයක් වුවා යැයි සිතා කුසල් දහම් වඩන්නට සිත් යොමා ගන්නාහ.

පසුව ඔවුන් ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන්වෙයි. එසේ සමාදන් වීමෙන් කාලයක් ගතවීමෙන් ආයුෂය සහ වර්ණය වැඩෙයි. අවුරුදු දහස (10) අවුරුදු විස්ස (20) දක්වා වැඩී වේ. පසුව ඔවුන් අදත්තාදානයෙන් වෙන්වෙයි. මෙසේ සමාදන් වීමෙන් අවුරුදු විස්සේ (20) ආයුෂ අවුරුදු හතලිහ (40) දක්වා වැඩී වේ.

ඔවුන් පසුව කාමය වරදවා හැසිරීමෙන් වැළකෙයි. එහිදී අවුරුදු හතලිහේ (40) ආයුෂ අවුරුදු අසූව (80) දක්වා වැඩී වේ. ඉන් පසුව බොරැකීමෙන් වැළකෙයි. එවිට ආයුෂය අවුරුදු අසූවේ (80) සිට එකසිය හැට (160) දක්වා වැඩී වේ.

පසුව ඔවුන් කේලාම් කීමෙන් වැළකෙයි. එවිට ආයුෂ අවුරුදු එකසිය හැටේ (160) සිට අවුරුදු තුන්සිය විස්ස (320) දක්වා වැඩී වේ. පසුව ඔවුන් පරුසාවාවයෙන් වැළකෙයි. එවිට ආයුෂ අවුරුදු තුන්සිය විස්සේ(320) සිට අවුරුදු හයසිය හතලිහ(640) දක්වා වැඩී වේ. පසුව හිස්වචන කීමෙන් වැළකෙන ඔවුන්ගේ ආයුෂ අවුරුදු හයසිය හතලිසේ (640) සිට දෙදහස (2,000) දක්වා වැඩී වේ.

පසුව අභිද්‍යාවෙන් ද වැළකෙන ඔවුන්ගේ ආයුෂ අවුරුදු භාර දහස(4000) දක්වා වැඩී වේ. පසුව ව්‍යාපාදය ද බැහැර කරයි. එවිට ආයුෂ අවුරුදු අට දහස (8,000) දක්වා වැඩී වේ. පසුව ඔවුන් මිථ්‍යා දාෂ්ටියද බැහැර කරන අතර, ආයුෂය අවුරුදු විසි දහස (20,000) දක්වා ඉහල යයි.

පසුව අධර්ම රාගය, විෂම ලෝභය, මිථ්‍යා ධර්මය බැහැර කරන මොවුන්ගේ ආයුෂ අවුරුදු හතලිස් දහස (40,000) දක්වා වැඩී වේ. පසුව ඔවුන් මවට/ පියාට සත්කාර කරයි, මහණ බමුණන්ට සත්කාර කරයි, වැඩිහිටියන්ට ගරුකරයි. මෙසේ කුසලය සමාදන් වන විට ඔවුන්ගේ ආයුෂ අවුරුදු අසූ දහස(80,000) දක්වා වැඩී වේ.

මෙසේ මිනිසුන්ගේ ආයුෂය අවුරුදු අසූ දහස වන විට අවුරුදු පන්සියසක් (500) කුමරියෝ පතිකුලයට යති.මේ කාලයේදීත් තෘෂ්ණාව, බඩගින්න, මහලුම් යන ආබාධ මනුෂ්‍යයන්ට පවතී. මිනිසාගේ උපරිම ආයුෂ අසංඛ්‍යයයකි. එනම් එකයි බිංදු එකසිය හතලිහකි. අවම ආයුෂ අවුරුදු දහසකි. මෙසේ ආයුෂ අවුරුදු දහසේ සිට අසංඛ්‍යය දක්වා වැඩිවී නැවත අවුරුදු දහස දක්වා අඩුවන කාලය අන්තර් කල්පයක් වේ. එවැනි අන්තර් කල්ප හැටහතරේ ඒවා හතරක්(64 X 4) මහා කල්පයකට ඇත.

මෙවන් දීර්ඝ කාලයන් කොතරම් පසුකර ඇති ද යන්න අප නොදනී. වතුරාර්යය සත්‍ය අවබෝධ කර නොගතහොත් තව කොතරම් කාලයක් දුක් විඳිමින් සසරේ සැරිසරන්නට සිදුවේ ද කියා නොදනී. සසර ගමනේ යන අයට බුද්ධ සාසනයක් ලැබෙන්නේ කලාතුරකිනි. වහ වහා ඉන් ප්‍රයෝජනය ගනිමු.

පූජ්‍ය මැල්සිරිපුර ධම්මකුසල හිමි ආර්ය නිකේතනය කන්තිමහර, වතුරැගම

නිදුක් නිරෝගී සුවයට බොදු පිළිවෙත් පිළිපදිම

කුන් ලොවක් සහනා වදාළ ශාන්ති නායක අමාත්‍ය ජනරාජ වික්‍රමසිංහ මහතරු මහත්මයාණන් වහන්සේගේ බුදු බණ අනුව මෙලොව උතුම්ම ලාභය නිරෝගී බවයි. ඒ බව බුදුරදුන් ධම්ම පදයේ 15 වන වර්ගය වන සුඛ වර්ගයේදී පෙන්වා දී ඇත.

මෙලොව උපන් පාඨගුණ සියල්ලෝම උම්මත්තකයන් ලෙසින් (පිස්සන්)වරෙක බුදුරදුන් හඳුන්වා දී ඇත. එනිසාම බුදු දහම නිරෝගී බව ඉතා ඉහළින් අගය කොට ඇත. එනිසාම බුදු දහම නිරෝගී බව ඉතා ඉහළින් අගය කොට ඇත. එනිසාම බුදු දහම නිරෝගී බව ඉතා ඉහළින් අගය කොට ඇත.

සකල සත්වයා සසර දුකින් මුදවමින් සැතපීමෙන් පීඩන් වීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට වටිනා ඖෂධයක් පෙන්වා දුන්හ. එය අන් කිසිවක් නොව. ධර්මය නම් වූ ඖෂධයයි.

සිටින රහතන් වහන්සේලා හැර වෙන කිසිවෙක් සොයා ගත නොහැකි බවයි.

“තෙ හිකඩවේ සත්තා දුල්ලහා ලොකස්මිං යෙ චේතසිකේන රෝගේන මුහුත්තංපි ආරෝග්‍යං පාටිජානාති අක්ඛංඤා ඛිණාසවෙති”

මේ අනුව නිරෝගී සුවය යෙහි අවස්ථා දෙකක් අපට හඳුනා ගත හැක.

1. කායික නිරෝගී බව
2. මානසික නිරෝගී බව

පුද්ගල නිරෝගී බව සඳහා බුදුරදුන් ක්‍රම කුනාකට ප්‍රතිකාර කොට ඇත.

- කායික ඖෂධ ප්‍රතිකාර
- මානසික ප්‍රතිකාර

තෙරුන් වහන්සේලා රෝගී වූ විට සුවපත් කිරීම සඳහාය.

“උට්ඨාහි වායස්මා මහා කස්සපො තම්හා ආබාධා තථා පහිනො වායස්මතො මහා කස්සපස්ස සෝ ආබාධො අහොසී”

“තම්හා ආබාධා තථා පහිනොව හගවතො සෝ ආබාධො අහෝසී”

යන්නෙන් ඒ බව පැහැදිලි වේ.

බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන අවම ශීල ශික්‍ෂණය ගේහසික නිත්‍ය වූ පංච ශීලයයි. එහි ඇතුළත් නෙවන හා පස්වන ශික්‍ෂා පද පුද්ගල කායික හා මානසික නිරෝගී භාවය සඳහා පාදක වේ.

කාම මිච්ඡාචාරය අනේකාකාර වූ

එනිසාම බුදුරදුන් “වෙජ්ජුපටො පිතවරෝ” යනුවෙන් වෛද්‍යවරයෙකුට උපමා කොට ඇත. ලෝවැඩ සඟරා කතුවර විදාගම මහා මෙමත්‍රෙය හිමි බුදුරදුන් “සත්භට වන බව දුකට වෙදාණන්” යනුවෙන් ද හඳුන්වා ඇත.

කායික නිරෝගී බව සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පරිසරය පවිත්‍රව තබා ගැනීම, පිරිසිදු ජලය පරිභරණය, පමණ දැන ආහාර ගැනීම, යහපත් සෞඛ්‍ය පුරුදු අනුගමනය, බුදුරදුන් අනුදන වදාරා ඇත. එමෙන්ම මානසික වෙදාණන් උදා කරන එකම බෞද්ධ පිළිවෙත භාවනාවයි.

පෙර කී ලෙස පාඨගුණ අපි හැම රෝගීන්ය. කායික මෙන්ම මානසික රෝග වලින් නිරතුරුවම පෙළේ. එබැවින් එබඳු රෝගීන් පිළිබඳව

නො කළ යුතුය.

4. රෝගියාගේ මළ මුහු අතපත ගැමට පිළිකුල් නොකළ යුතුය.
5. රෝගියෙකුගේ සිතෙහි ධේරු සැතපීම සකුට උපදින කතාවෙහි සමන් විය යුතුය.

එමෙන්ම රෝගියෙකු තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග පහක් ද පෙන්වා දුන්හ.

1. රෝගියා තමාට හිතකර දේ පමණක් ගත යුතුය.
2. එම හිතකර දේවල්හි පමණ දැනගත යුතුය.
3. නියමිත වේලාවට බෙහෙත් පාවිච්චි කළ යුතුය.
4. රෝගයෙහි නියම තත්වය උපස්ථායකයාට දැන්විය යුතුය.
5. දුක් වේදනා විඳි ගැනීමට ධේරුයෙන් උපදවා ගත යුතුය.

“යේ කේච්චි ඕසදා ලෝකේ විජජති විවිධාපුථු ධම්මෝසධ සමං නන්ථි එවං පිබථ හිකඩවො”

ලෝකයේ කොපමණ ඖෂධ වර්ග ඇතත් ධර්මය හා සමාන ඖෂධයක් නැත. එම උතුම් ඖෂධය පානය කරන්න යනුවෙන් දේශිතය.

අංගුත්තර නිකායේ වතුන් නිපාතයේ රෝග සූත්‍රයේදී බුදුරදුන් පෙන්වා දෙන්නේ මෙලොව කායික රෝග වලින් නොපෙළී දස වසරක්, විසි වසරක්, තිස් වසරක්, හතළිස් වසරක්, පනස් වසරක් පමණක් නොවෙයි සියක් වසරක් නිරෝගීව සිටිය ද එක මොහොතක් මානසික රෝගවලින් (හිතේ ලෙඩින්) නොපෙළී පීඩා නොවිඳ

“අංගුත්තර නිකායේ වතුන් නිපාතයේ රෝග සූත්‍රයේදී බුදුරදුන් පෙන්වා දෙන්නේ මෙලොව කායික රෝග වලින් නොපෙළී දස වසරක්, විසි වසරක්, තිස් වසරක්, හතළිස් වසරක්, පනස් වසරක් පමණක් නොවෙයි සියක් වසරක් නිරෝගීව සිටිය ද එක මොහොතක් මානසික රෝගවලින් (හිතේ ලෙඩින්) නොපෙළී පීඩා නොවිඳ සිටින රහතන් වහන්සේලා හැර වෙන කිසිවෙක් සොයා ගත නොහැකි බවයි.”

- ධර්ම යාග ප්‍රතිකාර

කායික ඖෂධ ප්‍රතිකාර හා මානසික ඖෂධ ප්‍රතිකාර පිළිබඳ ඉදිරි කලාප වලින් ඔබට තොරතුරු ගෙනහැර දක්වීමට අපේක්‍ෂා කරමි. ධර්ම යාග ප්‍රතිකාරය යනු පරිත්‍රාණ ධර්ම දේශනයයි.

පිරුවානා පොත් වහන්සේ තුළ ඇතුළත් මහා කස්සප පේර බොජ්ඣංගය මහා මොග්ගල්ලානන්දේර බොජ්ඣංගය මහා චුන්දපේර බොජ්ඣංගය යන සූත්‍ර දේශනා කළේ බුදුරදුන්, මහා කාශ්‍යප හා මුගලන් මහ

රෝගාබාධයන්ට ගොදුරු වීමට ප්‍රධාන කරුණක් වී හමාරය. එය නූතන ලෝකය දෙස විමසීමෙන් විමේදී ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වේ. එය දරුණු මාරාන්තික රෝග දක්වාම ව්‍යාප්ත වී තිබේ. එමෙන්ම මත් දියර හා මත් ද්‍රව්‍ය භාවිතය ද අද වන විට විවිධාකාර වූ මාරාන්තික රෝග වැළඳීම දක්වා ද ව්‍යාප්ත වී හමාරය.

එබැවින් මෙබඳු දැඩි සේ අතුරු ආන්තරා ඇති වීමට මූල බීජයන්ගෙන් කායික මානසික නිරෝගී භාවය උදාකර ගැනීමට උපදෙස් බුදුදහමෙන් පෙන්වා දෙයි.

ක නො කළහ. යමෙක් රෝගීන්ට උපස්ථාන කරයිද මුහු තමාට (බුදුරදුන්ට) උපස්ථාන කරන්නාක් වැනිය. යනුවෙන් උන් වහන්සේ දේශනා කළහ.

“යෝ ශිලානං උපට්ඨෙය්‍ය සො මං උපට්ඨෙය්‍ය”

එමෙන්ම ශිලනුන්ට උපස්ථාන කිරීමෙහි යෙදෙන තැනැත්තා තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග පහක් ද දේශනා කොට ඇත.

1. බෙහෙත් සංවිධානය කරගැනීමට සමන් විය යුතුය.
2. ලෙඩාට හිත අහිත දේ දැනගත යුතුය.
3. ලාභ ප්‍රයෝජන අපේක්‍ෂා

බුදුරජාණන් වහන්සේ අමත

බුදුරජාණන් වහන්සේ යනු මෙලොව පහළ වූ අති ශ්‍රේෂ්ඨතර මානසික වෛද්‍යවරයාණෝය. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ පරිසර වේදියාණෝය. උන්වහන්සේගේ බුදු මුවින් දෙසා වදාළ කායික හා මානසික නිරෝගී සුවය සඳහා අදාළ වන ප්‍රතිකර්ම පිළිවෙත් අපි ඉදිරි කලාප වලදී හඳුනා ගනිමු.

**ගාස්තුවකින්
සුප්‍රසාදිත බුදුරදුන්ගේ සේවකයන්ගේ
බුදුරදුන්ගේ රජයේ විභාගය
බලන්නොයි**

සමගිය දියුණුවේ මාවතයි...

“සමගිය” යන වචනයට අර්ථ නිරූපණය කිරීමේදී එකට බැඳී සිටීම, යන අර්ථ නිරූපණය කිරීමේදී එකට බැඳී සිටීම යන විග්‍රහය වඩාත් යෝග්‍යවන බව කිව හැකිය. සත්ව වර්ගයාගේ සමගිවීමේ ඇති වටිනාකම ලෝකයාට ඉදිරිපත්කළ ශාස්ත්‍රාචාර්ය ලෙස බොහෝ දෙනාගේ ගෞරවාදරයට පාත්‍ර වූයේ බුදුරජාණන් වහන්සේය. අමු-සම වශයෙන්ද දෙමව්පියන් දරුවන් වශයෙන් ද, ඤාතීන් වශයෙන්ද එකට බැඳී පවතින සමගිය ගැන සිගාලෝවාද සුත්‍රයෙහි මැනවින් පෙන්වා දී තිබේ. යුතුකම් හා වගකීම් ඉටුකිරීම නිසා මෙම බැඳීම වඩාත් පුළුල් ලෙස පැතිර පවත්නා බව බුදුදහමෙහි අදහස් වී තිබේ. ශ්‍රාවක පිරිසට බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කොට වදාලේ “සමග්ගාභාට මා විචදං” යන වචනයයි. ශ්‍රාවකයෙහි, සමගිවි විචාරවද කොට අසමගි නොවී යන්නයි අනුශාසනාවක් වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ පුද්ගල යහපත උදෙසාමය. බුද්ධකාලයේදී ඇති වූ සිදුවීම් නිදසුනක් වශයෙන් මෙසේ දක්වන්නේ. “චනයධර හා ධම්මධර” යන නිකුත් වහන්සේලා දෙපිරිසක් අතර, චනය පිළිබඳ ගැටළුවක් ඇතිවිය. වැසිකිලි බාලිඳියක් ජලය ඉතිරිකර තැබීම නිසා මෙම ගැටළුව ව්‍යාද්‍රව්‍ය විය. අවසානයේදී චනයධර, ධම්මධර යනුවෙන් නිකුත් දෙපිරිසක්ද බිහිවිය. මෙම ගැටළුව බුදුරජාණන් වහන්සේ දැනගන්නට ලැබුණි. එම නිකුත් වහන්සේලා තමන් වහන්සේ වෙතට කරදවා අවවාද අනුශාසනා කළේක. එහෙත් එයින්ද ප්‍රයෝජනයක් නොලැබුණි. අවසානයේ මෙම නිකුත් පිරිසගෙන් ඇත් වී වාසය කිරීමට තීරණය කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ පරිලෙසවනයට වැඩම කොට වස් කාලය එහි වැඩ සිටියේක. අසමගියෙන් පීචවූ චනයධර, ධම්මධර නිකුත් වහන්සේලා මහජනයාගේ අප්‍රසාදයට භාජනය වූහ. එබැවින් සිවුපස ලැබීමෙන්ද තොරවූහ. කාරණය අවබෝධ කරගත් නිකුත් වහන්සේලා සමගිවූහ. නිකුත් පිරිසගේ නායකත්වය බලාපොරොත්තු වූ දෙවිදන් තෙරුන් නිකුත් අතර හේදයක් ඇති කෙළේය. එහි විපාක වශයෙන් මෙලොවත්, පරලොවත් දුකට පත්ව අපායගාමී විය.

රෝගිණි නදියේ ජලය බෙදාගැනීම මූලික කරගෙන ශාක්‍යයන් අතර යුද්ධයක් හටගත්තේ අසමගිය මූලික කරගෙනය. දෙපිරිස අතර ඇතිවන යුද්ධය නිසා සිදුවන පීචන විනාශය දිවසින් දුටු බුදුරජාණන් වහන්සේ එතැනට වැඩමකොට සමගිවීමේ ඇති ආතිසංසත්, අසමගිවීමේ විපාකත්, දෙපිරිසට වදාළ සේක. අවසානයේ දෙපිරිසම සමගි වූහ. සිදුවීමට ගිය මහා මිනිස් ඝාතනය නතරවිය. බුද්ධ කාලයේ ලක්දිව රජකළ වුල්ලෝදර, මහෝදර යන රජවරුන් දෙදෙනා පරම්පරාගත මැණික් පුටුවකට අසමගියක් ඇතිකර ගත්හ. අවසානයේ දෙපිරිස යුධයකට සැරසුණහ. එතැනට වැඩමකළ බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙපිරිසටද දහම් දෙසා සමගිකර වූ සේක. ලිඛිති රාජ්‍යය බාහිර බලවේගයකට පරාජය කිරීමට නොහැකි තේතුව වශයෙන් දක්වා ඇත්තේ ලිඛිතව විසින් අනුමතය කරන ලද සජ්භ අපරනානිය ධර්මයන්ගෙන් ඒකක් වූ සමගිව රැස්වීම හා සමගිව විසිරියම යන කරුණු පවතින තාක්කල් ලිඛිතව පරාජය කළ නොහැකි බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ සේක. එම දේශනාවෙන් පසු බොහෝ පිරිස් සමගිව පීචවීමට ක්‍රියා කළහ. සම්බුද්ධ පරිනිව්‍යායෙන් තෙමසකට පසු ඇතිවූ ප්‍රථමධර්ම සංඝායනාව පවත්වන ලද්දේද අසමගියට තේතුවූ සුභද්‍ර නිකුත්වහන්සේ චනයවිරෝධී ප්‍රකාශන ඉවතදමා ධර්මය චනය යන අංශදෙක සුරක්ෂිත කිරීමටය. චජීප්පුත්තක නිකුත් වහන්සේලා ඇතිකළ අසමගිය සමගි කිරීමට මෙම ධර්ම සංඝායනාව ප්‍රධාන හේතුවක් බවට පත්විය.

සමගිවීමේ ඇති වැදගත්කම අවබෝධ කරගැනීමට සත්ව ලෝකයේ පීචනවන කුඩා සතුන් ද ඉවහල් කරගත හැකිය. වේශාගත්කළ කුඩා සත්ව කොට්ඨාශයකි. එහෙත් ඔවුන් සමගි වෙමින් කඩිසර ලෙස හැසිරෙමින් විශාල තුඹසක් නිර්මාණය කිරීමට සමත්ව සිටීහ. එසේ වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් නම් සමගිවීමය. මී මැස්සන්ද කුඩා ෂත්ව කොට්ඨාශයකි. ඔවුන්ද සමගිවෙමින් උත්සහවන්නව කඩිසර ලෙසින් ක්‍රියාත්මක වෙමින් අලංකාර මීවාදයක් නිර්මාණය කරති. ඔවුනොවුන්ගේ ඇගමන පිහිටා සිටිමින් සමගිව සිදුකරන ක්‍රියාවලිය කෙතරම් අලංකාරද ආදර්ශීයද මෙවැනිදේ අපගේ පීචන සාර්ථක කර ගැනීමට ආදර්ශයක් වනු ඇත. විදේශිකයන්ට අපට පහසුවෙන් යටත්කර ගැනීමේ පසුබිමක් ගොඩනැගුණේ ප්‍රභූ පිරිස අතර (ලාංකික) ඇතිකරගත් අසමගියයි. බල තණ්හාව නිසා “සමගිය” අතුරු දහන්විය. විදේශීය ආණ්ඩුකාරවරයෙකු චිත්‍රානාස කිරීමට පවසා ඇත්තේ මහජනයා නිකුත් වහන්සේලා සමග සමගිව සිටින තාක් කල් මෙරට යටත් කිරීම අපහසුවන බවයි. එනිසා පළමුව දේශපාලන අසමගියක් ඇති කොට හේද හින්න ජාතියක් බවට පත් කළහ. ඉන්පසුව ඉතා පහසුවෙන් මෙරට යටත් විජිතයක් බවට පත්කර ගත්හ. අසමගිවීමේ විපාකයක් වශයෙනි. බුදුදහමෙන් පෙන්වා දී ඇති සමගියේ ඇති වටිනාකමක් සමාජයෙන් ගතහැකි කරුණක් අවබෝධයට ගෙනඅපගේ පීචන වටිනාකමක් ඇති තත්වයට පත්කර ගැනීමට අධිෂ්ඨාන කරගත යුතුය. එය පීචන ගමනේ සාර්ථකත්වයට මූලික හේතුව වන්නේමය.

විජය - නලවන්තෙරුන්

පරමාදර්ශ බිඳ වැටීම හමුවේ සදාචාරය රැක ගැනීමේ අභියෝගය

ලාංකීය ජන සමාජය අතීතයේ දී සුවිශේෂී ප්‍රොඩන්ටයකින් හා ස්වාභිමානයකින් ප්‍රභාමත්ව පැවති බව නිබඳවම සිහි කරන සත්‍යයකි. ඊට හේතු සාධක බොහෝමයක් තිබුණා විය හැකියි. නමුත් ප්‍රධානතම සාධකය ලෙස මා දකින්නේ පරමාදර්ශී නායකත්වයයි. ගම පන්සල කේන්ද්‍ර කරගත් කෘෂි ආර්ථික රටාවකට යොමු වී සිටි පැරණි ලාංකීකයා සිය ග්‍රාම රාජ්‍යය තුළ සුපිරිසිදු නායකත්වයක් ගොඩනගා ගෙන තිබුණි. එහි ප්‍රධානියා වූයේ පූජනීය වූ නිකුත් වහන්සේය.

ඒ සමගම ගමේ පාසලේ මුල්ගුරුතුමා, ගමේ වෙද මහත්මා මේ තිදෙනා හැරුණු විට ගොවිතැන් පිළිබඳ පරිනත දැනුම ඇති වැඩිහිටියන්, උදල්ල, පිහිය, දැකැත්ත, නගුල ආදී කෘෂි මෙවලම් හා ගෘහ උපකරණ සාදාදුන් කම්මලේකරුවා ඇතුළු කාර්මික ශිල්පීන් කීපදෙනෙක්ද මේ අතර වූහ. කාන්තාවන්ගේ ඕනෑ එපාකම් පිළිබඳ සොයා බැලූ මවුපිරිනගේ හා දරු දරියන්ගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව පිළිබඳව නිරීක්ෂණ කටයුතු කළ වින්තඹුමානාවද මේ අතර සිටි ප්‍රභූ වරියකි.

ඉහතකී සියළු දෙනා අතරින් පන්සලේ ලොකු හාමුදුරුවොත් වෙද මහත්තයා සහ පාසලේ මුල් ගුරුතුමාත් අපේ ජීවිත වලට සුවිශේෂී පරමාදර්ශයක් විය. මීට දශක දෙකකට පමණ පෙර ජීවත් වූවන්ට මනක ඇති පරිදි නාගරිකත්වයෙන්, වාණිජත්වයෙන් හා තාක්ෂණික සුපිරි මෙවලම් සේවකයන් හෙමිබත් නොවූණු ලාංකීකයා සිය ගමතුළ පැවැති අවශ්‍ය චූ අන්දකීම් සමග අවලංගු වූ පෞරුෂත්වයකින් කාලය ගත කළහ.

ගුරු ගෙදර ගමේ පාසල බවට පරිවර්තනය වූවත් නිදහස් අධ්‍යාපනයේ ජන්ම උරුමය ගමේ දරුවන්ට නිර්ලෝභීව දිනාගන්නට මග පෙන්වූ මුල් ගුරුතුමා සුසංවේදී බවින් යුතු යහපත් සිතුවිලි වර්ධනය කර ගත් පුරුෂෝත්තමයෙකි.

මෙලොව යහපැවැත්ම උදෙසා සානුකම්පිත ජන විඥානය සුවපත් කොට බුද්ධිමය ප්‍රබෝධයකට ජන සමාජය අවතිර්ණ කළේ අපේ පන්සලේ ලොකු හාමුදුරුවෝය. පරලොව බිය සුන් කොට මරණීය වේදනාවන්ට පවා අවමකොට ජීවිතයේ සැදෑ සමය ගත කළවුන් සුසිල්වත් කොට බඹලය නෙක් සිත් ඉම වර්ධනය කළ කළමෝ බුදුන් දකින මගට අපගේ පරපුර යොමුකර තිබුණි.

කායික මෙන්ම මානසික ව්‍යාධීන් පිළිබඳවද මනා අවබෝධයකින් යුතු පාරම්පරික අත් දැකීමෙන් ශිල්ප දිනා සිටි ගමේ වෙද රාළ නමින් සම්මානයට බඳුන් වූ වෙද මහත්තයා අතීතයේ ලාංකීය සමාජය සුවපත් කළ මහා පුරුෂයකි. මිය ගියා යැයි සම්මතයට පැමිණි ඥාතීන් විසින් වල දමන්නට රැගෙන ගිය මළ කඳ යළි පරීක්ෂාවට ලක්කොට සර්ප විෂ ඉවත් කළ රෝගියා සුවපත් කොට ගෙදර යැවූ විෂ වෛද්‍ය විශේෂඥයෝ අපේ ගම්වල සිංහල උළු ගෙවල්වල විරාජමානව කල් ගෙවූහ. ලෙඩුන් සුවපත් කොට ලබාගන්නා සුළු පඩුරක් හැරුණු විට පරීක්ෂණ ගාස්තු හා ඖෂධ මිලත් එදා ඔවුන් අයකලේ නැත.

සමාජ විරෝධී ක්‍රියා බොහෝමයකට මෙම සුවිශේෂී වරිත වර්තමානයේදී සම්බන්ධ වීම බරපතල තත්වයකි. මෙම කණගාටුදායක තත්වය නිර්මාණය වීම කෙරෙහි විවිධ හේතු සාධක තිබෙන්නට පිළිවන.

මුදල් කේන්ද්‍ර කරගත් වාණිජවෘද්ධි මිණුම් දැඩු මගින් විශිෂ්ඨ පුද්ගලයන් අභිබවා දූෂිත වරිත සමාජයේ ඉහළම වැජඹීම, දේශපාලන බලවරුන්ගේ රැකවරණය යටතේ සියළු දූෂිතයන් විරත්වයකින් සමාජය තුළ වරප්‍රසාද දිනා සිටීම,

තරඟකාරී මාධ්‍ය රැල්ල, ජනවිඥානය ග්‍රහනය කරගනු පිණිස ආකර්ශනීය උපාය මාර්ගයක් ලෙස නොමනා ලෙස ලිංගිකත්වය කැපීපෙනෙන සේ දැක්වීම,

ගමේ නායකත්වයන් අවතක්සේරුවට ලක්වීම හා ඔවුන් තුළ තිබූ ප්‍රභූත්වය නොසලකා හැරීම,

ඉහත සඳහන් කළ කරුණු ගොනු කිරීම වලට අමතරව වෙනත් කරුණු බොහෝ සේ තිබිය හැකිය. මෙවන් පසුබිමක දෝලනය වන ලාංකීය සමාජයට උපුටුපිණිණි ගුණයෙන් හෙබි, අවංක හා නිර්ව්‍යාජ ග්‍රාමීය නායකත්වයක අවශ්‍යතාවය තදින් දැනේ. එය ගොඩ නැගීමට හැකි ශක්තිය ඇත්තේද උගත් සිල්වන් තරුණ නිකුත් වහන්සේලාටයි. සාම්ප්‍රදායික ආගමික භරයන් රැකගෙන ගතානුගතික මිථ්‍යාවන්ගෙන් බැහැරව ප්‍රත්‍යආයාචනයන්ගෙන් සැදහැවුණු නොපෙලා “මල නොතලා රොන් ගන්නා බඹරකු සේ” යන බුදුදහමට අනුව ගම තුළ ගොඩනගා ගත යුතු සැබෑ නායකත්වය විවිධ මතවාද වලින් බැහැරව පූජනීය කරගත යුතු යැයි අපි බැති සිතින් ආරාධනා කර සිටිමු.

ශාස්ත්‍රපති, සාමවිනිසුරු වික්‍රමසිංහ අනපත්තු

මිනිසත් බව අභිබවා යන වස්තු තණ්හාව

ආධ්‍යාත්මික ගුණ වගාව දියුණු කරන ඊළඟ ආත්මභාවය යහපත් කරන ධනයම වර්ධනය කරගත යුතුය. එසේ වර්ධනය කොටගෙන දුර්ලභව ලැබූ මිනිසත්කම ගුණධර්ම කුලීන් ඔපවත් කර ගැනීමටත් මිනිසත්කම රැකගැනීමටත් පුණ්‍ය ශක්තියෙන් පොහොසත් වීමටත් අධිෂ්ඨාන කර ගැනීමට උතුම් වන්නේය.

දානය ගැන දැනගනිමු

05 පිටුවෙන්..

අපර වේතනාව කිලිටි කරගත් අපුත්තක සිටුවමු

මේ සිටුවමු පූර්ව ආත්මයකදී පසේ බුදු කෙනෙකුත් කෙරෙහි පැහැදි උන්වහන්සේට දානයක් දෙන ලෙස තම බිරිඳට දන්වා ගමනක් ගියේය. බිරිඳ ඉතා පුණිතව දානය පිළියෙල කොට පසේ බුදුරඳුන්ට දානය පිළිගැන්වීය.

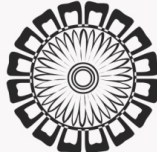
සිටු කුමා ආපසු ගෙදර එන අතරතුර තමාගේ නිවසින් දානය රැගෙන ආපසු වසින පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවිය. පාත්‍රය තුළ තිබුණු පුණිත ආහාර දෑක මෙසේ සිතීය. මේ ආහාර මගේ සේවකයෙකුට දුන්නා නම් බොහෝ වැඩ ගන්න තිබුණා”

මේ ආකාරයෙන් පසේ බුදුරඳුන්ට දානය දුන් පිනෙන් සිටුවමු සත් වරක් දෙවිලොව උපන්නේය. සත් වරක් එනුවර සිටුවරයෙකුට උපන්නේය. එහෙත් පිණිඬපාන හෝඡනය බලා සිත කිලිටි කරගත් බැවින් සිටුවරයෙකු වුවද ලද දෙයින් ප්‍රයෝජනයක් ගන්නට අවස්ථාවක් නොලැබිණ.

සිටු මැදුරෙහි කොපමණ ආහාර තිබුණත් කාඩ් හොදින් සමග නිවුඩු හාලේ බත් පමණක් අනුභව කළේය. කොපමණ සළු

පිළි තිබුණත් රෙදිකැලි මුට්ටුකර වියාගත් රෙද්දක්ම ඇත්දේය. වහලයක් පවා නැති දිරිපු කරත්තයකින් ගමන් බිමන් ගියේය. තමාගෙන් පසු ඔහු සත්තක ධනයක්කන්ධය දරුවෙක්, සහෝදර සහෝදරියක්, ඥාතියෙක් නොවූ බැවින් සියළුම දේ රාජසත්තක විය. මේ සියළු අභාගයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවූ නේ දන්දීමෙන් පසුව සිත කිලිටි කරගත් හෙයිනි.

“වත්පු සම්පත්තිය සහ පටිග්ගාහක සම්පත්තිය” ගැන ලබන කලාපයෙන් බලාපොරොත්තු වන්න. කරන්නාවූ සියළුම දේ අවබෝධයෙන් යුතුව කරන්න. පසුතැවිල්ල පළවා හරින්න.

එම නිසා ඇතැම් සඳහම්

“යො නිරුක්තිං ජානාති-ජානාති පිටකත්ත යං පදෙ පදෙ විකවෙය්‍ය-වනෙ අක්ඛි ගජෝ විය.”

මොග්ගලාන පක්ඛිකා ප්‍රදීපය නම් ග්‍රන්ථයේ සදහන් වන මෙම පාඨයේ අර්ථය වන්නේ, “යම්කිසි කෙනෙක් ත්‍රිපිටකය දැන ගත්තත් නිරුක්තිය- පද විභාගය දන්නේ නැති නම් මහා වනාන්තරයකට පිවිසී අන්ධ ඇතෙකු සේ පදයක් පදයක් ගානේ පැකිලෙන තේය යන්නයි.”

මෙම පාඨයම අපට අටුවා වල ඇති වැදගත්කම තේරුම් ගැනීමට ප්‍රමාණවත්ය. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද අසුභාර දහසක් ශ්‍රී සද්ධර්මය ඉතාම ගැඹුරුය. එම ගැඹුරු ධර්මය ඉතාම සරල බසින් නිරුක්තිය හෙවත් පද වෙන් කර පද විභාග කර තේරුම්කර දෙන්නේ අවිච්චි කථාවයි. ඇස් දෙකම අන්ධ වූ ඇතෙක් වනාන්තරයට පිවිසී කල්හි ලොගේ විශාල ශරීරය එහි ඇති සැමගසකම,ගලකම,පර්වතයක ම හැපෙයි. ඒ ඇතාට ගරු ගාමිණීර ආකාරයෙන් සිය විශාල පාද තබමින් ලොගේ නිජ බිම වූ වනාන්තරයේ ගමන් කිරීමට නොහැකිය. එනිසා ඉතා බියෙන් සෙමින් පාද තබමින් වනයේ මහත් උවදුරු ගොඩක් මැද සැරි සරයි.

ආකාරයෙන්ම යම් කිසි කෙනෙක් මුළු ත්‍රිපිටකයම කියවා එහි පදයක් පදයක් පාසා ආර්ථය පදයට ඇති කර ගනී.

“සෝතං ධම්මං සුත්වා තථාගතේ සද්ධං පටිලභති.”

දහම් අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගනී. “යෝ තේන සද්ධා පටිලාභේන සමන්තාගතෝ ඉති පටිසංචික්කති” සැදහැනි ඔබ මෙසේ සිතයි. “සම්බාධෝයං සරොවාසෝ” ගිහි ජීවිතය කරදර සහිතය.

කෙළෙස් වලින් යුක්තය. පැවිද්ද අභ්‍යාවකාශය මෙන් නිදහස්ය. මෙසේ කල්පනා කොට ගිහි ගෙයින් නික්ම වෙයි. පැවිදි වෙයි. බඹසර හැසිරෙයි. විමුක්තිය සලසා ගනියි.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ නිවන් කැමති සෑම බෞද්ධයෙකු විසින් ම මුලින් ම පිරිය යුතු පිළිවෙත ශ්‍රද්ධාව බව අමතක නොකළ යුතු අතරම ශ්‍රද්ධාව වුවද අන්ධ ලෙස නොහසුරුවා

නොදැන සිටියේ නම් එයින් පලක් නැත. ඔහුට එම ත්‍රිපිටක ධර්මය මනාව අවබෝධකර ගැනීමට හෝ දේශනා කිරීමට නොහැකිය. ඇතා ගසක් ගසක් ගනේ හැප්පේන්නාක් මෙන් එම පුද්ගලයා ධර්ම පදයක් පදයක් ගානේ හැකිලීමට පැටලීමට පත්වේ. අටුවාවද අනිවාර්යෙන්ම හැදෑරිය යුතුය.

අටුවා කථාවක් නිර්මාණය කරන්නේ රචනා කරන්නේ කේසේද? යන්න පිළිබදව දීඝ නිකාය විකාවේ මෙසේ සදහන් වේ.

“අටුවා සංවණ්ණතා සාතබ්බා සච්චන්ධනෝ, පදනෝ පද විභාගනෝ, අත්ථනෝ , අනුයෝගනෝ පරිහාරනෝවාති”

අටුවා - යනු එහි ආකාරයෙන්ම යන තේරුමයි. සවිඡන්ධනෝ - යනු නිධානය ඉදිරිපත් කිරීමයි. එනම් යම් සුත්‍රයක් අර්ථ නිරූපණය කිරීමේදී එය කවදා කොතැනකදී කවුරුත් අරභයා දේශනා කළේද, විනය ශික්‍ෂා පදයක් අර්ථ විචරණය නිරිමේ දී එම විනය ශික්‍ෂා පදය කුමන කරුණක් අරභයා කවුරුත් උදෙසා කොහේ දී දේශනා කළේද යන්න සදහන් කිරීමයි.

පාදනෝ- තථාගතයන් වහන්සේ විසින් කරන ලද පාලි පාඨ වලින් උපුටා ගන්නා ලද කොටස් වල අර්ථය පදයක් පදයක් පාසා පැහැදිලි කිරීම. මෙහිදී එම

පදයට සමාන වෙනත් වෙනත් සුත්‍ර වල ඇති පදද අර්ථ විස්තර කරනු ලැබේ. පද විභාගනෝ- අදළ විස්තර කරන පදයේ ව්‍යාකරණ විධි ගැන සදහන් කිරීම. එම සූත්‍රයේ සදහන්පදය නාම පදයක්ද, ආබ්‍යාන පදයක්ද, නිපාන පදයක්ද, සමාස, උපසර්ග, තද්ධිත ආදී කුමන පදයක්ද යන්න විස්තර කරනු ලැබේ.

මේ ආකාරයට අටුවාවාරීන් වහන්සේලා අටුවා රචනා කරනු ලැබේ. උන’ වහන’ සෙ’ලා තථාගතයන් වහන්සේ කුමන හෝ සුත්‍රයක් දේශනා කර අදහසක් ඉදිරිපත් කර තිබේ නම් එම අදහස තහවුරුවන තවත් සුත්‍ර පාඨ උපුටා දක්වීමක් කර ඇත. ඒවායේ ව්‍යාකරණ විධි දක්වා ඇත.

අත්ථනෝ- එක එක පදවල ඇති වෙනත් වෙනත් අර්ථ පැහැදිලි කිරීම. උදහරණයකින් පැහැදිලි කළොත් සෑම සුත්‍රයක වගේ දක්නට ලැබෙන

වචං මේ සුතං..... යන පාඨයේ එවං” යන පදයට බුද්ධභෝෂ අටුවාවාරීන් වහන්සේ අර්ථ රාශියක්ම ඉදිරිපත් කර ඇත. **වචං=උපමා,** උපදේශ, සතුව, ගැරභිම, පිළිගැනීම, ආකාරයත්, නිදස්සන, අවධාරණ, යන ආදී අර්ථ රාශියක් එම පදයට ඇත. එවං ජාතේන මවිචෙන කත්තබ්බං කුසං බහුං” යන්නෙන් අදහස් කරනුයේ උපමාවකි. මේ අයුරින් එවං යන පදයට විවිධ අර්ථ යොදා ඒ ඒ තැන් වල යොදන බව

12 පිටුවෙන්...

ශ්‍රද්ධාව ඥානය ලැබීමේ ආරම්භයයි

ප්‍රඥාවෙන් දැන හැදින නිවන් මගට පිවිසීම උදෙසා කටයුතු කළ යුතු බව පැහැදිලිය. මේ වස්සාන සමයේ අර්ථාන්විත පින් දහම් කරමින් ආධ්‍යාත්මික ගුණ වගාවට තෝරාගන්නක් ලෙස පන්සලේ බෝධි පූජා පමණක් නොව බණ භාවනා වැඩසටහන් සංවිධානය කර එම ක්‍රියාවල ප්‍රායෝගිකව යෙදීම ඉතාමත් උචිත බව සදහන් කිරීම කාලෝචිත ය.

සිරි රජකුමාර

හෙළිවන ශාසනික තොරතුරු

සිරිලක රජකල ධාතුසේන රජුගේ පුත් පළමුවන කාශ්‍යප රජු (473-491) අනුරාධපුර රාජධානිය අතහැර සුන්දරත්වයෙන් හෙබි වන පියසක ස්වාභාවික පිහිටීමක් වූ සීගිරි පර්වතය සිය වාසභවනය ලෙස තෝරාගත්තේය. සීගිරිය පිහිටි භූමියේ සිට උසින් අඩි 400ක් (භාරසියයක්) පමණ විය. මෙම සීගිරි පර්වත ප්‍රදේශය දෙවන පැනිස් රාජ්‍ය සමයේ ද ජනාකීර්ණව පැවති බවට සාධක හමුවී තිබේ. බුදුදහමේ ආගිර්වාදය ලැබූ ජනතාව මෙම පර්වතය අවට ඇති ලෙන් සකස්කර හිසුන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා පූජාකළ බවක් හමුවී ඇති පර්වත ලිපිවලින් හෙළිවේ. (සීගිරිය-පිදුරුගල ලෙන් ලිපි) ස්වාභාවිකව පැවති ලෙන් හිසුන් වහන්සේලාගේ භාවනා කිරීම වැනි ශාසනික කටයුතු සඳහා යොදාගත් බවක්ද ඒවා ආරාම” ලෙස හඳුන්වාදීමක් ද සිදුකර ඇත. සීගිරි පර්වතය අවට පැවති ආරාම ගැන තොරතුරු අනුරාධපුර යුගයට අයත් සෙල්ලිපි වලද සඳහන් වේ.(පේතවන)

ලක්දිව මුල්ම බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර යොදාගනිමින් මෙම ලිපි ලියා ඇති බව විද්වතුන්ගේ පිළිගැනීමයි. (මහාවාය් සෙනරත් පරණවිතාන ශූරිහු

සෙල්ලිපියකින් පැහැදිලි වන්නේ සීගිරිය අවට විහාරයක් ගැනයි. එය සාගුණ” විහරය බවයි සඳහන් වන්නේ. ලෝකප්‍රකට සීගිරි බිතුසිතුවම්වල දක්නට ලැබෙන අප්සරාවන් මල් බඳුන්” අතැතිව සිටින්නේ සීගිරිය අසල ඇති විහාරයකට වන්දනාවට යෑම සඳහා සැරසෙන්නක් බව පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ මතයයි. සීගිරි රාජධානිය පළමුවන කාශ්‍යප රජුගෙන් පසුවද ආගමික කටයුතු සිදුවූ ස්ථානයක් වශයෙන්ද ප්‍රකටව පැවති බව විවිධ ප්‍රදේශවලින් එම ප්‍රදේශයට පැමිණි අය විසින් කැටපත් පවුරේ” ලියා ඇති කුරුටු ගී වලින් මනා කොට පැහැදිලිවන බව විද්වතුන්ගේ අදහසයි. කැටපත් පවුරේ ඇති කුරුටු ගීත කියවූ මහාවාය් සෙනරත් පරණවිතාන ශූරිහු ඉහත සඳහන් අදහස සනාථකර තිබේ. එතුමා වැඩිදුරටත් සඳහන් කරන්නේ වෙරවාදී බෞද්ධ සමාජයක්” මෙකල පැවති බවයි. කිණිගිරි වෙහෙරින්” පැමිණි හිසුන්ගේ ගැනද තොරතුරු සීගිරි කුරුටු ගී” වලින් හෙළි වේ. මෙම සීගිරි විහාර සංකීර්ණයට” විවිධ ප්‍රදේශ වලින් හිසුන්

පෙනී යයි. පළමුවන කාශ්‍යප රජතුමා සීගිරිය අසල උද්‍යානයක අලංකාර ලෙස විහාරයක් කරවූ බවත් එය සතර දෙසින් පැමිණෙන හිසුන්ගේ ප්‍රයෝජනයට යොදාගත් බව ඉතිහාසගත තොරතුරු වලින් හෙළිවේ. සීගිරියේ ප්‍රධාන දොරටුවට බටහිර හා වයඹ දෙසින් විශාල ආරාමයක් තිබුණබව හමුවී ඇති නටඹුන් වලින් පැහැදිලි වෙයි. මෙයට අමතරව ස්ථූප, බෝධිසර, පිළිම ගෙවල් හා උපෝසථාසාර වල නටඹුන්ද හමුවී තිබේ. දැනට දක්නට ලැබෙන්නේ, ඒවා පැවති ස්ථානවල සළකුණු පමණි.

සීගිරිය අවට ප්‍රදේශවල සුවිශාල ආරාම තිබූ බවට නටඹුන් සාක්ෂි දරයි. මෙම ආරාම සංකීර්ණවල හිසුන් වහන්සේලා විශාල පිරිසක් සිටි බවත් අවට සිටි ජනතාව කෘෂිකර්මාන්තයෙන් දියුණු වී සිටි හෙයින් දනමානාදිය නොමදව සිදුකළබව වංශකථාවල එන තොරතුරු වලින් හෙළිවේ. අනුරාධපුර රාජධානිය සමඟ සීගිරි රාජධානිය මනා සම්බන්ධතාවයක් පැවති අතර එහි සිටි රජවරු සීගිරි ප්‍රදේශයට පැමිණ විහාර කර්මාන්තයන් වැඩිදියුණු කිරීමේ යෙදුණු බව මහාවංශයේ දක්වේ.

සීගිරිය අවට ප්‍රදේශවල සුවිශාල ආරාම තිබූ බවට නටඹුන් සාක්ෂි දරයි. මෙම ආරාම සංකීර්ණවල හිසුන් වහන්සේලා විශාල පිරිසක් සිටි බවත් අවට සිටි ජනතාව කෘෂිකර්මාන්තයෙන් දියුණු වී සිටි හෙයින් දනමානාදිය නොමදව සිදුකළබව වංශකථාවල එන තොරතුරු වලින් හෙළිවේ

හා එච්.සී.පී. බෙල් මහතා) සීගිරිය පළවෙනි කාශ්‍යප රජුගේ රාජධානිය ලෙස ප්‍රකට වූවත් එහි තිබී හමුවූ සෙල්ලිපි හා නටඹුන් වලින් පැහැදිලි වන්නේ හිසුන් වහන්සේලා වාසයකල ආරාම සංකීර්ණයක් පැවති බවයි. මුලලත් රජතුමා විසින් සීගිරි පර්වතය අසල හිසුන් වහන්සේලා උදෙසා අලංකාර විහාරයක් කරවා විවිධ නිකායික හිසුන්වහන්සේලාට පූජාකල බව සීගිරි ලෙන් ලිපි වලින් පැහැදිලි වේ. මාපාගල” ශිලා ලේඛනයට අනුව සීගිරිය අවට පිහිටි විහාරයකට පූජාකරන ලද ගම්බාරයක්” ගැන සඳහන් වේ. දැනට සොයාගෙන ඇති තොරතුරු වලට අනුව එම විහාරය පිදුරුගල විහාරය” යැයි මතයක් පවතී. වැල්පොත”

වහන්සේලා පැමිණි බව කුරුටු ගී ශාසි දරයි. මහානාම තෙරුන්ට පූජාකරන ලද විහාරයක්ද සීගිරිය අවට තිබූ බෝධිසර” සහිත ආරාමයක් ගැනද වංශකථාවල සඳහන් වෙයි. සල පිළිම” ගෙයක් ගැනද එහි තොරතුරු සඳහන් වෙයි. මුලලත් රජතුමා තම රාජ්‍ය කාලයේ දී සීගිරිය අවට විහාර කීපයක් කරවා අභයගිරි හා පේතවන හිසුන් වහන්සේලා උදෙසා පූජාකල බවක් වංශකථාවල සඳහන් වේ. එතුමා විසින් කරවන ලද විහාරයක් එවකට විසූ හිසුණින්ට පූජාකරනලද බව වංශ කථාවල දක්වේ. මෙකල හිසුන් වහන්සේලා මෙන්ම හිසුණින් වහන්සේලාද වාසයකල බව පිළිගත හැකිය. හිසුණින් වහන්සේලා ශාසනික සේවාවන්වල යෙදුන නිසා මෙවැනි ආරාමයන් පූජාකරන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය. ලක්දිව දුර බැහැර පළාත් වලින් සීගිරිය වෙත පැමිණෙන හිසු හිසුණින්ගේ විවේකය සඳහා යොදාගත් ආරාම මෙහි තිබූ බව ඉහත සඳහන් තොරතුරු වලින්

රජවරු විහාරයන් වැදපුදා ගැනීම සඳහා (වන්දනා ගමන්යෑමට) සීගිරි රාජධානියත් තෝරාගෙන තිබූ බවක් දක්වේ. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ සීගිරිය අවට ප්‍රදේශ බෞද්ධ සංස්කෘතික ලක්ෂණ වලින් හෙබි ආකර්ෂණීය ලෙස දියුණු වී තිබුණ බවයි.

අනුරාධපුර රාජධානිය මෙන් අලංකාර නගර නිර්මාණයන්ගෙන් හා ගොඩනැගිලි වලින් සුසැදි සීගිරි රාජධානිය ලෝක උරුම” ස්ථානයක් වශයෙන් නම්කිරීමෙන්ද පෙනීයන්නේ සීගිරි රාජධානියේ ඇති සුවිශේෂී ලක්ෂණයන්ගේ වටිනාකම නොවේද?

එද මෙන් අදත් ජනාකීර්ණ ප්‍රදේශයක් වූ සීගිරි රාජධානිය දකුම්කලු ඓතිහාසික ස්ථානයකි. එහි වටිනාකම වැඩි වන්නේ ඓතිහාසික වූ බෞද්ධ නටඹුන් වලින් යුක්ත වීමය. භාවනානුයෝගී හිසුන් වහන්සේලාට ක්ෂේමභූමියක් ලෙස එද පැවති සීගිරි රජදහන පරසතුරු උවදුරු නිසා විනාශයට පත් වී ඇත. වර්තමානයේ ඉතිරිව ඇත්තේ එදා පැවති ශ්‍රී විභූතියේ නටඹුන් රැසක් පමණි. ඒවායින්ද එකල පැවති බෞද්ධ සංස්කෘතික හා කලා නිර්මාණවල අගය අපට මනාකොට හෙළි කරයි. එබැවින් ලාංකික අප සැමගේ පරම යුතුකම වන්නේ එම පෞරාණික වූත් ශාසනික වූත් උරුමයන් ආරක්ෂාකිරීමය. එය වර්තමානයටත් අනාගත පරපුරටත් අමිල දායාදයක්වනු නොඅනුමානය.

අජන්තා දිසානායක